Univerzita Karlova v Praze

Filizofická fakulta

Bakalárska práca

2014 Ervin Polivka

Univerzita Karlova v Praze

Filizofická fakulta

Ústav Dálneho východu

Seminár koreanistiky

Bakalárska práca

Ervín Polívka

Unifikačná politika Južnej Kórei v rokoch 2007 – 2012

Unification policy of South Korea in year 2007 – 2012

Praha 2014 Vedúci práce: Blanka Ferklová Ph. D.

Prehlásenie:

Prehlasujem že som bakalársku prácu vypracoval samostatne, pravdivo a že som citoval korektne použitú literatúru, pramene a práca nebola využitá k získaniu k inému vysokoškolskému titulu.

V Prahe dňa 14.01.2015

.....

Meno a Priezvisko

Poďakovanie

Touto cestou by som chcel poďakovať Blanke Ferklovej Ph.D. za ochotu, trpezlivosť, cenné rady, pripomienky a podnety pri vedení mojej práce, rovnako prejavenú dôveru ktorú mi počas písania práce prejavovala. Ďakujem pani docentke Miriam Löwenstainovej za jej neskutočnú ochotu a vyhovenie počas môjho celého štúdia. Ďalej by som chcel poďakovať slečnám Sere Kim, Ryu Min a Hanne Kim za ich ochotu a pomoc pri tvorbe práce, kedy mi svojimi osobnými poznatkami a vlastným pohľadom na situáciu ozrejmili problematiku témy z pohľadu kórejského občana.

Kľúčové slová: Unifikačná politika, unifikácia, Severná Kórea, Južná Kórea, slnečná politika, unifikačná daň, geopolitika, kórejská otázka, kórejský polostrov, vízia 3000, I Mjŏng-bak

Key words: Unification policy, unification, North Korea, South Korea, Sunshine policy, unification tax, geopolitics, korean question, korean peninsula, Vision 3000, Lee Myung-bak

Abstrakt

Hlavným predmetom tejto práce je priblížiť unifikačnú politiku Kórejskej republiky počas obdobia 2007 až 2012 teda za administratívy a prezidentského mandátu prezidenta I Mjŏng-baka. Práca poukazuje na aspekty v čom bola táto politika rozdielna od politiky v predchádzajúcich obdobiach. V práci sa venujem aj ekonomickému a sociálnemu charakteru celej problematiky a snažím sa okrajovo načrtnúť možnosti a scenáre ktoré toto obdobie prinieslo.

Abstrakt (english)

The main topic of thesis is to describe and draw attention to the unification policy of South Korea during Lee Myung-bak administration in 2007-2012 term. Thesis contrasts different aspects of the policy from the policies of the previous administrations. Furthermore, the economic and social character of the problem is included, where I lightly try to outline the opportunities and prospective scenarios of the given term.

Obsah

Úvod 09

Zoznam skratiek 12

1. Vývoj unifikačnej politiky Kórejskej republiky 13

1.1 Kórejský polostrov a koniec 19. storočia 13

1.2 Vývoj v rokoch 1948 až 1960 17

1.3 Vývoj v rokoch 1960 až 1970 21

1.4 Vývoj v rokoch 1970 až 1980 23

1.5 Vývoj v rokoch 1980 až 1987 29

1.6 Vývoj v rokoch 1987 až 1997 31

1.7 Slnečná politika (1997 až 2007) 36

2. Unifikačná politika Kórejskej republiky v rokoch 2007-2012 45

2.1.Unifikačná politika počas prezidentského mandátu I Mjŏng–baka 45

2.2 Ministri pre unifikáciu 53

2.3 Unifikačná daň a verejné zbierky 56

2.4 Konfrontácia s nukleárnym programom KĽDR 58

2.5. Plán Vízia 3000 59

2.5.1 Denuklerizácia 63

2.5.2 Otvorenie a Modernizácia 64

2.5.3 3000 tisíc dolárov HNP *per capita* 65

3. Unifikačné scenáre 69

3.1 Možné scenáre unifikácie 71

3.2 Ekonomická otázka unifikácie 74

3.3 Sociálny charakter 77

4. Záver 80

5. Zoznam použitej literatúry 82

Úvod

Zjednotenie Kórei a unifikačná problematika Kórejského polostrova zostáva dodnes aktuálnou témou a je jednou z posledných prežitkov Studenej vojny. Nakoľko situácia a téma je predmetom dlhodobého skúmania a neustálych zmien, ďaleko presahuje hranice Kórejského polostrova a oboru koreanistika. Téma svojím aktuálnym a globálnym spektrom zasahuje do rozličných svetových oborov ako politológia, sociológia, ekonómia a svojím významom ovplyvňuje globálnu geopolitickú scénu. Preto sa jej venuje nespočetne veľa štúdií, rôzneho charakteru.

Cieľom práce je predstaviť obdobie v rokoch 2007 až 2012 z pozície Kórejskej republiky v čase prezidentského mandátu I Mjŏng-baka a unifikačnú politiku tohto obdobia. Mandát prezidenta I Mjŏng-baka sa začal až 25. februára roku 2008 a jeho funkčné obdobie skončilo 25. februára roku 2013, práca je ale datovaná a nazvaná od obdobia kedy vyhral prezidentské voľby (2007) až do obdobia kedy vyhral voľby jeho nástupca. Je to z dôvodu lepšieho zamerateľného obdobia prezidentského mandátu, nakoľko vzhľadom na zameranie témy, by mohol byť celý rok 2008 zavádzajúci.

V prvej časti práce stručne zrekapitulujem unifikačnú politiku Kórejskej republiky od jej vzniku až po obdobie roka 2007 spolu s historickými udalosťami ku koncu 19. storočia, ktoré sú bezprostredne spojené s témou práce. Nakoľko na 60. ročné obdobie, ktoré unifikačná politika pokrýva nie je v práci dostatok priestoru, snažil som sa opierať o najzásadnejšie udalosti a stručne ich v prvej časti popísať. Jednotlivé podkapitoly sú až na podkapitolu 1.2 rozdelené do 10 ročného vládneho obdobia vtedy vládnucich prezidentov, ktorý v unifikačnej politike vždy zastávali vedúce postavenie. Tento fakt hral rovnakú úlohu aj v období ktorému je práca venovaná a preto sa v nej budem z veľkej časti opierať o postavu prezidenta I Mjŏng-baka. V prvej časti je väčšia pozornosť venovaná obdobiu tzv. Slnečnej politiky za vlády prezidentov Kim Tä-džunga a No Mu-hjŏna. 10 ročné obdobie počas ktorého bola táto politika aplikovaná malo za následok výraznú zmenu v medzi kórejskom dialógu a do vysokej miery ovplyvnila obdobie v rokoch 2007 až 2012.

Otázka zjednotenia Kórei má výrazný vplyv na svetový mier a svetovú politiku a preto sú reakcie zainteresovaných štátov (Čínska ľudová republika, Japonsko, Sovietsky zväz – neskôr Ruská federácia a Spojené štáty americké) čiastočne spomenuté. Vplyv ktoré tieto

štáty na unifikačnú politiku predstavovali (a dodnes predstavujú) sa počas historického obdobia výrazne menil a preto je mu v jednotlivých častiach práce prikladaný stručný priestor.

V prípade Kórejskej ľudovodemokratickej republiky sú spomenuté tvrdenia v medzi kórejských summitoch a bilaterálnych jednaniach, poprípade reakcie na dané prezidentské obdobie a konkrétne kroky. Na nedostatok severokórejských zdrojov sú primárne používané zdroje juhokórejské a anglicky písané, aj v prípadoch vyjadrení zo strany Kórejsko ľudovodemokratickej republiky. Celá prvá kapitola by mala dostatočne a stručne predstaviť problematiku unifikačnej politiky v jej hlavných bodov.

Druhá časť práce sa venuje najdôležitejším udalostiam, krokom a aspektom v rokoch 2007 až 2012 počas prezidentského mandátu I Mjŏng-baka. V tejto časti sa snažím dbať dôraz na odlišnosť obdobia ktoré sa podľa môjho názoru uberalo pragmatickým a realistickejším smerom od období predchádzajúcich. Medzi obdobím 2007 až 2012 prišlo k niekoľkým významným a aj tragickým udalostiam ktoré unifikačnú politiku výrazne ovplyvnili a v určitej miere utvorili jej formu ktorou sa bude v najbližšej budúcnosti uberať.

V kapitole sú v stručnosti spomenuté a popísané udalosti ktoré mali na unifikačnú problematiku bezprostredný vplyv. Jednalo sa o najdôležitejšie: zastrelenie juhokórejskej turistky v turistickom rezorte v okolí hory Kumgang ktoré malo za následok zmrazenie akýchkoľvek návštev a vstupu do krajiny zo strany Kórejskej republiky, potopenie juhokórejskej korvety Čchonan a ostreľovanie juhokórejského ostrova Jŏnpchjŏng, v poradí druhý a tretí jadrový test ktorý KĽDR previedla, odstúpenie KĽDR od šesťstranných rozhovorov a jednu z najpodstatnejších udalostí ktorou bola smrť dlhoročného lídra KĽDR, Kim Čŏng-ila a následné prevzatie centrálnej moci jeho synom Kim Čŏng-ŭnom. Hlavným cieľom kapitoly ale nie je sa jednotlivo venovať týmto udalostiam ale implementovať prostriedky a možnosti ktoré vláda Kórejskej republiky za prezidentského mandátu I Mjŏng-baka považovala v unifikačnej politike za smerodajné.

Záverečnú časť venujem konštrukcií a popisu unifikačnej problematiky, rovnako jej možný vývoj do budúcna z pohľadu vecného charakteru. Popíšem zopár aspektov v jednotlivých sektoroch v prípade opätovného spojenia. Z časti spomeniem predbežný odhad výšky nákladov a sociálno-geopolitický dopad na obyvateľstvo. Načrtnutie možností, kladov a záporov v prípade unifikácie. Stručne popíšem najviac skloňované a možné scenáre unifikácie, ako obohatenie celej práce.

V závere by som osobne zhodnotil obdobie ktorému sa práca venuje a čo predstavuje v unifikačnej problematike do budúcna.

Pri písaní práce som vychádzal prevažne z anglicky a kórejsky písaných odborných publikácií, z bohatých internetových zdrojov, odborných prednášok, seminárov, ekonomických reportáží a ročných výkazov z Ministerstva pre unifikáciu (http://eng.unikorea.go.kr/main.do) a z Národného inštitútu pre unifikáciu (http://www.kinu.or.kr/). Pri internetových zdrojoch a možnosti duálne písaného obsahu (kórejský a anglický jazyk) je prvotne uvedený názov v angličtine a následne v kórejčine.

Pri písaní práce výrazne ovplyvnil fakt kedy mi bolo umožnené osobné stretnutie s niekoľkými utečencami z KĽDR a zamestnancami centra Hanawŏn v meste Tägu, ktorý mi poskytli cenné informácie na pochopenie situácie zo strany súčasnej mladej generácie z oboch štátov. Z toho stretnutia ale nebol spravený žiadny odborný záznam alebo podrobná analýza ale z veľkej časti formoval štýl písania práce a vecné pochopenie problematiky.

Nakoľko táto téma je stále aktuálna a na dennej báze pribúdali nové informácie a fakty aj v čase písania práce. Celá práca mapuje primárne obdobie do konca vlády prezidenta I Mjŏng-baka a nepolemizuje, neskresľuje prácu s informáciami udianými po tomto období. V závere ale s časti pracuje s informáciami po funkčnom období prezidenta I Mjŏng-baka a načrtne možné smerovanie novej prezidentky Pak Kŭn-hje v oblasti unifikačnej politiky.

Na prepis kórejských názvov v práci používam štandardnú českú vedeckú transkripciu. Výrazy v kórejčine sú uvedené pod čiarou, poprípade v zátvorke za pojmom. V prípade anglického názvu, pojem uvádzam do kórejčiny jedine v neexistencií jeho originálneho duálneho názvu. Ako peňažnú jednotku uvádzam väčšinou americký dolár označením slovom „dolár“ v približnom číselnom odhade. V minimálnych prípadoch menu euro. Nakoľko sa sumy nachádzajú v rôznych časových obdobiach nekladiem dôraz na infláciu a reálnu hodnotu v danom časovom období. Pre presnejší prepočet v niektorých prípadoch používam juhokórejskú štátnu menu - won, označenú slovom „won“. Pre Kórejskú ľudovodemokratickú republiku a Kórejskú republiku užívam označenie KĽDR a KR v prípade geografického kontextu abstraktom južný a severný Kórejčania. Pre lepšiu orientáciu v skratkách prikladám zoznam skratiek, uvedený za úvodom práce.

Zoznam skratiek

ČLR	Čínska ľudová republika
DMZ	Demilitarizovaná zóna
HDP	Hrubý domáci produkt
HNP	Hrubý národný produkt
IAEA	International Atomic Energy Agency
IPUS	Institute for Peace and Unification studies
KEI	Korea Economic Institute of America
KERI	Korea Economic Research Institute
KIEP	Korea Institute for International Economic Policy
KIET	Korea Institute for Industrial Economics and Trade
KINU	Korea Institute for National Unification
KIC	Korea Investment Cooperation
KIR	Kaesong Industrial Region
KR	Kórejská republika
KĽDR	Kórejská ľudovo demokratická republika
NSR	Nemecká spolková republika
NDR	Nemecká demokratická republika
OSN	Organizácia spojených národov
USA	Spojené štáty americké
RF	Ruská federácia
USFK	United States Forces Korea
ZSSR	Zväz sovietskych socialistických republík

1. Vývoj unifikačnej politiky Kórejskej republike

1.1 Kórejský polostrov a koniec 19. storočia

Krajiny a národ na Kórejskom polostrove zostávajú rozdelené ako posledné z čias Druhej svetovej a Studenej vojny. Po dlhotrvajúcej 35 ročnej japonskej okupácii (1910-1945) a následnom rozdelení krajiny víťaznými mocnosťami (USA, ZSSR), sa krajina pozdĺž 38. rovnobežky, rozštiepila na dva diametrálne odlišné politické a ideologické tábory. Viac ako 35 ročné pôsobenie cudzích mocností na Kórejskom polostrove malo za následok výraznú zmenu v spôsobe tradičného života a myslenia Kórejského národa.

Pre lepšie porozumenie a zhodnotenie ako sa vôbec Kórejský národ do tohto stavu dostal, musíme zrekapitulovať historické fakty od začiatku 19.storočia. Vtedy sa pre Kóreu začala nedobrovoľná Japonská okupácia ktorá mala veľký vplyv na neskoršie rozdelenie polostrova a stav v ktorom sa v súčasnosti nachádza.

Svet sa na prahu 19. storočia zbiehal v súperení mocností o rozširovanie svojich kolónií a dŕžav, v neustálom pokroku v modernizácií a industrializovaní spoločnosti. Kórea sa týmto smerom vybrala so značným oneskorením a nakoniec sa sama dostala do situácie kedy bola skoro celú polovicu 19. storočia okupovaná. Dostala sa tak pre svoju geografickú polohu a ekonomický potenciál do vplyvu okolitých krajín ako sú Rusko, Čína a hlavne Japonsko.

V roku 1876 podpisuje s Japonskom prvú *„nerovnoprávnu“* tzv. *Kangwanskú zmluvu.*[1] čím Japonsko začalo prenikať na pevninu, teda na samotný na Ázijský kontinent, kde mal Kórejský polostrov slúžiť ako východisková cesta pre ďalšiu expanziu.[2] Japonsko si od tohto času začalo robiť čoraz väčšie nároky na Kóreu. 1. septembra roku 1894 preto začala Čínsko-japonská vojna o nadvládu nad Kóreou[3]. Japonci od vypuknutia vojny začali od južnej

[1] 강화도조약 (Kanghwado čojak) Nerovnoprávna z dôvodu veľkého znevýhodňovania Kórei, ktorá v podstate k podpisu bola donútená a nemala na výber si diktovať podmienky. V nasledujúcich rokoch boli podpísané ďalšie nerovnoprávne zmluvy s Francúzskom. Ruskom, Veľkou Britániou, USA.

[2] Japonsko sa videlo po vzore západných krajín a pasovalo sa do lídra Ázijského kontinentu kedy ako jediné úspešne zvládlo modernizáciu krajiny (reformácie Meidži).

[3] Pre Čínu bola Kórea tradičný vazalský štát na ktorý si historicky uplatňovala svoju suverenitu. Paine, Sarah. C.(2003). *The Sino-Japanese War of 1894-1895: Perceptions, Power, and Primacy*. Cambridge: Cambridge University Press. str. 157.

časti polostrova rozširovať svoju vojenskú prítomnosť. Po niekoľkých stretoch ktoré skončili pre Čínu veľkou porážkou , Japonsko túto vojnu 17. apríla roku 1895 s prehľadom vyhráva. Následný podpis Šimonoseckej mierovej zmluvy[4] jasne deklaroval jednoznačnú výhru Japonska a v jednej z bodov zmluvy sa Čína zriekla teritoriálnych nárokov na Kóreu.[5]

O dekádu neskôr 8. februára v roku 1904 prišlo kvôli sporu o územia patriacej Čchingskej Číne[6], k vojne medzi cárskym Ruskom a Japonskom. Rusko ktoré počas 19. storočia expandovalo na celom Ďalekom východe, potrebovalo rozšíriť svoj územný vplyv na mory, kvôli potrebným a lepšie využiteľným prístavom pre svoje vojnové loďstvo a rovnako aj na súši, kvôli budovaní transsibírskej magistrály, ktorá mala viesť cez Mandžusko. Táto expanzia výrazne zasahovala aj do severnej časti Kórejského polostrova, na ktorý si Japonsko po úspešne vyhranej vojne s Čínou, pochopiteľne robilo nároky. Japonci počas vojny výrazne rozširovali svoju vojenskú prítomnosť na Kórejskom polostrove (hlavne v severnej časti polostrova), odkiaľ smerovala väčšina ich útokov. Japonsko túto vojnu po ťažkých materiálnych a ľudských stratách (47 000+ mŕtvych a 173 000+ ranených) napokon vyhráva 9. septembra v roku 1905, kedy cárske Rusko kapitulovalo. Následne bol v prístave Portsmouth, prostredníctvom amerického prezidenta Theodora Roosvelta s účastníkmi vojny uzavretý mier. Portsmoutská mierová zmluva[7] ktorá bola obidvomi stranami podpísaná, obsahovala aj jednu z klauzúl kedy, uznáva Japonsku jeho vplyv na Kórejskom polostrove.[8]

Samotné západné mocnosti s USA po tejto krátkej vojne uznali Japonské nároky na Kóreu.[9]

Japonsko tak dostalo „súhlas“ od väčšiny krajín pôsobiacich v regióne, čím začalo postupné ovládnutie celej krajiny. Najprv 17. novembra roku 1905 vytvorením svojho protektorátu a neskôr 22. augusta roku 1910 podpisom anexačnej zmluvy. 29. augusta toho istého roku anektovaním Kórei. Kórea sa tak dostala pod viac ako 35 ročnú úplnú japonskú nadvládu.

Kórea bola Japonskom ovládaná v každom aspekte. Justičná a výkonná moc bola celá pod japonskou správou. Vojenská a policajná zložka podliehala priamo Japonskému generálnemu guvernérovi ktorý mal v krajine absolútnu moc. Japonsko Kóreu využívalo ako

[4] Treaty of Shimonoseki
[5] http://en.wikipedia.org/wiki/Treaty_of_Shimonoseki, http://en.wikipedia.org/wiki/First_Sino-Japanese_War
[6] Čína ktorá po prehratej vojne s Japonskom a neustále sa rozširujúcim cárskym Ruskom strácala v oblasti geografický a politický vplyv (jedným z nich bola práve aj Kórea).
[7] Treaty of Portsmouth
[8] Doleac, Charles B. (2006). An Uncommon Commitment to Peace: Portsmouth Peace Treaty 1905.Porthsmouth: Japan-America Society of NH.
[9] Japonsko prezentovalo svoje záujmy ako ochranu Kórei (pred Ruskom) a napomáhanie k jej modernizácií.

svoju priemyselnú a surovinovú základňu . Podľa toho sa aj krajina prispôsobovala. Toto obdobie bolo Japonsko od tridsiatych rokov 20. storočia vo vojne s Čínou a následne vstúpilo do Druhej svetovej vojny na strane Osy.[10] Podľa japonských potrieb vojny sa pretvárala aj samotná Kórea. Priemyselná výroba a spracovanie surovín sa sústredilo viacej na severnú časť polostrova (dnešné územie KĽDR) ktorá bola geograficky bližšie k Mandžuskej oblasti, kde malo Japonsko vytvorený bábkový štát Mandžukao a odkiaľ viedlo expanziu do vnútrozemia Číny. Južná časť polostrova (dnešné územie KR) bola zameraná na poľnohospodárstvo a ľahký priemysel. Kvôli rýchlejším dodávkam na Japonské ostrovy.

Toto obdobie je neslávne nazývané Ilče sidä, Ilče shikmintchong čchi sidä Ilče sidä kangčŏm ki alebo v jednoduchosti Čosŏn.[11]

Počas okupácie prešla Kórea drastickými zmenami. Bola potlačená samotná kórejská národnosť, sloboda a zavedená prísna cenzúra. kórejskí muži boli násilne odvlečený do Japonských priemyselných tovární alebo museli narukovať do Japonskej armády. Ku koncu okupácie sa nesmel používať kórejský jazyk a obyvatelia si dokonca museli nechať zmeniť svoje mená na japonské.

Zaujímavosťou bolo vedenie odboja voči Japonsku mimo Kórejské územie kedy časť ho viedla zo zahraničia formou exilovej vlády (I Sŭng-man - Šanghaj, USA) a ďalšia časť v partizánskych jednotkách z väčšej časti z Čínskych území (Kim Il-sŏng - Rusko, Čína).[12]

Malo to za následok aj neskoršie vnímanie samotného obyvateľstva a jeho rozdelenie. Okupácia po nespočetne mnohých záporných stránkach mala aj stránky nechcene kladné. V krajine sa vybudovali cesty, školy, továrne, vodné elektrárne, priemyselné závody. Krajina prešla poľnohospodárskymi reformami a diverzifikáciou hospodárstva (na mnohom doteraz funguje samotná KĽDR). Môžeme povedať že krajina prešla čiastočnou modernizáciou.

Druhá svetová vojna a s ňou aj Japonská dominancia v juhovýchodnej Ázii sa blížila koncom roka 1944 ku koncu. S koncom vojny sa začali preberať otázky ako naložiť s územiami okupovanými vtedajšou Osou. Zabudnutá nezostala ani samotná Kórea ktorá bola spomenutá na Káhirskej a Postupimskej konferencií spojencov.[13]

---

[10] Japonsko sa pripojilo k nacistickému Nemecku a fašistickému Taliansku.

[11] 일제시대, 일제식민통치시대, 일제강점기, 조선 Shin, Gi-wook and Robinson, Michael. (1999). *Colonial modernity in Korea*. Cambridge. str. 47

[12] Kolektiv autorú, *Dějiny Koreje* (Praha: Nakladetelství Lidové noviny, 2001), str. 234

[13] Káhirská konferencia – 22-26. novembra 1943 (Egypt – Káhira), Postupimská konferencia – 17.júna až 2.augusta 1945 (Postupim – Nemecko). Kedy sa na konferenciách veľmoci dohodli na povojnovej správe Kórei. Na Moskovskej konferencií – December 1945 kedy sa štyri veľmoci (Veľká Británia, Čína, USA a SSSR) dohodli na 5 ročnej správe polostrova. Rovnako sa vytvorila aj americko-ruská komisia ktorá sa mala Kórejskou

6. augusta roku 1945 bola na Japonské mesto Hirošima zhodená jadrová bomba. O nasledujúce 3 dni, teda 9. augusta stretol rovnaký osud ďalšie Japonské mesto, konkrétne Nagasaki. Obidva tieto útoky previedlo letectvo USA.

8. augusta vyhlásil Japonsku vojnu aj Sovietsky zväz a 10. augusta roku 1945 zahájila Sovietska armáda bojové operácie v severnej časti Kórejského polostrova s cieľom odzbrojiť pomaly prehrávajúcich Japoncov a následne ich vyhostiť z krajiny. Zhodenie jadrových bômb na Hirošimu a Nagasaki a následné vyhlásenie vojny Sovietskym zväzom malo za následok kapituláciu Japonského cisárstva, ktoré prebehlo dňa 2. septembra 1945 na americkej bojovej lodi Missouri. Kapitulácia Japonska mala bezprostredný vplyv na Kórejský polostrov a jeho politické smerovanie.

8. septembra 1945 sa v kórejskom prístave Inčchŏn vylodili americké bojové jednotky. Aby sa predišlo kolízií týchto dvoch spojeneckých armád a lepšej správe krajiny po Japonskej kapitulácií, bola Demarkačnou líniou určená 38. rovnobežka.[14]

V krajine bola ustanovená vojenská okupačná správa kde Spojené štáty americké úradovali na juhu krajiny a Sovietsky zväz v časti severnej, rozdelené práve Demarkačnou líniou na 38. rovnobežke.

---

otázkou pravidelne zaoberať. Za 3 roky existencie sa stretla len dvakrát a za tú dobu nevyriešila absolútne nič. Kolektiv autorú, *Dějiny Koreje* (Praha: Nakladetelství Lidové noviny, 2001), str. 244-45

[14] Bola dohodnutá na Postupimskej konferencií, Adrián Buzo, *Partyzánska Dynastie, (*Praha: BB/art vol.2, 2003), str. 40-41

1.2 Vývoj v rokoch 1948 až 1960

Nepriaznivá povojnová situácia vo svete a jeho ideologicko-územné členenie malo za následok aj určenie smeru ktorým sa bude Kórejský polostrov uberať. Začínajúca sa Studená vojna mala za následok aj Rusko-americké mocenské jednanie o Kóreu. Nevedeli sa dohodnúť nad výsledkom smerovania krajiny a každá zo strán navrhovala svoje riešenie situácie. USA demonštrovali urýchlené zjednotenie polostrova zatiaľ čo SSSR na udržaní okupačných zón. Nejasné jednanie oboch veľmocí na rozličných stranách polostrova malo za následok aj ideologicko-politcké štiepenie Kórejského polostrova. Sovietsky zväz vybral a podporil vedúceho predstaviteľa vtedy ľavicovo orientovanej asociácie a veliteľa partizánskeho odboja Kim Il-sŏnga[15], ktorý mal mať vedúce postavenie v oblasti sovietskych okupačných zón, teda severu krajiny.[16]

Na juhu si Američania zvolili favorizovaného nacionalistu a odporcu komunizmu I Sŭng-mana.[17] Viedol odboj voči japonskej okupácií hlavne zo zahraničia. Aj na základe týchto dvoch vedúcich predstaviteľov sa formovala politická ideológia obyvateľstva.

Kórejská otázka bola po neúspešných rusko-amerických jednaniach neskôr Američanmi predložená pred vtedy novovzniknutú Organizáciu spojených národov. Načo sa vytvorila 14. novembra 1947[18] dočasná komisia pre Kóreu. Mala dozerať na priebeh volieb a následne uznať ich platnosť. Južná strana polostrova a jej popredný štátny predstavitelia na čele so Spojenými štátmi vyhlásili celoštátne voľby. Sever sa ich rozhodol bojkotovať. Ani na základe bojkotu, nebola zásadná prekážka k vzniknutiu Kórejskej republiky (15. Augusta 1948)[19] na čele s prezidentom I Sŭng-manom ktorého schvaľovali aj Spojené štáty. Nato sever reagoval vypísaním svojich vlastných separátnych volieb, na základe ktorých vznikla 9. septembra 1948 Kórejská ľudovo demokratická republika[20] na čele s Kim Il-sŏngom s podporou ZSSR. Volebná účasť bola na obidvoch stranách nízka a navzájom ignorovaná. Obidva štáty sa po voľbách vyhlásili za jediného legitímneho politického predstaviteľa na

[15] 김일성
[16] Územie KĽDR
[17] 이승만
[18] http://research.archives.gov/organization/1183134
[19] 대한민국 – (Tähan minguk) Nálevka, Vladímír (2009) *Stalinova hra o Zemi jitrní svěžesti.* Praha: Nakladetelství Epocha. Edice: Polozapomenuté války. str. 27
[20]조선민주주의인민공화국 (Čosŏn Mindžudžui Inmin Konghwaguk).

celom polostrove.[21] Štáty prebrali politický systém, podobný s krajinami ktoré po Japonskej okupácií krajinu spravovali. V severnej časti po vzore ZSSR, KĽDR prebrala Sovietsky model a ustanovila socialistický štát.[22] KR po vzore USA, ustanovila parlamentnú demokraciu na čele s prezidentom.[23] V prípade KR sa ale jednalo o autokratívny režim s vysokou mierou nacionalizmu a závislosti na USA. Po voľbe samostatných štátov a ich politických režimov, OSN situáciu považovala za uzavretú a nariadila cudzím vojskám opustenie polostrova.

Rok po odchode cudzích vojsk z Kórejského polostrova (november 1948, SSSR a jún 1949, USA) napadla KĽDR[24], vedená premiérom a ideologickým vodcom Kim Il-sŏngom, KR. Načo 25. júna roku 1950 začína Kórejská vojna.

Od momentu rozdelenia krajiny môžeme začať hovoriť o unifikačnej politike a unifikačnej problematike. Nakoľko si ani jedna zo strán nechcela pripustiť samostatnú existenciu strany druhej, na myšlienku unifikácie ale nezabudla. Bohužiaľ v tomto prípade hovoríme o akte unifikácie, spôsobom demonštrácie sily, agresie a ideologického donucovania. Kórejskú vojnu môžeme označiť ako nepodarený pokus o unifikáciu krajiny pod demonštráciou sily, ktorý presadzovala KĽDR. V prípade konfliktu ktorý sa odohral na Kórejskom polostrove hovoríme o konflikte ktorý doviedol svet na pokraj tretej svetovej vojny s balansujúcou možnosťou použitia jadrových zbraní. Prvé unifikačné kroky týmto aktom začala KĽDR. V prípade KR sa nedá vyvrátiť že by podobné kroky podniknúť nechcela (unifikovať krajinu pomocou vojenského zásahu) ale hospodársky, ekonomicky a hlavne vojensky bola na tom oveľa horšie ako KĽDR.

Na rozdiel od KĽDR, ktorú podporovala Čína a Sovietsky zväz nemala KR žiadne záruky pomoci zo strany spojencov. Kórejská republika ako demokratická krajina v oblasti nebola zahrnutá pod tzv. Achesonovu líniu.[25] KĽDR podporovaná ekonomicky a vojensky

---

[21] Kolektiv autorú, *Dějiny Koreje* (Praha: Nakladetelství Lidové noviny, 2001), str. 247

[22] KĽDR spočiatku nasledovala model socialistického štátu, po čase sa ale začala uberať vlastným smerom , ku kultu osobnosti Kim Il-sŏnga a jeho vlastnej ideológie Čučche (주체) predstavenej 28. decembra roku 1955 ako najvyššieho štátneho aparátu.

[23] Nálevka, Vladímír (2009) *Stalinova hra o Zemi jitrní svěžesti.* Praha: Nakladetelství Epocha. Edice: Polozapomenuté války. str. 27

[24] Tento útok bol schválený lídrom ZSSR Josifom Vissarionovič Stalinom a lídrom ČLR Mao Ce-tungom. Nálevka, Vladímír (2009) *Stalinova hra o Zemi jitrní svěžesti.* Praha: Nakladetelství Epocha. Edice: Polozapomenuté války. str. 37

[25] Acheson Line - vyznačujúca sféru záujmov obrany USA (patrili tam Japonsko, Filipíny, neskôr po Kórejskej vojne sa línia rozšírila o ostrov Tchaj-wan a južnú časť Kórejského polostrova (Kórejskú republiku). Pomenovaná podľa štátneho tajomníka Deana Achesona ktorý v prejave v Národnom tlačovom centre roku 1950 odmietol akékoľvek záruky pre štáty ktoré sa za touto líniou nachádzali. http://www.shmoop.com/korean-war/diplomacy.html

Čínou a Sovietskym zväzom, s lepšie trénovanými a vyzbrojenými jednotkami mala okamžite vojensky pod kontrolou celú časť polostrova.[26]

Agresia a vojenská intervencia KĽDR mala za následok vstup USA a vojenských jednotiek novovzniknutej OSN[27] do rozvíjajúceho sa kórejského konfliktu. Neskoršie vytlačenie jednotiek až na hranicou s ČLR, predstavovalo jej vstup do konfliktu.[28] Po tvrdých stretoch, mnohých stratách na ľudských životoch a vznikajúcej hrozby vstupu Sovietskeho zväzu do vojny, čo by malo za následok prerastenie situácie do svetového konfliktu, dohnalo zúčastnené strany k rokovaciemu stolu 27. júna roku 1953 bolo v dedinke Pchanmundžŏm[29] podpísané prímerie. Za KĽDR ho podpísal generál Nam Il – 남일, za americkú stranu to bol generál William K. Harrison. KR prímerie nepodpísala (ale rozhodla sa ho rešpektovať). Tento fakt (a absencia mierovej zmluvy) je jeden z hlavných faktorov ktorý do dnešného dňa blokuje unifikačnú politiku. Na základe tohto aktu berie KĽDR, Kórejskú republiku stále ako bábkový štát kontrolovaný USA.[30]

Tu môžeme polemizovať že v prípade nevstúpenia USA, jednotiek OSN a následne ČLR do konfliktu bola by Kórea pod demonštráciou sily jednej alebo druhej strany, opätovne unifikovaná. Ako by sa k tomu stavalo medzinárodné spoločenstvo a vedúce svetové mocnosti, na základe historického výsledku konštatovať, nemôžeme.

Po pretrvaní tohto konfliktu mali obidve časti polostrova zdecimované obyvateľstvo a to nie len po materiálnej, sociálnej a ideologickej stránke. Pretrvávala vzájomná nenávisť a nevraživosť. V tomto období, teda priamo po vojne o unifikačnej politike naozaj hovoriť nemôžeme. Na severnej strane polostrova zostal vládnuť autoritatívny vodca Kim Il-sŏng, ktorý začal budovať komunistický totalitný režim a kult osobnosti[31] s podporou ČLR a ZSSR.

Na južnej strane polostrova zase antikomunista a autokrat I Sŭng-man[32], ktorý viedol štát k spolupráci s USA a osobnej forme demokracie.[33]

---

[26] Výnimkou zostal len tzv. Pusanký perimeter - 부산시 부근 전 (Pusanši pukŭn džŏn).
[27] 24. októbra 1945 http://www.britannica.com/EBchecked/topic/616264/United-Nations-UN
[28] Po vstupe USA do konfliktu ČLR považovala túto vojnu ako bezprostredné ohrozenie svojej bezpečnosti.
[29] 판문전
[30] 한국휴전협정(Hangukhjudžŏnhjŏpdžŏng) Ďalšie faktory k ukončeniu vojny bola aj smrť J. V. Stalina (5. marca.1953) Vladimír Nálevka, *Stalinova hra o Zemi jitrní svěžesti,* (Praha: Nakladetelství Epocha, Edice: Polozapomenuté války, 2009) str. 123
[31] 개인숭배(Käinsŭngbä).
[32] 이승만 obdobie vlády 1948 až 1960, *Kolektiv autorú, Dejiny Koreje* (Praha: Nakladetelství Lidové noviny, 2001), str. 251
[33] Môžeme hovoriť skorej o diktátorských a vysoko nacionalistických tendenciách.

Rozdielna ideológia, politický systém, nevraživosť a absolútna chudoba na južnej strane polostrova, utlmila na dlhšiu dobu akékoľvek potencionálne rozhovory. Vybudovanie Demilitarizovanej zóny[34] na 38. rovnobežke spravili pre KR polostrov neprechodný a po skončení vojny sa krajina postavila do nedobrovoľného štatútu tak povediac *ostrovnej krajiny*.

KR nemala možnosti a ani prostriedky na opätovnú unifikáciu krajiny, čo však neznamenalo upustenie od tohto aktu v dlhodobejšom spektre. Na druhej strane polostrova v podstate okamžite po ukončení bojov a následného prímeria, stále pretrvávali militantské idei.[35] Načo na území KR, USA udržiavali pevný počet vojakov a vojenskej techniky v prípade hrozby opätovného útoku.[36] Jednotky USA spadali do vlastnej divízie USFK.[37]

I Sŭng-man zastával nemenný a tvrdý postoj ku KĽDR, aj za faktu že po vojne zostalo rozdelených niekoľko sto tisíc rodín[38], kde jedna časť rodiny zostala na strane severnej a druhá na strane južnej, bez možnosti akéhoľvek stretnutia alebo kontaktu. Preto boli rozdelené rodiny vždy hlavnou a prvou témou nasledujúcej unifikačnej politiky a jej dialógu. Rozdelené rodiny jasne ukazovali pretrvávajúce nešťastie kórejského národa a opakovane predkladali unifikačnú otázku.

Vojna je jedným z prostriedkov a metód unifikačnej politiky. Tri roky trvajúci konflikt bol toho jasným príkladom. Strojcom plánu bola KĽDR ktorá ani po neúspechu v Kórejskej vojne v najbližších desaťročiach neupustila od myšlienky unifikovať krajinu na základe vojenskej intervencie Kórejskej republiky. Nemenná (agresívna) unifikačná politika KĽDR pretrvávala až do konca 80. rokov.

---

[34] DMZ, Demilitarized zone –한반도 비무장지대 (Hanbando Pimudžangčidä). http://en.wikipedia.org/wiki/Korean_Demilitarized_Zone

[35] Adrián Buzo, *Partyzánska Dynastie, (*Praha: BB/art vol.2, 2003), str. 70-71

[36] Kórejská republika od tohto momentu spadala pod Achesonovu líniu.

[37]주한 미군(Čuhan Mikun) http://en.wikipedia.org/wiki/United_States_Forces_Korea

[38] Presný počet nie je možný určiť pre ťažko získateľné štatistiky z KĽDR a veľké množstvo migrujúcich občanov v 60. rokoch. Odhadovaný je počet medzi 500 – 750 tisíc rodinami v ktorých bolo cez 7,2 milóna rozdelených členov hlavne z KĽDR (4,7 milióna). Foley, A. James. (2003). *Korea's Divided Families: Fifty years of separation.* London: RoutledgeCurzon. Str. 56, 63, 67

1.3 Vývoj v rokoch 1960 až 1970

Počiatkom 60. rokov sa v Kórejskej republika na základe protestov vymenila hlava štátu.[39] Domáca situácia krajiny bola viac nestabilná a preto stále komplikované hovoriť o konkrétnej unifikačnej politike.[40]

Po krátkej vláde prezidenta Jun Po-sŏna[41] v rokoch 1960-1962 prešla krajina pod 17 rokov trvajúcu vládu prezidenta Pak Čŏng-hŭiho.[42] Nakoľko tento prezident mal rovnaký postoj ku komunistickému režimu a politike voči KĽDR ako jeho predchodca I Sŭng-man, predsa len sa počas jeho vlády udiali podstatné kroky k prípadnej unifikácií krajiny. Jeho vláda spočívala primárne v ekonomickom a národnom rozvoji. V prvej polovici svojej vlády ale prezident Pak Čŏng-hŭi robil kroky ktoré sa s unifikačnou politikou nestotožňovali[43] a KĽDR ich ostro kritizovala. 22. júna roku 1965 podpísal normalizačnú zmluvu s Japonskom (ako formálnym bývalým nepriateľom) ktorá priniesla krajine vojnové repatriácie, pôžičky a investície na rozvoj ekonomiky. Na základe čoho mohla KR rýchlejšie naštartovať svoj priemysel. V septembri, toho istého roku sa zapojilo viac ako 320 tisíc vojakov po boku USA do vojny vo Vietname[44], začo si vyslúžil samozrejme kritiku nie len zo strany KĽDR ale aj domáceho obyvateľstva. Na druhej strane voja priniesla ďalší príliv financií, tento krát zo strany USA.[45]

V roku 1966-69 prišlo k niekoľkým podstatným ozbrojeným konfliktom ktoré eskalovali situáciu na polostrove.[46] Intenzita útokov v oblasti Demilitarizovanej zóny sa

---

[39] Autokratického prezidenta I Sŭng-mana prinútili 19.apríla 1960 študentské nepokoje vzdať sa prezidentského mandátu.

[40] V tomto období ale konkrétne kroky robila KĽDR ktorá od počiatku rozdelenia vytrvalo, pracovala na opätovnom spojení krajiny. Na základe objavených denníkov po bývalom Ruskom žurnalistovi Aleksandrovi Mikhailovichovi Puzanovy ktorý v tých časoch pracoval v Pchjŏngjangu mala vláda KĽDR urobiť konkrétne kroky k destabilizácií vlády v KR. Kim Il-sŏng mal nadviazať rozhovory s opozíciou I Sŭng-mana a na základe lepšej ekonomickej a hospodárskej situácie v KĽDR, presvedčiť vládu aby sa odklonila od politiky USA a začala spolupracovať so KĽDR.
http://www.wilsoncenter.org/publication/north-korean-perspectives-the-overthrow-syngman-rhee

[41] 윤보선

[42] 박정희

[43] Asociačná zmluva s Japonskom ako bývalým nepriateľom a okupantom. Voči čomu KĽDR vehementne protestoval. Nasadenie vojsk vo Vietnamskej vojne, kde juhokórejskí vojaci bojovali proti komunistickému režimu. KĽDR si tento počin vysvetlila ako nenávistný útok režimu vlastnému

[44] https://en.wikipedia.org/wiki/Vietnam_War#South_Korea

[45] V unifikačnej politike KR treba brať v obsah skutočnosť kedy sa krajina, najprv musela sama ekonomicky stabilizovať a až potom by sme mohli tvrdiť že by mala o unifikáciu bezprostredný záujem. Presne podľa toho sa jej unifikačná politika uberala do polovice sedemdesiatych rokov.

[46] 21. Januára 1968 Elitné komando KĽDR zaútočilo na Modrý dom, kanceláriu prezidenta za účelom spáchať atentát na úradujúceho prezidenta – 청와대 기습 미수사건 (Čchŏngwadä kisŭm misusakŏn).

niekoľko-násobne razantne zvýšila. Cez útoky jednotlivcov až po väčšie ozbrojené skupiny, kedy sa tieto oddiely snažili v jadre územia KR vybudovať základne na vedenie partizánskej vojny, podobne ako to KĽDR robila v období Kórejskej vojny.[47] Tieto akty malo za následok stále väčšie finančné výdaje na armádu a posilňovanie obrany v oblasti Demilitarizovanej zóny. Toto obdobie je nazývané aj ako tzv. „*Druhú Kórejskú vojna*"[48], nakoľko k týmto stretom dochádzalo na dennej báze a za 3 roky prišlo k viac ako 50-tim ozbrojeným stretom. Čo malo za následok že USA presunuli jadrové zbrane na svoju vojenskú základňu v Okinawe, ako odvetnú odpoveď na neutíchajúce provokácie zo strany KĽDR. Klud zbraní v oblasti DMZ bola veľmi citlivá udalosť ktorá mala priamy dopad na unifikačnú problematiku. K častým stretom ku ktorým v tomto období dochádzalo unifikačnú politiku značne komplikovalo.

Stále nepoľavujúca politika prezidenta Pak Čŏng-hŭiho v otázke KĽDR taktiež nepriniesla žiadny pokrok v oblasti unifikačnej politiky. Prezident dokonca v októbri roku 1966 nariadil odvetný ozbrojený útok do vnútrozemia KĽDR ako odpoveď za juhokórejské straty na životoch v oblasti Demilitarizovanej zóny. Za tento akt si vyslúžil ostrú kritiku zo strany USA, ktoré na Kórejskom polostrove chceli zabrániť akémukoľvek ozbrojenému konfliktu.

V marci roku 1969 sa na základe popudu verejnosti a stále pretrvávajúcich otázok ohľadne prípadnej unifikácie sa založilo Ministerstvo pre unifikáciu.[49] Inštitúcia na svete existuje v tejto podobe ako jediná svojho druhu a má za úlohu sa venovať medzi kórejským vzťahom a riešeniu unifikácie a unifikačných otázok. Ministerstvo má primárne na starosti diplomaciu, dialóg, obchod a ekonomické otázky s KĽDR. Rovnako vzdeláva národ[50] a mimovládne organizácie v oblasti unifikácie. Obecne a teoreticky pred pripravuje národ na unifikáciu. Z praktického hľadiska sa vo veci neorientuje tak ako to situácia vyžaduje a vo veľa prípadoch zastáva pasívny názor.[51]

---

23. januára roku1968 Únos americkej prieskumnej lode Pueblo – 미 해군 정보함 푸에블로호 납치 (Mi häkun čŏngboham pchuebŭlloho namčchi).

30. októbra roku 1968 Infiltrácia ozbrojenej skupiny v oblasti Uldžin a Samčchŏk – 울진 삼척지구 무장곰비 침투 (Uldžin samčchokčiku mudžangkombi čchimtchu).

[47] Adrián Buzo, *Partyzánská Dynastie,* Praha: BB/art vol.2. 2003. str. 274

[48] http://www.koreanwar.org/html/dmz_war.html

[49]대한민국 통일부 (Tahán minguk tchongilbu) – Ministerstvo pre unifikáciu.

[50] Od roku 1972 sa do povinnej školskej výučby zaradilo vzdelávanie ohľadne unifikačných otázok a budúcich nevyhnutných scenároch. Program sa týka aj štátnych inštitúcií a súkromných firiem. Celý vzdelávací proces ma podporovať myšlienku národnej jednoty a zachovanie spoločnej kultúry. Program sa rokmi prispôsobuje súčasnej generácií a vývoju KĽDR.

[51] Po Ministerstve unifikácie začali neskôr vznikať ďalšie vládne aj nevládne inštitúcie ktoré sa venovali unifikačným otázkam rôzneho charakteru (utečenci z KĽDR, propagácia unifikačných otázok vo svete,

1.4 Vývoj v rokoch 1970 až 1980

Na začiatku 70. rokov priniesla zmena v globálnej geopolitike, zmenu aj pre Kórejský polostrov. Zásadným faktorom bola zmena prezidenta v USA, kedy nevýrazného Lyndon B. Johnsona vystriedal Richard Nixon. Ten sa zaslúžil o zlepšenie vzťahov s ČLR a SSSR, čo malo za následok zmenu v medzi kórejských vzťahoch a následne aj zmenu v unifikačnej politike KR.[52] Počas jeho vlády je dôležité spomenúť tzv. *Nixonovu doktrínu*.[53] Nepriamo vyjadril, že spojenecké štáty USA majú byť sebestačné a zodpovednejšie pristupovať k svojej zahraničnej politike. Nakoľko USA zlepšili svoje vzťahy so Sovietskym zväzom a ČLR, mala táto udalosť priamy efekt na postupné zlepšenie individuálnych vzťahov spojeneckých krajín USA s odlišným politickým aparátom a ideológiou. Teda aj pre samotnú KR.[54]

Nixonova doktrína priamo ovplyvnila zahraničnú politiku KR. Následkom čoho, bolo zníženie stavu USAF na polostrove[55] a prehodnotenie vzájomného *„dialógu“* [56] voči KĽDR.

Na nátlak Číny a ZSSR , KĽDR zastavila vojenský tlak ktorý koncom 60. rokoch vyvíjala na KR.

V júli roku 1972 v hlavnom meste KĽDR, Pchjŏngjangu [57] prišlo pod záštitou Červeného krížu [58] k prvému a zásadnému stretnutiu oboch zástupcov Kórey na vysokej politickej úrovni. Tomuto stretnutiu na vysokej politickej úrovni predchádzalo niekoľko

---

ekonomické otázky unifikácie, medzi kórejské vzťahy) napríklad KINU (1990) – Kórejský inštitút pre národnú unifikáciu – 통일연구원 (Tchongil Jŏnguwŏn) http://www.kinu.or.kr/eng/about/about_02_01.jsp alebo vysokoškolské špecializované obory ako napríklad IPUS (2000) Inštitút pre mierové a unifikačné štúdia Sŏulskej Národnej univerzity - 서울대학교 통일평 평화연구원 (Síl dähakkjo tchongilpchjŏng pchjŏnghwajonkuwŏn) http://tongil.snu.ac.kr/ipus/ Popri oficiálnych inštitúciách vznikali aj kresťanské organizácie s cieľom venovať sa unifikácií prostredníctvom náboženských otázok (a hlavne konverzií utečencov z KĽDR). Podobné organizácie z veľkej časti neziskového a mimovládneho charakteru vznikali po celom svete.

[52] Môžeme sa riadiť podľa hesla *priateľ môjho priateľa je aj môj priateľ.* Zlepšenie vo vzťahoch Číny a USA malo podstatný vplyv aj na ich spojencov a zlepšenie vzťahov medzi nimi. Výnimkou nebola ani KĽDR.

[53] Nixon Doctrine, Guam Doctrine alebo aj Doktrína z Guamu (bola vyslovená 25.júla roku 1969 na konferencií, na ostrove Guam) Vyjadrenie že USA nebudú zasahovať do lokálnych ozbrojených konfliktov a v prípade lokálnej vojny bude zúčastnená krajina viesť boje bez účasti USA.

[54] V tomto prípade nemôžeme hovoriť o unifikačnej politike ktorá by prišla zo strany KR, nakoľko bola sprostredkovaná na základe Červeného kríža. Bez tohto aktu by sa súčasná vláda asi k žiadnemu dialógu nemala.

[55] Zo 60. tisíc vojenských jednotiek na menej ako polovicu 29 000 tisíc ktoré sú v podstate na Kórejskom polostrove dodnes.

[56] Žiadny oficiálny dialóg na politickej úrovni tomto čase v podstate neexistoval.

[57] 평양

[58] Red Cross Talks. Cez túto organizáciu (Červený kríž) sa neskôr viedlo viacej rozhovorov ohľadom unifikácie a bilaterálnych stretnutí. Hlavná položka ale zostávala nemenná a tou sprostredkovanie stretnutia rozdelených rodín ktoré boli stále hlavnou témou unifikácie a taktiež najväčšieho nešťastia.

prípravných a styčných rozhovorov.[59] Táto akcia začala budúcu éru. *Medzi kórejských rozhovorov*[60] kde sa preberala bezpečnostná situácia na polostrove, otázka budúcej unifikácie, spoločného obchodu a návštevy rozdelených rodín. Nakoľko obe krajiny boli *de jure* stále vo vojne, predstavovali tieto stretnutia nádej na dosiahnutie podpisu mierovej zmluvy a následne zlepšenie celej situácie. Nestabilná bezpečnostná situácia na polostrove unifikačnú politiku značne komplikovala. Krajiny si na tomto stretnutí uvedomili že unifikácia je pre Kórejský národ potrebná a nevyhnutná. Dôležitý je ale charakter a spôsob akým toho chceli docieliť. Zatiaľ čo KR prejavovala pasivitu a sústredila sa na obnovu hospodárstva a ekonomický rozvoj, KĽDR presadzovala urýchlenie rozhovorov k unifikácií, vodca Kim Il-sŏng bol až posadnutý opätovným spojením. V prípade KĽDR išlo o unifikáciu začatú demonštráciou sily, pod jej armádnym a ideologickým vedením.[61] Na tomto stretnutí sa primárne rozoberali hlavne rozdelené rodiny a ich možné stretnutie.[62] Keďže žiadne rozhovory od konca Kórejskej vojny neprebiehali, rozoberala sa aj potencionálna budúca unifikácia krajiny. Stretnutie prinieslo 2 rámcové dohody, humanitárneho a politického charakteru. V oblasti posunu unifikačnej politiky môžeme hovoriť že prišlo k trom základným princípom k dosiahnutiu unifikácie.[63]

1. Unifikácia prebehne mierovou cestou
2. Unifikácia sa bude usilovať o veľkú jednotu národa rovnakej *krvi* presahujúcu ideologické a politické rozdiely
3. Unifikácia prebehne nezávisle, bez zásahu cudzích krajín a bez akejkoľvek demonštrácie sily

[59] Aj keď oficiálnych a neoficiálnych rozhovorov prebehlo niekoľko, ani jedna strana sa nevedela zaviazať k plneniu stanovených dohôd. Adrián Buzo, *Partyzánska Dynastie,* Praha: BB/art vol.2. 2003 str. 103

[60] Medzi kórejské rozhovory/남북정상회담 (Nambuk čŏngsang hödam), ktoré trvajú v rôznych formách a časových obdobiach až do dnes. Na základe príslušnej vedúcej vlády sa mení aj charakter , frekvencia a otázky rozhovorov.

[61] KĽDR bola v tomto období na tom ekonomicky aj vojensky stále podstatne lepšie a preto Kim Il-sŏng vedel že v prípade vojny (na základe Nixonovej doktríny a neúčasti amerických vojsk v prípadnom ozbrojenom konflikte) má KĽDR väčšiu šancu na vyhratie vojny a rozhodne by ju to menej zdecimovalo ako KR. V tomto období ale KĽDR strácala podporu Číny a v prípade ozbrojeného konfliktu nemohla s istotou očakávať jej pomoc. Čínsky postoj ku KĽDR ovplyvnila aj smrť Čínskeho komunistického lídra Mao Ce-tunga (9.septembra roku 1976). https://en.wikipedia.org/wiki/Mao_Zedong

[62] Kórejský polostrov zostal po vojne rozdelený čo malo za následok rozdelenie rodín a znemožnenie ich vzájomného kontaktu.

[63] Adrián Buzo, *Partyzánska Dynastie,* Praha: BB/art vol.2, 106, 2003

Spolu tieto princípy obsahovali určité body:

- unifikácia krajiny prebehne nezávisle bez zainteresovania a pomoci iných krajín
- unifikácia sa dosiahne mierovou cestou a krajiny sa zaväzujú nedemonštrovať silu proti svojmu susedovi (ako vieme tento bod KĽDR nikdy ani len neuvážila dodržať)
- krajiny sa dohodli na určitých krokoch ako zmierniť napätie a vyvarovať sa akýmkoľvek ozbrojeným konfliktom
- ako ľudia jedného a homogénneho národa nájdu spoločné rozhovory, idei a systém vzájomného porozumenia
- ďalšie nadviazanie rozhovorov na medzinárodnej úrovni a väčšia spolupráca na trvalom zlepšovaní vzájomných vzťahov
- zavedenie *„červenej linky"* medzi Pchjŏngjangom a Sŏulom, kvôli okamžitej prevencií v prípadnej vojenskej eskalácii na polostrove
- unifikácia musí prebehnúť v najbližšej budúcnosti a musí prebehnúť mierovou cestou (dátum alebo časové obdobie nebolo u presnené)
- zaviazanie sa v spolupráci s Červeným krížom na opätovné stretnutie rozdelených rodín
- vytvorenie špeciálneho komuniké tzv. *Koordinačného výboru Juhu a Severu* so spoločným predsedníctvom oboch krajín. Za KR to bol I Hu-rak[64] a za KĽDR Kim Jŏng-džu[65]
- obnovenie rozhovorov na medzinárodnej úrovni a lepšie nadväzovanie vzájomných vzťahov
- zaviazanie sa za dodržanie a naplnenie spomenutých bodov

Ako dnes už vieme viacero z týchto bodov dodržaných nebolo, nakoľko sa obidve vlády nevedeli dohodnúť na ich plnení a priorite oblastí v ktorých tieto body začať uskutočňovať. Vláda v Pchjŏngjangu zastávala jasné stanovisko k otázke amerických vojsk na polostrove a požadovala ich okamžité stiahnutie z celého polostrova. Vláda KR samozrejme

[64] 이후락, v tomto období bol riaditeľom KCIA (Korean Central Intelligence agency) 중앙정보부 (Čungang čŏngbo pu).

[65] 김영주, jednalo sa o mladšieho brata Kim Il-sŏnga, člena politbyra a v tom čase zastávajúceho funkciu viceprezidenta Najvyššieho ľudového zhromaždenia, 최고 인민 회의 (Čûiko inmin höûi).

tieto požiadavky dementovala a kládla do popredia skutočnosť, kedy americké vojská na svojom území berie ako záruku preventívnej obrany pred prípadným útokom KĽDR.[66]

Od konca roku 1972 ale tieto rozhovory zostali na mŕtvom bode. KĽDR následne samovoľne vydalo požiadavky ktoré mali smerovať k podpisu mierovej zmluvy.

- Stiahnutie amerických vojsk.
- Zníženie vojsk na obidvoch stranách
- Vzájomná kontrola zbraní

Najdôležitejšie pre KĽDR bolo stiahnutie amerických vojsk. [67] Až druhoradá podmienka bola urovnanie vzťahov s vládou KR. KĽDR požadovala všetky tieto podmienky bez svojich konkrétnych ústupkov, načo vedenie KR samozrejme odmietlo pristúpiť čo nakoniec, viedlo k zamrznutiu rozhovorov.

V roku 1973 prichádza zo strany KĽDR návrh na *Konfederatívnu republiku Korjo*[68], ktorým strojca bol údajne sám Kim Il-sŏng, ako podnet vytvorenia politického aparátu na zastúpenie obidvoch krajín v OSN.[69] Tento návrh mal byť systém vládnutia s dvoma formami vlády, s politickými systémami a čo je najdôležitejšie s dvoma rozdielnymi ideológiami. V tomto prípade diametrálne sa medzi sebou odlišujúcimi. Bolo viac menej nemožné aby tieto dva ideologické smery spolu koexistovali vo vzájomnom politickom spektre.

Ak si môžeme toto obdobie zhrnúť, neprinieslo v podstate žiadnu zásadnú zmenu a KĽDR stále pokračovala v politike silného vojenského tlaku na KR.

V roku 1974 prišlo k dvom podstatným incidentom ktoré posunuli akékoľvek úvahy zjednotenia do mŕtveho bodu. 15. augusta mal prezident Pak Čŏng-hŭi v Národnom divadle

---

[66] KĽDR aj počas rokovaní stále stupňovala ozbrojené útoky v oblasti DMZ.
[67] KĽDR považovala za hlavného agresora práve USA, KR predstavovala len tzv. bábkovú krajinu nimi ovládanú.
[68] 고려연방제 (Koryŏ jŏnbangčche) s týmto návrhom prišiel Kim Il-sŏng už v roku 1960 ale v tej dobe len ako prechodný politický systém. V tomto prípade ale môžeme hovoriť že tento politický systém prezentoval ako konečné štádium zjednotenej krajiny. Adrián Buzo, *Partyzánská Dynastie,* Praha: BB/art vol.2, 2003 str. 135
[69] Práve kvôli nejasnej situácií v oblasti unifikácie sa krajiny až do roku 1991 nenachádzali v OSN a mali štatút pozorovateľských krajín.

príhovor k oslavám 29. výročiu skončenia japonskej koloniálnej nadvlády keď sa sympatizant KĽDR Mun Se-kwang[70] pokúsil na neho spáchať atentát.[71]

Z krátkej vzdialenosti ale namiesto prezidenta, strelil jeho manželku Juk Jŏng-su[72] ktorá na následky vážnych zranení na druhý deň v nemocnici svojim zraneniam podľahla.

V tomto incidente sa ukázala prezidentova neústupná a železná povaha keď naďalej pokračoval v príhovore a dokončil ho v plnej dĺžke, zatiaľ čo jeho ženu zachraňovali v nemocnici. Tento incident jasne poškodil vzťahy nie len s KĽDR ale aj s Japonskom, nakoľko sympatizant bol kórejsko-japonského pôvodu a do KR prišiel na platný japonský pas.

Pár dní na to pohraničné jednotky KR v oblasti DMZ odhalili 3 podzemné tunely vedúce zo severu na juh.[73] Tunely boli precízne hĺbené a štruktúrované na rýchli presun vojenských jednotiek KĽDR. V rokoch 1974 až 1990 sa objavilo na rôznych miestach až jedenásť infiltračných tunelov. Nehľadiac na to že KĽDR stále viacej zbrojila a zvyšovala počty ozbrojených síl.[74]

Aj keď prebiehajúce malé a málo významné rozhovory ani jednu zo strán výrazne neovplyvnili a nepriniesli žiadne ústupky, KĽDR stále pokračovala v menších a väčších ozbrojených konfliktoch v oblasti DMZ. KR sa sústredila na posilňovanie domácej a zahraničnej ekonomiky a posilňovala vlastnú obranu. Hovoriť o unifikácii krajiny zo strany KR nezostával čas ani vôľa. Ďalší problém bolo vnímanie samotnej KR ako nerovného partnera. Vedenie KĽDR, teda Kim Il-sŏng vnímal KR ako bábkový štát pod správou USA s ktorým nemá význam ani jednať. Rovnako to bolo v oblasti ekonomiky kde mali za ilúziu že v KR žije obyvateľstvo v neskutočnom chaose a chudobe.[75] Vláda KR si tieto fakty uvedomovala preto sa ani o výrazné kroky nesnažila. Nakoľko na strane KĽDR zostávalo rovnaké vedenie ktoré v podstate začalo Kórejskú vojnu a rovnako sa jej pripisovali všetky doterajšie ozbrojené útoky, hovoriť o razantnej zmene ktorá by unifikačnú politiku ovplyvnila naozaj nemôžeme.

---

[70] 문세광 za tento incident si vyslúžil trest smrti obesením.
[71] 박대통령 자격(영부인 육영수 여사 서거), Paktätchongnjŏng čakjŏk (jŏngbuin jukjŏngsu jŏsa sŏkŏ)
[72] 육영수 bola matka jeho jedinej dcéry Pak Kŭn-hje, 박근혜 ktorá je súčasná prezidentka Kórejskej republiky (25. februára 2013 –)
[73] 제 1 땅굴 발견 (Če 1 Ttangkul palkjŏn).
[74] Z 400 tisíc v roku 1970 na skoro 700 tisíc v roku 1975, Adrián Buzo, *Partyzánská Dynastie,* Praha: BB/art vol.2, 2003. str. 108
[75] Práve v 70. rokoch nastal obrat a ekonomika KĽDR začala upadať a ekonomika KR rapídne napredovať.

V auguste roku 1976 konflikt rázne eskaloval keď sa odohral *Sekerový incident v Pchanmundžŏme.*[76] Incident vznikol banálne kedy vojaci KR a USA išli vyrúbať strom ktorý bol umiestnený v JSA[77] zóne. Nakoľko jeho tieň dopadal na severnú časť zóny, brali to pohraničné jednotky KĽDR ako provokáciu a reakciou vznikol konflikt ktorý mal za následky smrť amerického poručíka Marka Barretta. Bol zavraždený sekerou ktorou prišiel tento strom vyrúbať. Konflikt trval len niekoľko sekúnd ale mal za následky mobilizáciu jednotiek KR a USA, dokonca USA vyslali lietadlovú loď Midway k pobrežiu KR.[78] V krajine vyhlásili najväčšiu bojovú pohotovosť. USA dokonca zvažovali odvetný útok ale prezident Pak Čŏng-hŭi s týmto aktom výslovne nesúhlasil načo USA túto možnosť zamietlo. Tento útok bol s najväčšou pravdepodobnosťou zo strany KĽDR plánovaný, za cieľom vyvolať v oblasti provokáciu ale nakoľko nevyšiel podľa predstáv, vedenie KĽDR ho označilo za poľutovania hodný čin jednotlivcov a prisľúbilo že sa im bude snažiť vyvarovať.

Koniec 70. rokov sa v KR razantne zmenilo politické podnebie, kedy bol autoritatívny prezident Pak Čŏng-hŭi, zavraždený riaditeľom KCIA[79] ako reakciu na jeho prehlbujúci sa autoritatívny režim a stále väčšie potláčanie už tak veľmi malej demokracie slobody. Výrazne to malo za následok aj demonštratívnu odpoveď na Pak Čŏng-hŭi a na jeho novozavedenú ústavu Jusin[80] ktorá mu dávala možnosť šesť ročnej vlády v úrade prezidenta s opätovným zvolením[81] spolu s výraznou ústavnou a politickou mocou. Jeho prehlásenie že v prípade demonštrácií voči režimu ich bude tvrdo potláčať, nehľadieť na ľudské straty na životoch, výrazne napomohlo k tomuto atentátu.

Krajina sa na chvíľu ocitla v politickom chaose a vládu prebral vtedajší premiér Čchö Kju-ha.[82] Vyhlásil nové prezidentské voľby v ktorých sám aj kandidoval a v decembri roku 1979 ich aj vyhral. Jeho zvolenie prinieslo aj veľmi krátke opätovné nadviazanie medzi kórejských vzťahov. Znova si treba pripomenúť že rozhovory sa obnovili na popud KĽDR, ktorá situáciu Pak Čŏng-hŭiovej smrti brala ako „revolučnú“ udalosť.[83] V KĽDR sa vedenie krajiny nijak nemenilo, zostávalo postoj ku KR jednotný a stále prioritný krajinu okamžite

---

[76] 판문점 도끼살인사건

[77] JSA Zone (Point Security Area) 공동경비구역(Kongdong Kjŏngbi Kujŏk).

[78] Jednotky USFK boli v pohotovosti DEFCON tretieho stupňa (Defense readiness condition – stav obrannej pohotovosti) v najvyššej pohotovosti pre USFK od konca Kórejskej vojny. https://en.wikipedia.org/wiki/DEFCON

[79] Kim Čä-kju,김재규 ktorý bol za tento incident popravený, rovnako s ľuďmi ktorý v ňom boli zainteresovaný. https://ko.wikipedia.org/wiki/김재규

[80] 유신

[81] Kedy bol v rokoch 1972 a 1978 zvolený za prezidenta bez účasti oponenta vo voľbách.

[82]최규하

[83] Prezident Pak Čŏng-hŭi bol v KĽDR nenávidený každou zložkou spoločnosti a po amerických vojskách na polostrove, braný ako ďalšia hlavná prekážka vedúca k opätovnému spojeniu.

unifikovať. Naopak KR mala vnútorné problémy so stabilizáciou politickej a ekonomickej situácie a preto môžeme povedať že politika unifikácie nepatrila do zoznamu priorít vtedajších politických elít.

1.5 Vývoj v rokoch 1980 až 1987

Začiatkom 80. rokov sa v KR znova vymenila hlava štátu. Kedy na popud armádnych veliteľov vedených generálom Čŏn Tu-hwanom[84] armáda získavala stále väčšiu moc.[85] Prezident sa to snažil zvrátiť menovaním Čŏn Tu-hwana riaditeľom KCIA. Ale ani toto menovanie mu nezabránilo na seba preberať stále viac právomocí a v podstate dohnať úradujúceho prezidenta Čchö Kju-hana k rezignácii. Začalo obdobie ďalšieho autoritatívneho prezidenta ktorý znova krajinu prebral pod demonštráciou sily. Po nástupe Čŏn Tu-hwana do prezidentského úradu, KĽDR opätovne prerušila akékoľvek rokovania s vládou KR. Dokonca aj samotné Spojené štáty americké váhali nad uznaním jeho prezidentského mandátu.

Aj keď rokovania neprebiehali na žiadnej oficiálnej a vysokej úrovni, prišlo k pár významných udalostiam, ktoré krajiny priblížili čiastočne k unifikácii (aspoň v teoretickej rovine).

V rokoch 1981 a 1982 prišlo niekoľko návrhov od samotného prezidenta Čŏn Tu-hwana ktorý navrhoval obnovenie dialógu a dokonca stretnutie obidvoch najvyšších politických predstaviteľov krajiny, na posilnenie vzájomnej dôvery. Všetky tieto pokusy KĽDR odmietla s demonštráciou uznať vládu Čŏn Tu-hwana a jeho osobu ako prezidenta krajiny.

V roku 1983 sa KĽDR na neho pokúsila spáchať atentát. Na jeho diplomatickej misií v Barme bol prevedený *Bombový útok v Rangúne.*[86] Prezident tento útok prežil, zabitých bolo

---

[84] 전두환 https://en.wikipedia.org/wiki/Chun_Doo-hwan
, http://global.britannica.com/EBchecked/topic/116919/Chun-Doo-Hwan

[85] Skupina zvaná Hanahö 하나회 http://www.ceeol.com/aspx/issuedetails.aspx?issueid=927af3a7-a297-4d96-8d9e-36146d0c58b4&articleId=39fb9f31-7ab1-4267-b4ce-69aeaaec5380 V podstate sa jednalo o skupinu armádnych veliteľov a z väčšiny bývalých spolužiakov z Kórejskej vojenskej akadémie 육군사관학교 (Jukkunsakwan hakkjo) vedenú generálom Čon Tu-hwanom ktorá spoločne graduovala v roku 1955. https://ko.wikipedia.org/wiki/하나회

[86] 미안마 아웅산 국립묘지 테러 (Mianma aungsan kungnipmjodži tcherŏ), atentát prebehol počas ceremoniálu v mauzóleu mučeníkov v meste Rangún. https://en.wikipedia.org/wiki/Rangoon_bombing

ale 17. vysokých vládnych predstaviteľov KR, v rátane štyroch ministrov. Incident znova vrátil akékoľvek jednania späť na bod mrazu.

1984 sa KR na krátky čas čiastočne ocitla v poľnohospodárskej kríze, nakoľko ju zasiahli silné povodne. KĽDR aj cez všetku nenávisť k súčasnej KR vláde prejavila „*bratskú*“ solidaritu a prostredníctvom Červeného krížu poskytla KR hospodársku pomoc. Bohužiaľ, za touto solidaritou bol len skrytý propagandistický počin KĽDR ktorá chcela po nepodarenom teroristickom útoku ktorý sa odohral Barme, obnoviť svoj štatút v očiach medzinárodného spoločenstva.

V roku 1984 sa diskutovalo o potencionálnych trojstranných rozhovoroch medzi KĽDR, KR a USA na popud KĽDR. K rozhovorom ale nikdy neprišlo, nakoľko KĽDR požadovali najprv rozhovor s USA a jednanie k podpísaniu mierovej dohody a až potom dialóg s KR. Týmto krokom dávali znova najavo že vládu KR stále neberú ako rovnocenného politické partnera a aj o potencionálnej unifikácií chceli v podstate prvotný rozhovor s vládou USA. Celý tento návrh vláda USA spolu s vládou KR zamietli.

Aj keď sa trojstranné rozhovory nekonali prišlo aspoň na radu jednaní týkajúcich sa oblastí športu, hospodárskej výmeny a humanitárnej pomoci. V roku 1988 sa mala v Sŏule konať letná olympiáda ktorá začala naplno riešiť otázku oboch národných družstiev s možnosťou vystúpiť ako jeden celok pod spoločnou vlajkou.[87] Všetky tieto rozhovory ale skončili neúspechom .

Rok 1985 bol vrcholom Čŏn Tu-hwanovej politiky unifikácie a až do konca jeho pôsobenia v úrade prezidenta nepriniesol žiadne podstatné zmeny a ďalšie akékoľvek pokusy o opätovné rozhovory zostali neúspešné. Teroristický útok na lietadlo od spoločnosti Korean Air (KAL 858) v smere Bagdad-Sŏul, ktoré malo krajinu dostať do chaosu kvôli nadchádzajúcim Olympijským hrám, vzťahy ešte viac zmrazilo, nakoľko z útoku bol na priamo obvinený sám Kim Il-sŏng.

Unifikačnej politike sa vláda Čŏn Tu-hwana nevenovala dostatočne, nakoľko mala vnútropolitické problémy. To postavilo čiastočné riešenie situácie kedy sa budúca vláda KR môže unifikačnej politike naplno venovať a ju vo všeobecnosti podporovať len na základe vlastnej stabilnej a zodpovednej vlády. A to bol až do konca deväťdesiatych rokov jeden z hlavných problémov unifikačnej politiky KR.

[87] K tomuto návrhu prišlo už začiatkom roka 1984 kedy to Pchjŏngjang navrhol pred nadchádzajúcimi Ázijskými hrami ktoré sa konali roku 1986. Ako predpríprava mala slúžiť olympiáda v americkom Los Angeles roku 1984. Tento akt sa ale kvôli napätej politickej situácií medzi USA a SSSR nepodarilo zrealizovať, pre bojkot socialistických krajín vrátane KĽDR a ich účasti na olympiáde v Los Angeles.

V auguste roku 1985 po dlhých rokovaniach prostredníctvo Červeného kríža prebehla prvá výmena rozdelených rodín.[88] Môžeme hovoriť o kroku ktorý bol svojou formou a významom najbližšie k opätovnému zjednoteniu národa, kedy sa cez všetky politické prekážky a konflikty podarilo na krátky čas spojiť národ ktorý zostával desaťročia rozdelený.

Počas Čŏn Tu-hwanove vlády začala KĽDR pokladať základy na svoj neskorší nukleárny program. Vo výskumnom centre Jŏngbjon[89] v rokoch 1984-86 dostavala 2 nukleárne reaktory schopné produkovať plutónium, ktoré sa dá použiť k výrobe jadrovej bomby.[90] Týmto počinom nasledovala v medzi kórejských jednaniach úplne nová éra. Program bol v tomto čase v rannom vývoji a prezentovaný ako program na civilné využitie. Od tohto momentu sa ale naskytovala otázka možnej jadrovej hrozby zo strany KĽDR a tento fakt bude v najväčšej miere ovplyvňovať všetky budúce rozhovory ktoré sa budú týkať unifikácie.

1.5 Vývoj v rokoch 1987 až 1997

V priamych prezidentských voľbách bol v decembri roku 1987 zvolený prezident Ro Tchä-u.[91] Ro bol pravá ruka Čon Tu-hwana a v jeho vláde od roku 1980 zastával rôzne funkcie. Na konci svojej nepopulárnej a problematickej vlády ho Čon Tu-hwan označil za svojho nástupcu. Ro Tchä-uova domáca aj zahraničná politika začala rozdielne od svojich predchodcov. Roku 1988 KR úspešne hostila letné olympijské hry v Sŏule čo malo aj veľmi pozitívny vplyv na medzinárodnú politiku a Kórejskú nedoriešenú otázku. Hneď po ukončení hier predstavil nový politický koncept voči stavu KĽDR, ktorý nazýval *Severná politika*.[92]

Bola zameraná hlavne na zbližovanie sa so spojencami KĽDR ako bola ČLR, SSSR a s krajinami socialistického bloku. Vytvorenie kladného vzťahu s týmito krajinami by malo za následok kladnejší vzťah so samotnou KĽDR. Cez túto cestu sa snažil o integráciu KĽDR

[88] Jednalo sa len o vybrané rodiny ktoré boli dopredu vybrané na základe losovania. Do roku 2010 sme boli svedkami 19. rodinných stretnutí medzi obyvateľstvom KR a KĽDR.
[89] 영변 핵시설(Jŏngbjon häksisol)
https://en.wikipedia.org/wiki/Yongbyon_Nuclear_Scientific_Research_Center
[90] Aj keď roku 1985 podpísala dohodu o nešírení jadrových zbraní.
[91] 노태우 https://ko.wikipedia.org/wiki/노태우
[92] 북방 정책 (Bukbank čŏngčchäk) Po vzore Nemeckej Ostpolitik (politika zameraná voči NDR) sa Ro Tchä-uova politika nazývala Nordpolitik (politika zameraná voči KĽDR, teda Severnej Kórei) Dan C. Sanford, *The Journal of East Asian Affairs,* Vol. 7, No. 1 Winter/Spring, str.. (1993) 1-31

do medzinárodnej politickej a ekonomickej sústavy, v ktorej KĽDR figurovala na jej okraji. Počas jeho vlády sa v unifikačnej problematike udiali podstatné zmeny ktoré mali základ vývoja a smerovania unifikačnej politiky v budúcnosti.

Kim Il-sŏng v novoročnom prejave roku 1989 vyzval predstaviteľov štyroch hlavných politických strán vrátane Ro Tchä-u aby navštívili Pchjŏngjang.[93] Pozval aj niektoré významné osobnosti disentu ako Mun Ik-hwana a Päk Ki-wana. Niektorý prekročili hranice bez povolenia úradov a okamžite po boli po návrate zatknutý a odsúdený k trestu odňatia slobody.

V tom istom roku (1989) KĽDR hostila Svetový festival mládeže a študentstva (SFMS) a na území KĽDR sa historicky vyskytlo veľké množstvo medzinárodného obyvateľstva.[94] Po skončení hier Červený kríž prehodil tému rozdelených rodín a kultúrnu výmenu. KĽDR ale bola po hrách veľmi opatrná čo sa týkalo medzinárodných vzťahov. Ani prejav ktorý prezident Ro Tchäe-u predniesol v Národnej rade (vyzval k užšej spolupráci a prehodnotil unifikačnú politiku) nijak postoj KĽDR nezmenil.

Prehlbovať „*Severnú politiku*“ sa mu podarilo hneď po rozpade socialistického bloku, kedy postupne začal nadväzovať diplomatické vzťahy s bývalými krajinami socialistického bloku. Malo to ale za následok zmrazenie diplomatických vzťahov ktoré mali doposiaľ s KĽDR a tým sa pre KĽDR vytvárala väčšia izolácia.

Po páde socialistického bloku sa dala KĽDR do obrannej pozície, aby sa vyvarovala globálnym zmenám ktoré panovali vo svete po tomto historickom okamžiku.[95] Veľmi zle tento moment KĽDR zasiahol aj ekonomicky, na rozdiel od KR ktorej sa otvorili nové trhy k expanzií práve v krajinách v socialistickom bloku.[96]

Zásadná zmena prišla roku 1991 kedy 17. septembra vstúpili obe Kórey do OSN ako samostatný štát.[97] V unifikačnej politike túto udalosť priniesla inú kategorizáciu situácie, kedy boli krajiny v očiach medzinárodného spoločenstva oficiálne brané ako dve samostatné a nezávislé krajiny.

---

[93] Kolektiv autorú, Dějiny Koreje (Praha: Nakladetelství Lidové noviny, 2001), str. 306
[94] Mala ako náhradu za neúčasť na Olympijských hrách.
[95] Komunistických krajín Ázie sa ale zmeny ktoré sa udiali v Európe nedotkli až tak razantne.
[96] Izolácia krajiny ktorá zabezpečila prežitie režimu začala nepriaznivo otvárať ekonomické otázky v prípade unifikácie. Na začiatku 90. rokov HDP KR 11. krát prevyšovalo HDP KĽDR. Zdroj: KNSÚ (Kórejský národný štatistický úrad) 남북한 경제사회상 비교 (Nampukhan kjŏngdže sahö sang pigjo). 2006
[97] Tento proces brzdila samostatná KĽDR ktorá sa až do konca 80. rokov držala argumentu jednej Kórei presadzovala variantu *Konferederatívnej republiky Korjo*. Pasovala sa aj ako jediný politický a legitímny zástupca krajiny na Kórejskom polostrove.

Koncom roku 1991 sa opätovne stretli predsedovia obidvoch vlád a podpísali dohodu o vzájomnej spolupráci, výmene a dohodu o neútočení a umiernení. Zaviazali sa že budú prehlbovať ekonomickú spoluprácu a budú sa usilovať o podpísanie mierovej zmluvy.

Na konci toho roku v spoločnom prehlásení zamietli vývoj a použitie jadrových zbraní. Na medzinárodný turnaj v stolnom tenise dokonca vyslali zmiešané družstvo.

Tieto úspechy mala za následok aj aplikácia *„Severnej politiky“* a s úspešným vytváraním diplomatických vzťahov so „spojencami“ KĽDR.[98] Hlavne kladné nadviazanie ekonomických a diplomatických vzťahov so SSSR malo na unifikačnú politiku veľmi priaznivý vývoj.

Za obdobie Ro Tchäe-u prišlo doposiaľ k najpodstatnejším úspechom v unifikačnej politike (veľmi tomu dopomohla medzinárodná situácia). Správnymi aplikáciami ako napríklad *Severná politika* bolo možné za krátky čas previesť a uplatniť vytýčené ciele ktoré unifikačný proces potreboval.

Kim Jŏng-sam

Roku 1993 sa do prezidentského kresla dostáva politický veterán a prvý prezident-civilista Kim Jŏng-sam.[99] Kedy ziskom 42 percent poráža svojho súpera (neskoršieho prezidenta, ktorý sa v otázke unifikácie vyznamenal najviac) a rovnako politického veterána Kim Tä-džunga. V oblasti unifikačnej politiky bol jeho predchodca nanajvýš úspešný a Kim Jŏng-sam chcel v podobnej politickej ceste pokračovať.

V čase jeho úradu zastával prezidentský mandát USA, Bill Clinton. Jeho osoba mala pozitívny vplyv na zahraničnú politiku USA čo malo za následok zlepšenie v samotných medzi kórejských jednaniach.[100] Kim Jŏng-sam v prvých týždňoch svojho úradu oznámil že je jeho priorita aby počas jeho funkčného obdobia prebehlo stretnutie najvyšších politických predstaviteľov krajiny. Mal za názor že len stretnutie lídrov obidvoch krajín bude mať skutočný význam a posun v rokovaniach. V týchto rokoch ale už v unifikačnej politike figurovala „divoká karta“ KĽDR a tou je jej nukleárny program. Priamo ohrozoval národnú bezpečnosť KR a krajín v regióne. Hlavne Japonsko ako jediná obeť jadrového útoku, bola na

[98] Československo nadviazalo vzťahy s KR 22. marca 1990.

[99] 김영삼 Cotton, Jaymes. (1995). *Politics and Policy in the New Korean State: From Roh Tae-Woo to Kim Young-Sam.* Palgrave Macmillan.

[100] Samotná zahraničná politika USA a jej vzťahy s KR a dialóg s KĽDR mali výrazný vplyv na unifikačnú politiku. KĽDR brala ako hlavnú prekážku v rokovaniach práve USA a proamerickej vlády KR. KR prítomnosť a kladné vzťahy s USA ako záruku bezpečnosti a ochrany pred potencionálnymi útokmi KĽDR.

tému nukleárneho programu KĽDR veľmi citlivé. Nukleárny program KĽDR pútal negatívnu medzinárodnú pozornosť čím akékoľvek unifikačné otázky, propagované hlavne vládou KR, výrazne komplikoval.

Prvom roku svojej vlády musel prezident Kim Jŏng-sam voči KĽDR pristúpiť tvrdo a zrušil všetky investície ktoré sa dohodli počas vlády Ro Tchäe-u z dôvodu rozhodnutia KĽDR odstúpiť od zmluvy o nešírení jadrových zbraní.[101]

Rok 1994 mal za následok prudké zhoršenie a následne prudké zlepšenie v medzi kórejských vzťahoch. Kim Jŏng-sam totižto žiadnou konkrétnou politikou proti KĽDR nedisponoval. [102] Veril totižto že relatívne dobré vzťahy z predchádzajúcej vlády a medzinárodná politická situácia vo svete[103], samovoľne ovplyvní režim KĽDR natoľko, až sa po čase rozpadne alebo po vzore bývalých krajín socialistického bloku reformuje. Preto sa držal neefektívnej politiky „cukru a biča“. Kedy striedal kladný a veľmi rázny prístup ku KĽDR.[104]

V roku 1994 15. júna prezident USA Jimmy Carter navštevuje Pchjŏngjang. Z tejto historickej návštevy, ktorá bola pôvodne zameraná na riešenie nukleárneho programu KĽDR, priviezol Kim Jŏng-samovi osobné pozvanie od Kim Il-sŏnga, na prvú historickú návštevu KĽDR.

Historický moment stretnutia lídrov obidvoch krajín ktorý by znamenal novú éru v medzi kórejských vzťahoch a unifikačnej otázke, sa ale z dôvodu náhleho úmrtia Kim Il-sŏnga neuskutočnil. Stretnutie ktoré malo prebehnúť 25. júla roku 1994 muselo byť zrušené. Kim Il-sŏng zomiera na srdečný infarkt 7. júla roku 1994, teda len necelé tri týždne pred týmto historickým stretnutím .

Po smrti vodcu KĽDR, zaujala vláda KR pasívnu a až zvláštnu pozíciu. Namiesto smútočnej kondolencie, vydali úrady oficiálne prehlásenie kedy obvinili Kim Il-sŏnga zo zlej pretrvávajúcej situácie v ktorých sa momentálne obe Kórey nachádzajú.[105] Za tento akt si vyslúžila vláda KR kritiku zo strany USA, ale aj zo strany domáceho obyvateľstva. V krajine prebehli študentské protesty a početné skupiny sa v Pchanmundžŏme snažili vyjadriť svoje sympatie občanom KĽDR.

---

[101] Kolektiv autorú, Dějiny Koreje (Praha: Nakladetelství Lidové noviny, 2001), str. 314
[102] Ako napríklad „Severná politika“ za Ro Tchäe-u.
[103] Premena bývalých socialistických krajín na krajiny demokratické s trhových hospodárstvom.
[104] Pasivita v jednaniach jednotlivých vlád KR sa vyskytovala ja v neskorších obdobiach kedy neprebiehali žiadne rokovania z dôvodu očakávania vnútorného kolapsu režimu.
[105] Na rozdiel od USA ktorý poslali kondolenciu priamo novému lídrovi krajiny, synovi Kim Čŏng-ilovy.

Vláda KR so smrťou dlhoročného lídra KĽDR, dúfala v rýchli kolaps režimu. Nadväzovať v tomto období konzistentný dialóg považovala za zbytočný.

Od začiatku 80. rokov Kim Il-sŏng, predstavil svojho budúceho nástupcu, syna Kim Čŏng-ila ktorý od tohto času postupne zastával viacej dôležitejších štátnych vedúcich postov.[106] Aj keď vláda KR bola s jeho nástupníctvom oboznámená, neprikladá mu podstatnú pozornosť a verila v skorý kolaps režimu. V priebehu času sa táto pasívna a nejasná stratégia ukázala ako chybná, keďže na poli v medzi kórejských vzťahoch a unifikačnej politike nepriniesla žiadny pokrok. Včasný pokus o nadviazanie priameho dialógu s novým lídrom KĽDR mohol za počať novú éru v medzi kórejských jednaniach.

V roku 1994 22. októbra KĽDR podpísala Ženevskú dohodu ktorá sa týkala zastavenia nukleárneho programu, výmenou za ľahko-vodné reaktory ktoré mala doručiť USA v spolupráci s KR.[107] Podpis tejto dohody mal za následok relatívne zlepšenie v medzi kórejských vzťahoch.

Následne po roku 1994 prišlo k stagnácií vzťahov z dôvodu tri roky trvajúceho štátneho smútku ktorý bol v KĽDR vyhlásený.[108] Ďalšie faktory ktoré dialóg ovplyvňovali boli prehlbujúce sa hospodárske problémy KĽDR, domáce politické problémy Kim Jŏng-sama a značné ubudnutie jeho popularity.[109]

Ku koncu Kim Jŏng-samovho funkčného obdobia sa začala prehlbovať Ázijská ekonomická kríza ktorá silne zasiahla ekonomiku KR. Kríza ovplyvnila znehodnotenie wonu a úpadok rastu HDP.[110] Kríza spôsobila aj krach niekoľkých konglomerátov ktoré mali výrazný dopad na hospodárstvo KR. Vzhľadom na tieto ekonomické problémy s ktorými sa KR a rovnako aj KĽDR[111] potykala, viedlo až do konca Kim Jŏng-samovej vlády ku stagnácií v medzi kórejských dialógoch a unifikačnej otázky.

---

[106] V roku 1991 bol menovaný ako najvyšší veliteľ Kórejskej ľudovej armády. Kontrola armády bola úzko spojená s kontrolou celého štátu.
[107] KR mala byť ale ako hlavný investor celého projektu (4 miliardy dolárov). S touto dodávkou mali problém súhlasiť obidve strany. KR odmietla niesť výšku nákladov a KĽDR odmietala priamu dodávku týchto reaktorov.
[108] Reakcia na úmrtie lídra krajiny Kim Il-sŏnga.
[109] Popularita sa na začiatku jeho vlády pohybovala v rozmedzí od 60% do 90%, na konci funkčného obdobia mal menej než 10%.
[110] Do tej doby HDP KR poznala len stabilný rast.
[111] KĽDR postihli veľké suchá čo malo za následok hladomor, ktorý si vyžiadal mnohé straty na životoch . Presné čísla nie sú známe ale KCIA a humanitárne organizácie odhadujú 1 až 3 milióny obyvateľov. Vláda KR sa rozhodla podielať na humanitárnej pomoci, konkrétne dodávkach ryže (2 krát po 150 tisíc ton).

1.6 Slnečná Politika (1997 až 2008)

Kim Tä-džung

Roku 1997 25. februára sa prezidentom Kórejskej republiky stal človek ktorý sa o opätovné spojenie národa zaslúžil zo všetkých politických predstaviteľov najviac. Jednalo sa o prezidenta Kim Tä-džunga [112] ktorý roku 1996 kandidoval už štvrtýkrát o post najvyššieho predstaviteľa štátu. Nakoniec len o 1,6 percent (390 tisíc) preferenčných hlasov poráža svojho oponenta (I Hó-čchanga) a stáva sa tak prezidentom Kórejskej republiky.

Kim Tä-džung už v pred prezidentskom období preferoval odlišné jednanie voči KĽDR. Svoj názor prezentoval na domácej aj zahraničnej scéne. Kim Tä-džung videl hlavný problém v nekonzistentnom dialógu s KĽDR. KĽDR bolo obviňované za svoj komunistický režim, potláčanie politickej slobody, základné porušovanie ľudských práv a svojím nukleárnym programom ohrozovalo svetový mier. Pre pokrok v jednaniach zastával názor brať KĽDR v takom stave akom sa nachádza a jednať sním ako s rovnocenným partnerom. Nepresadzoval štýl vyjadrení ktorú mali zavedené predchádzajúce vlády a ktorý presadzovala aj diplomacia USA, teda obviňovanie zo zločinov páchané režimom KĽDR, presadzovanie ekonomických sankcií a neustálej výzve zmeny režimu alebo krokov ktoré by režim vnútorne rozložili. Tieto faktory zatlačili KĽDR do izolácie a obranného postavenia. Ak by tento stav pretrvával dlhodobo, mohol mať za následok nepredvídateľnú eskaláciu útokov na KR, ako jedinú možnosť prinútiť KR a USA k uvoľneniu izolácie v ktorom sa KĽDR nachádzala. Kim Tä-džungov základ v politike voči KĽDR, bolo predísť ozbrojenému konfliktu na Kórejskom ostrove.[113] Predísť tomuto stavu mal byť užitý vrúcnejší dialóg s KĽDR a jej ekonomická podpora. Podpora ktorá by zabezpečovala prežitie režimu (cez všetku izoláciu) výmenou za mierový stav na polostrove.

Od nástupu do prezidentského úradu preto predstavil svoj hlavný program. *Slnečnú politiku.* [114]

---

[112] 김대중

[113] KĽDR stále vyvíjala svoj nukleárny program ktorý v tomto období (1997) ešte nebol v stave použitia pre vojenské účely. Stav kedy by KĽDR mohla disponovať použiteľnými jadrovými zbraňami bola otázka niekoľko ročného výskumu. Nejasná bezpečnostná situácia na polostrove a prerušenie medzi kórejského dialógu, podnecovalo možnosť sledovať a kontrolovať (aspoň z časti) vývoj jadrových zbraní (KĽDR stále demonštrovala že sa jedná len o program na civilné využitie).

[114] 햇볕정책 (Hätpjŏtchčŏngčchäk).

Slnečná politika alebo aj politika „*mieru a prosperity*“ , bolo zbližovanie sa so s KĽDR, nehľadiac na jeho politický režim, vládnucich predstaviteľov a vnútornú politiku.[115] Hlavnými bodmi Slnečnej politiky bolo uvoľnenie napätia (odmietnutie akejkoľvek ozbrojenej agresie), obnovenie rokovaní a dosiahnutie stretnutia najvyšších lídrov krajiny ku ktorým doposiaľ od rozdelenia neprišlo. Ministerstvo pre unifikáciu zhrnulo Slnečnú politiku do troch základných princípov od ktorého sa odvíjali ďalšie jej aspekty[116]:

1. Nebude tolerovaná žiadna ozbrojená agresia ktorá by mohla narušiť mier a stabilitu na polostrove.
2. KR sa nebude snažiť podkopať suverenitu režimu KĽDR a nebude ho chcieť ekonomicky absorbovať.
3. KR bude aktívne podporovať mier a vzájomnú prosperitu.

Bolo potrebné vyriešiť rozširujúci sa nukleárny program ktorý začal byť v unifikačnom dialógu od polovice deväťdesiatych rokov primárnym problémom. Slnečná politika mala svojím štýlom jednania aspoň z časti zabezpečiť jeho kontrolu.[117]

Koncept politiky mal za cieľ oddeliť politické a ekonomické otázky na dve samostatné na seba nenadväzujúce skupiny.

Slnečná politika sa snažila akoukoľvek formou pomôcť KĽDR. Jednou formou pomoci bolo kladne propagovať KĽDR na medzinárodnej politickej scéne. KĽDR bola od pádu socialistického bloku značne izolovaná a jej politický štát na medzinárodnej scéne nebol jasne definovaný. Izolácia KĽDR a vývoj svetovej politickej scény mal za následok prerušenie alebo výrazné obmedzenie diplomatických vzťahov KĽDR so satelitmi sovietskeho bloku. Slnečná politika mala sprostredkovať opätovné nadviazanie diplomatických vzťahov. Ich obnova by mala kladný dopad na trhové hospodárstvo krajiny.

KĽDR od rozpadu SSSR bola hospodársky výrazne poškodená. A jej zahraničná ekonomika výrazne obmedzená. KĽDR po smrti Kim Il-sõnga na tri roky (trvanie štátneho smútku) vo veľkej miere obmedzila diplomatický kontakt so svetom. Počas týchto troch

[115] Slnečná politika bola značne kritizovaná za svoj nejednotný až miestami negatívny postoj k ľudským právam ktoré boli v KĽDR porušované. Politická nesloboda a porušovanie ľudských práv v KĽDR, bola vždy jedna zo základných tém v medzi kórejských jednaniach. Slnečná politika na túto tému nebrala veľký ohľad a aj pred medzinárodným spoločenstvom (kedy KĽDR propagovala) sa snažila tejto téme vyhnúť.
[116] http://eng.unikorea.go.kr/content.do?cmsid=1920&mode=view&cid=32771
[117] V prípade prerušenia medzi kórejského dialógu nebolo možné sledovať vývoj tohto programu.

rokov ju zasiahli striedavé obdobia sucha a dažďov čo malo za následok hladomor obyvateľstva a podľa neoficiálnych správ si vyžiadal až 3 milióny ľudských životov.[118]

Implementácia Slnečnej politiky nezačala v práve priaznivom období a zo začiatku sa stretávala s nízkou podporou verejnosti. V rok nástupu Kim Tä-džunga zasiahla KR, Ázijská finančná kríza. Mala výrazný dopad na prepad HDP, bankrot niekoľkých kľúčových spoločností, veľký nárast nezamestnanosti z dôvodu veľkého prepúšťania v dôsledku krízy. Slnečná politika bola založená na ekonomickej pomoci KĽDR. Pomoc mala z počiatku prúdiť zo štátneho rozpočtu.[119] V dôsledku krízy vznikali protesty ktoré boli proti púšťaniu peňazí KĽDR. Tieto financie mohli byť použité na podporu sociálneho sektoru.

Jeden z troch základných princípov Slnečnej politiky bola absolútna netolerancia ozbrojenej agresie zo strany KĽDR. V júny roku 1999 prišlo k najväčšiemu ozbrojenému konfliktu 90. rokov. Vojenská flotila KĽDR sprevádzajúca rybársku loď na námornej hraničnej línií (KĽDR túto hraničnú líniu neuznáva) sa stretla s vojenskou hliadkou KR. Po vzájomnej výmene útokov bola flotila KĽDR ťažko poškodená a vrátila sa späť na do prístavu. Paradoxne práve tento vojenský stret a reakcia námorníctva KR mala za následok zvýšenie popularity Slnečnej politiky medzi verejnosťou.[120] Hlavné heslo Slnečnej politiky bola *„mier a vzájomná prosperita“*. Zakladala si teda na vyvarovaní sa akéhokoľvek ozbrojeného konfliktu. V tomto prípade jasne naznačovala že v nevyhnutnej situácii a ohrození národnej bezpečnosti je Kim Tä-džung schopný pristúpiť k odvetným krokom.

Zmena nastala aj v politickom vnímaní KĽDR. Vláda KR prezentovala že považuje KĽDR ako rovnocennú krajinu, rešpektujúca jej politický systém a hodnoty. Rovnaké požiadavky požadovala od KĽDR.[121] Demonštrovala že budúce dialógy sa búdu niesť vo vzájomnom porozumení na konfuciánskych hodnotách (napríklad úcta k staršiemu súrodencovi). Podmienila to aj prehlásením, že bude humanitárne a finančne podporovať KĽDR bez záruky navrátenia.

Základný predpoklad Slnečnej politiky bolo predísť ekonomickému a politickému kolapsu KĽDR. Ekonomická a humanitárna podpora by mohla viesť v reformáciu ekonomiky. Ako príklad prezentovala krajiny ako ČLR a Vietnam. Krajiny so štatútom socialistického

---

[118] https://en.wikipedia.org/wiki/North_Korean_famine
[119] Pri počiatočnej implementácií sa očakávalo zapojenie aj súkromného sektoru.
[120] Kim Tä-džung bol dokonca obviňovaný zo zanedbávania národnej bezpečnosti práve jeho Slnečnou politikou.
[121] KĽDR brala KR ako *„bábkový“* štát USA. Vládu ktorá je len ovládaná vládou USA s minimálnym podielom rozhodovaní.
Vláda sa snažila docieliť aby sa obidve krajiny začali vnímať ako rovnocenný politický partneri. Len vtedy bolo možné dosiahnuť kladného kompromisu.

štátu, ktoré úspešne reformovali svoju trhovú ekonomiku. Ekonomické reformácie ČLR a Vietnamu mohli byť z jednou potencionálnych smerov ktorými sa KĽDR v ekonomickej sfére mohla uberať.

KR podporovala myšlienku vzájomnej návštevy obyvateľstva. Rovnako aj opätovné a pravidelné stretnutia rozdelených rodín. V tomto prípade presadzovala myšlienku kedy by po vzájomnej návšteve obyvateľstva, občania oboch krajín mali možnosť vidieť vzájomný spôsob života a na základe osobnej skúsenosti posúdiť riziko nebezpečenstva.[122] Ak by obyvatelia obidvoch Kórey boli na základe vlastných skúseností presvedčený o bezpečnostnej stabilite a krokom vedúcich ku stabilite, malo by to základný význam pre unifikáciu.

Výsledok implementácie Slnečnej politiky mal pozitívny efekt v medzi kórejských vzťahoch:

Štatistiky z konca roku 1999:[123]

- oddelenie ekonomických a politických aktivít zvýšilo medzi kórejský obchod a investície na rekordných 350 miliónov dolárov[124] a KR sa stala tretím najväčším obchodným partnerom KĽDR.
- možnosť návštevy hory Kumgang[125] ktorá sa nachádzala v KĽDR (370 tisíc turistov).
- zvýšenie humanitárnej pomoci - 300 000 ton hnojiva, jedla a liekov v hodnote 80-tich miliónov dolárov.[126]
- zvýšený podiel civilných a politických návštev (nezahŕňa turistické návštevy v zóne Kumgang) na 11 000 tisíc (číslo je štvornásobne väčšie ako všetky návštevy v posledných desiatich rokoch). Rovnako stretnutie rozdelených rodín kedy prebehlo 322 stretnutí (individuálnych) v tretích krajinách, 1535 výmen listov a 904 konfirmácií o rodinných príslušníkoch.

[122] Socialistický a ideologický režim v KĽDR ale svojim občanom neumožňoval opustiť krajinu.
[123] Sung. Chul, Yang, *South Korea Sunshine Policy: Progress and Predicaments*, Vol.25.1:4, (2001) str. 34
[124] Sung, Chul-yang, *South Korea Sunshine Policy: Progress and Predicaments*, Vol.25.1:4, (2001) str. 35
[125] Od tohto roku sa začalo pracovať na zriadený turistického rezortu. Oblasť pre svoju polohu (blízko hraníc KR) a špecifickú prírodu sa stávala atraktívnym turistickým miestom pre občanov KR.
[126] Pomoc bola určená primárne civilnému obyvateľstvu. KĽDR ho ale s najväčšou pravdepodobnosťou zneužívala na vojenské účely.

Kladný prístup amerického prezidenta Billa Clintona a jeho administratívy k samotnej Slnečnej politike a zmene konfrontácie s KĽDR, mal za následok zlepšenie samotných vzťahov medzi USA a KĽDR.

Vrchol politiky bolo dosiahnutie stretnutia lídrov oboch krajín.[127] Na výzvu Kim Tä-džunga prebehol 12. júna roku 2000 v severokórejskom Pchjŏngjangu historický prvý Kórejský summit.[128] Na tomto stretnutí bolo prekvapením vzájomné sa správanie lídrov. Prejavovali si navzájom hlbokú úctu (Kim Čŏng-il užíval štýl jednania určenému len staršej a váženej osobe).

Na summite sa preberali hlavne rozdelené rodiny, obnovenie železničného spojenia medzi obidvomi časťami polostrova. Obidvaja predstavitelia sa zhodli že unifikácia musí prebehnúť a musí prebehnúť mierovou cestou[129] Summit bol veľkým zlomom v medzi kórejských vzťahoch a vo všeobecnosti aj vo svetovej diplomacii. Kim Tä-džung za tento počin prevzal Nobelovu cenu za mier.

Tento summit so sebou s odstupom času priniesol aj mnoho kontroverzie, kedy sa prevalilo že firma Hyundai zaplatila vláde Kim Čŏng-ila sumu 500 miliónov dolárov aby sa vrchný predstaviteľ KĽDR na tomto summite zúčastnil.[130]

V tomto roku prebehli štyri ďalšie rokovania politicko-vojenského charakteru na nižšej úrovni, tri stretnutia červeného krížu a niekoľko ďalších menších obchodných stretnutí.

Kim Tä-džungova administratíva sa snažila prezentovať a presvedčiť medzinárodné spoločenstvo o opaku KĽDR. V tzv. *Perryho procese*[131] Kim Tä-džung prezentoval že KĽDR musíme vnímať takú aká je a nie takú akou by ju chcelo medzinárodné spoločenstvo mať. Nezastával jednania kedy USA stavali KĽDR do nepriaznivej pozície ako problematickej krajiny ktorá predstavuje bezpečnostné riziko.[132]

---

[127] Ako jeden z hlavných bodov ktorý sa Slnečnej politike podarilo naplniť.

[128] 남북정상회담 (Nambokčŏngsanghŭidam). http://eng.unikorea.go.kr/content.do?cmsid=1806

[129] Heslo ktoré už prebehlo v minulosti na oficiálnych aj neoficiálnych stretnutiach. http://eng.unikorea.go.kr/content.do?cmsid=1806

[130] Vláda Kim Tä-džunga túto informáciu dlho zatajovala a až po prevalení celej kontroverzie obhajovala že peniaze boli prisľúbené vo forme investícií (industriálny komplex v Käsŏngu, vybudovanie železničného. spojenia, turistický projekt v okolí hory Kumgang) Young, Wan-kihl, *The Past as Prologue: President Kim Dae Jung's Legacy And President Roh Moo-Hyun's Policy Issues And Future Challenges, (2010)* Chapter 9

[131] William Perry bol minister obrany v prvom prezidentskom období vlády Billa Clintona (1993 – 1998) https://en.wikipedia.org/wiki/William_Perry

[132] Jedna z hlavných nevýhod Slnečnej politiky bol spôsob kedy odmietala akceptovať nevyvrátiteľné fakty o KĽDR. Skutočnosť že KĽDR naozaj predstavoval problém pre svetový mier a bola nepredvídateľná v garancií bezpečnostnej stability.

Slnečná politika sa v zahraničných otázkach zamerala hlavne na pomoc KĽDR v nadviazaní diplomatických vzťahov medzi významnými krajinami medzinárodného spoločenstva.[133] V tomto procese nadväzovala na predchádzajúcu „Severnú politiku“.

Počas jeho vlády sa zintenzívnelo heslo: „Hangukûn pandûši tchongildöödjahanda“ [134], ktoré by vo voľnom preklade znelo: „Kórea musí byť unifikovaná“.

Pripomínalo tým obyvateľstvu že tento proces má byť pre národ prioritný a neodkladný.

Až do konca prezidentského mandátu Kim Tä-džunga bola Slnečná politika stále aktívna a naplnila 3 bodový program ktorý si dávala za prioritu. Medzi kórejské vzťahy dostala na novú úroveň a unifikačná problematika bola od konca Kórejskej vojny v novej ére. Prebiehali viaceré oficiálne (bezpečnostné a ekonomické otázky) aj neoficiálne rokovania (Červený kríž). Bol zriadený Výbor pre hospodársku spoluprácu medzi oboma krajinami[135] ktorá mala dohliadať na obnovenie železničného spojenia, vybudovanie turistického rezortu v okolí hory Kumgang a zrealizovanie ekonomicko-indrustriálnej zóny v oblasti mesta Käsöng.[136] Koncom marca roku 2002 mala medzi kórejská výmena obrat cez 400 miliónov dolárov a bolo v nej priamo zapojených cez 160 firiem z KR. Priemerný ročný počet civilistov ktorý navštívili KĽDR bol až 25 krát (6807) vyšší ako počet medzi rokmi 1989 až 1997. Počet turistov ktorý navštívili horu Kumgang bol až 440 tisíc. V prípade rozdelenia kórejských rodín sa jednalo taktiež o rekordné číslo návštev kedy bolo umožnené stretnutie až 4500 členom rodiny a 662 členom umožnená poštová korešpondencia.[137] Od roku 1998 až do konca apríla roku 2002 tvorila výška ekonomickej pomoci (zo štátnej a súkromnej sféry) 358 miliónov dolárov čo bolo až 24% (1.5 miliardy dolárov) z celkovej poskytnutej medzinárodnej pomoci ktorá prebehla od implementácie Slnečnej politiky.[138]

---

[133] Od roku 1998, KĽDR postupne nadväzovala vzťahy s krajinami ako Južná Afrika (08.10.1998), Brunej (01.07.1999), Taliansko (01.04.2000), Austrália (05.08.2000). Sung Chul-yang, *South Korea Sunshine Policy: Progress and Predicaments*, Vol.25. (2001) str. 31

[134] 한국은 반드시 통일되어야한다

[135] Inter-Korean Economic Cooperation Promotion Committee ktorá spadala pod KIC

[136] V tejto oblasti budú pôsobiť firmy z KR s kooperáciou KĽDR ktorá im poskytne pracovnú silu. Na tomto komplexe je možné sledovať synopsiu *Know How* KR a lacnej pracovnej sily ktorú má KĽDR k dispozícií, ako kladnej ekonomickej spolupráce (ktorá v tomto období v unifikačnej problematike zastávala najdôležitejšie postavenie).

[137] Tieto čísla boli v unifikačnej problematike rekordné ale odpovedali len malému zlomku žiadateľov ktorým bolo stretnutie umožnené (nakoľko výber prebiehal formou losovania).

[138] http://eng.unikorea.go.kr/content.do?cmsid=1920&mode=view&cid=32771

Medzi jej hlavné negatíva patrila vysoká ekonomická nenávratnosť a veľmi slabé a nejasné bezpečnostné záruky ktoré KĽDR poskytovala.[139] Rovnako bola Slnečná politika kritizovaná za nevenovanie sa ľudským právam ktoré boli v KĽDR porušované.[140]

Nasledujúci novozvolený prezident sa ale zaviazal v tejto politike pokračovať pre jej úspechy na poli bezpečnostných otázok.

Kim Tä-džung aj po skončení funkčného obdobia pokračoval v prezentovaní a podpory Slnečnej politiky na domácej aj zahraničnej scéne.

No Mu-hjŏn

25. februára roku 2003 nastúpil do prezidentského úradu No Mu-hjŏn[141], ktorého vláda sa rozhodla nadviazať na Slnečnú politiku. Stabilizácia nukleárneho programu KĽDR, dokončenie Industriálnej zóny v Käsŏngu, otvorenie turistického centra v okolí hory Kumgang a opätovné stretnutie najvyšších lídrov krajiny boli hlavné body ktoré chcela jeho prezidentská administratíva naplniť. Už ale v prvých týždňoch svojho prezidentského mandátu musel čeliť nepriaznivému vývoju v otázkach nukleárneho programu KĽDR. Kedy 4. decembra roku 2002 KĽDR odmietla vpustiť inšpektorov z IAEA a koncom toho istého mesiaca začala odstraňovať monitorovacie zariadenia v komplexe Jŏngbŏn. Čím bola nepriamo naznačená obnova produkcie plutónia ktorá mohla slúžiť k výrobe jadrových zbraní.[142] Medzi kórejské vzťahy už na konci prezidentského obdobia Kim Tä-džunga ohrozovala negatívna zahraničná politika USA. V USA bol v tom čase na čele prezidentského úradu George W. Bush mladší[143] čo malo výrazný vplyv na medzinárodnú politiku, nemíňajúc medzi kórejský dialóg. 29. januára roku 2002 pred Národným americkým kongresom a špeciálnymi pozvanými hosťami[144] prehlásil na tzv. *Správe o stave Únie*[145] že KĽDR podľa vlády USA patrí do tzv. *Osi zla.*[146]

---

[139] Nejasná situácia v nukleárnom programe KĽDR, štedrá ekonomická pomoc za zastavenie ozbrojených provokácií.
[140] Bránenie utečencom z KĽDR možnosť vycestovať do zahraničia (kde mohli porušovanie ľudských práv v KĽDR prezentovať pred medzinárodným spoločenstvom) a čiastočná cenzúra tohto problému.
[141] 노무현
[142] Norris, Robert S. and Hans, M. Kristensen. (máj/jún 2005) *"North Korea's nuclear program, Bulletin of the Atomic Scientists"*. str. 64-67
[143] Funkčné prezidentské obdobie 20. januára 2001 – 20. januára 2009
[144] Jednalo sa o svetových politických lídrov.
[145] State of the Union - jedná sa o každoročnú reč prezidenta USA kedy predstaví hlavné geopolitické témy ktorým by sa chcel v nasledujúcom roku venovať. Hodnotí aj medzinárodnú bezpečnostnú situáciu.
[146] Z anglického originálu The Axis of Evil.

Do Osi zla patrili podľa USA krajiny disponujúce nelegálnymi nukleárnymi zbraňami a podporujú globálny terorizmus. Na základe tohto štatútu bude voči nim vedená tzv. *Vojna proti teroru*[147]. Spolu s KĽDR tam na novo zaradil krajiny Irán a Irak. Hlavné mestá krajín Bagdad, Teherán a Pchjŏngjang označil ako troj-osu zla a prirovnal obrazne k *Paktu Troch* – Berlín-Rím-Tokyo výraz zaužívaný v druhej svetovej vojne.

Na toto vyhlásenie samozrejme Pchjŏngjang reagoval značne agresívne a vyhrážal sa preventívnym protiúderom. Postoj USA a následná reakcia KĽDR značne skomplikovala Slnečnú politiku No Mu-hjŏnovej administratívy. Preto sa jednania opierali aj o stabilizáciu vzťahov medzi KĽDR a USA.

Počas No Mu-hjŏnovej vlády boli začaté šesť stranné rozhovory[148] ako reakcia na obnovu a následne rozširované nukleárneho programu KĽDR.[149] Ako hlavnú prioritu riešili nukleárny program KĽDR a nutnosť pristúpiť k podpisu Zmluvy o nešírení jadrových zbraní.[150] Primárne rozhovory riešili denuklerizáciu KĽDR. Ďalšie body programu boli bezpečnostná stabilita v oblasti a väčšia ekonomickú integrácia KĽDR. Prvé kolo rozhovorov prebehlo 27. až 29.augusta roku 2003, nedosiahlo ale žiadnych konkrétnych výsledkov.

Slnečná politika spolu so šesť strannými rozhovormi boli hlavné nástroje unifikácie administratívy No Mu-hjŏna. Podporovala väčšinu bodov z agendy Kim Tä-džunga (otvorenie KĽDR, mierové riešenie, humanitárna pomoc KĽDR, ekonomická integrácia, stretnutie najvyšších lídrov krajiny).

Komplexná Slnečná politika ktorá si prvotne kládla predísť ozbrojenému konfliktu na Kórejskom polostrove sa preukázala ako neúčinná. A nedokázala zabrániť prvému nukleárnemu testu KĽDR ktorý prebehol 9. októbra roku 2006. Tento počin diametrálne zmenil stávajúci dialóg a bezpečnostnú situáciu v regióne. Na tento test sa záporne vyjadrili všetky okolité krajiny aj vrátane tradičného spojenca – Číny. Priamo po teste bola v KR zachovaná najvyššia bojová pohotovosť a prezident prehlásil že obranné zložky sú pripravené na nukleárnu vojnu. Preto po tomto teste No Mu-hjŏn apeloval na okamžité stretnutie najvyšších lídrov.

---

[147] Z anglického originálu War on Terror – je nekonvečná dlhodobá „vojna“ a odpor voči globálnemu terorizmu a jeho podporovateľom.

[148] Z medzinárodne anglicky užívaného názvu – Six Party Talks -육자 회담 (jukča hödam) Rozhovorov sa účastnia krajiny (KR, KĽDR, Japonsko, ČLR, RS a USA) v zástupe ministrov zahraničných vecí.

[149] Spolu s nukleárnym programom sa jednalo aj o obnovu testov balistických striel s krátkym a stredným doletom. http://www.armscontrol.org/factsheets/dprkchron

[150] Treaty on the Non-Proliferation of Nuclear Weapons. KĽDR od tejto zmluvy odstúpila v 10. januára roku 2003. https://en.wikipedia.org/wiki/Treaty_on_the_Non-Proliferation_of_Nuclear_Weapons

Na domácej politickej scéne ale prezident No Mu-hjŏn nemal stabilné postavenie kvôli dlhotrvajúcim korupčným škandálom a klesajúcej popularite. V samotnej KĽDR nemal takú obľubu ako jeho predchodca Kim Tä-džung.

Aj cez svoju slabú popularitu a negatívnu diplomaciu USA ktorá medzi kórejské vzťahy komplikovala sa mu podarilo zrealizovať druhý medzi kórejský summit na najvyššej politickej úrovni. 2. októbra roku 2007 sa v Pchjŏngjangu[151] stretol s lídrom KĽDR, Kim Čong-ilom. Tento summit riešil primárne nukleárny program KĽDR. Vo všeobecnosti potom nadväzoval na predchádzajúce témy z prvého medzi kórejského summitu (13. júna roku 2000) ako bezpečnostnú situáciu na polostrove, prehĺbenie medzi kórejských vzťahov a budúcu unifikáciu. Prejedávalo sa aj podpísanie mierovej dohody ktoré by nahradilo doterajšie prímerie. Konkrétne body deklarácie ktorú na tomto summite podpísali boli:

- vzájomný rešpekt rozdielneho politického a ideologického systému
- ekonomická kooperácia
- zníženie napätia a ozbrojených stretov
- implementácia bodov z júnovej deklarácie (rok 2000 prvý summit)
- spoločné budovanie permanentného mieru ktorý by viedol k unifikácií
- vytvorenie druhej špeciálnej ekonomickej zóny „pokoja a mieru „ v oblasti mesta Hädžu[152]

Tento summit nebol až tak populárny a skloňovaný ako summit z roku 2000. Hlavný dôvod bola reálne existujúca nukleárna hrozba zo strany KĽDR, kedy už občania KR vnímali KĽDR podstatne horšie a negatívnejšie ako pred prvým nukleárnym testom.

Ku koncu jeho funkčného obdobia sa už Slnečná politika niesla vo vlne kritiky, pretože 10 rokov liberálnej vlády a enormných výdajov, bol jeden z faktorov kedy sa z KĽDR stala reálna jadrová mocnosť. Samotný občania KR preto volali po zmene vlády v jednaniach a prístupu voči KĽDR.

[151] Tento summit sa mal pôvodne konať v KR ale KĽDR na tento návrh nepristúpila.
[152] 해주 https://ko.wikipedia.org/wiki/해주시

2. Unifikačná politika Kórejskej republiky v rokoch 2007 až 2012

2.1. Unifikačná politika počas prezidentského mandátu I Mjŏng–baka

I Mjŏng-bak

Touto kapitolou sa dostávame k hlavnému obdobiu tejto bakalárskej práce. S koncom prezidentského mandátu No Mu-hjŏna mal neistú budúcnosť aj unifikačný nástroj Slnečná politika. Žiadny z kandidátov uchádzajúcich sa o prezidentský mandát sa nezaručil že by chcel na túto politiku nadviazať. Slnečná politika ktorá trvala 10 rokov nepriamo priniesla na Kórejský polostrov nukleárnu hrozbu ktorá ďaleko presahovala jeho hranice. Na jednanie s KĽDR bola potreba zmeniť štýl a spôsob medzi kórejského dialógu.

25. februára roku 2008 preberá prezidentský mandát novozvolený prezident I Mjŏng-bak.[153] I Mjŏng-bak pôsobil ako primátor Sŏulu v období (1.júla 2002 až 30. júna 2006) a svoju politickú kariéru začal až po 27 rokoch strávených v súkromnom sektore.[154] Ako primátor sa zaslúžil o environmentálnu transformáciu hlavnému mesta, jeho skultúrnenie, vyriešenie dopravných uzlov a úspešne zvládnuté hosťovanie Majstrovstiev sveta vo futbale.

Pre svoju úspešnú kariéru v súkromnom sektore bol označovaný aj ako CEO prezident.[155] Od dlhoročného pôsobenia v súkromnom biznise sa odvíjal aj jeho prístup k politike. Kedy sám seba staval do pozície pragmatika. Už počas funkcie primátora sa negatívne vyjadril k spôsobu jednania s KĽDR.

Jeden z hlavných dôvodov prečo je unifikačná politika v tomto období rozdielna bola výmena politického spektra kedy I Mjŏng-bak pochádzal z Demokraticko-liberálnej politickej strany.[156] Predchádzajúca vládna strana *Naša strana*[157] z ktorej pochádzal aj prezident No Mu-

---

[153] 이명박

[154] Od roku 1965 pôsobil vo firme Hyundai Engineering&Construction/현대건설 (Hjŏndä kŏnsŏl). Len ako 35 ročný sa stal CEO spoločnosti (jednalo sa o najmladšieho CEO aký v KR bol). Kolegami bol v spoločnosti prezývaný *buldozér* na základe jeho dravého pracovného štýlu a neúnavnej práci. Prezývka vznikla kedy jeden buldozér skutočne sám rozobral aby pochopil ako funguje.

[155] Korea's CEO President - Lee Myung-bak, Kohler: 64, 2008

[156] Democratic Liberal Party/민주자유당 (Minžu Čajutang) časom niekoľkokrát premenovaná a s menšími úpravami do roku 2012 pod pojmom Veľká Národná strana/Grand National Party/한나라당 (Hannaratang) v súčasnosti známa ako New World Party/새누리당 (Sänuritang).

hjŏn bola kritizovaná za mnohé korupčné škandály, veľmi slabé postavenie, plytvanie verejnými financiami (aj na pomoc KĽDR) a svojim slabým prístupom ku KĽDR.

Liberálnu vládu Slnečnej politiky preto vystriedala vláda konzervatívna ktorá mala priniesť zmenu v medzi kórejských jednaniach. Keďže I Mjŏng-bak bol sám pragmatik, vo vláde a špeciálne na postoch ktoré budú konfrontovať s KĽDR presadzoval rovnako pragmatických ľudí.

Situácia v KĽDR bola nejasná kedy sa k začiatku roka 2008 začali vyskytovať informácie o veľmi zlom zdravotnom stave lídra KĽDR, Kim Čŏng-ila.[158] Vláde KR nebolo v tomto období jednoznačne známe kto prevezme nástupníctvo moci.[159] Za nukleárny test z roku 2006, USA a OSN uvalili na KĽDR ekonomické sankcie ktoré budú zvyšovať ak sa KĽDR nevzdá svojho nukleárneho programu.

Preto denuklerizácia Kórejského polostrova predstavovala prioritu pri medzi kórejskom dialógu a v unifikačnej politike. Denuklerizácia mala byť úzko spojená s ekonomickými a humanitárnymi jednaniami.

Slnečná politika bola označovaná aj ako politika sociálna ktorá len ekonomicky dotovala KĽDR, výmenou za veľmi slabé záruky. Práve vláda I Mjŏng-baka chcela tento prístup zmeniť a zaviesť v medzi kórejskom dialógu obchodný model. Ekonomickú a humanitárnu pomoc bude poskytovať len v prípade za viditeľné zmeny od KĽDR.

Sám I Mjŏng-bak nerád používal výrazy ako humanitárna a hospodárska pomoc. Uprednostňoval pojmy a postupy ako ekonomické investície a finančné pôžičky. Na základe pragmatizmu ku KĽDR mohol byť v unifikačnej otázke dosiahnutý pokrok.

Administratíva I Mjŏng-baka už z počiatku kritizovala výrazne kritizovala Slnečnú politiku a označovala ju za stratenú dekádu. Slnečná politika ale bola obdobie relatívneho pokoja a ekonomickej prosperity oboch Kórey.[160] Vláda I Mjŏng-baka hneď z počiatku naznačovala že sa bude niesť v odlišnom smere, nakoľko odmietala ekonomicky dotovať KĽDR bez viditeľných záruk. KĽDR si navykla na 10 ročné obdobie Slnečnej politiky kedy k nej pravidelne prúdilo veľké množstvo hospodárskej a humanitárnej pomoci.[161]

---

[157] 열린우리당 (Jŏllin uritang).
[158] Bol dlhodobo známy k holdovaniu alkoholu a vysoko nezdravému životnému štýlu.
[159] Kim Čŏng-ila mal troch synov kedy jeden z nich s najväčšou pravdepodobnosťou po ňom prevezme nástupníctvo. Za možného nástupcu bol označovaný aj švagor Kim Čŏng-ila generál O Kük-ljŏl (오극렬)
[160] Na úkor verejných financií KR z ktorých sa režim KĽDR dotoval.
[161] Odhaduje sa že výška ekonomickej pomoci Slnečnej politiky presiahla 4 miliardy dolárov, neoficiálne zdroje hovoria až o miliardách 10. keďže vláda Kim Tä-džunga a No Mu-hjõna tajne dotovala režim KĽDR aby tak

Benevolencia Slnečnej politiky umožňovala rozšírenie (aj keď minimálne) obchodných aktivít v KĽDR a pravidelný príjem hospodárskej pomoci a je vysoká pravdepodobnosť že touto cestou živila svoj nukleárny program. Odstránenie nukleárneho programu, následná denuklerizácia polostrova a ekonomické otvorenie KĽDR boli hlavnou prioritou celej I Mjŏng-bakovej administratívy. Denuklerizácia a ekonomické otvorenie KĽDR boli kľúčovými bodmi koncepcie *Vízia 3000.*[162]

Najväčší rozdiel v prístupe I Mjŏng-bakovej vlády bol v prioritizácii vzťahov s KĽDR. Vláda a samotný I Mjŏng-bak nevideli zmysel bezhlavo ekonomicky dotovať KĽDR aj keď tento fakt mohol znamenať kolaps režimu. Slnečná politika mala jeden z hlavných bodov ekonomické zabezpečenie KĽDR v takom rozsahu aby režim ekonomicky neskolaboval. Ekonomická pomoc sa zakladala na konkrétnych bodoch ktoré mala vláda KĽDR dodržiavať. V prípade ich porušenia a nedodržanie vláda KR žiadnu ekonomickú pomoc negarantovala. Týmto vznikla domnienka kedy administratíva I Mjŏng-baka neprikladá problematike KĽDR podstatný význam na ktorý bola KĽDR z predchádzajúcich vlád zvyknutá. Aj keď industriálny komplex v Käsŏngu a turistické zájazdy na horu Kumgang stále bez zmeny pokračovali koncom roka 2008 vláda KR znížila KĽDR ekonomické a hospodárske výhody čo viedlo politickú elitu KĽDR k značnej iritácií a frustrácií.[163] Táto čiastočná ignorácia zo strany KR a neprikladanie chceného významu ktorý KĽDR požadovala, malo za následok zvýšenie agresie a vojenských provokácií zo strany KĽDR.

Vláda KĽDR spoliehala na administratívu I Mjŏng-baka že bude dodržiavať a vecne pristupovať k dohodám predchádzajúcich liberálnych vlád a bude dodržiavať a rešpektovať dohody z predchádzajúcich dvoch medzi kórejských summitov. Samotný I Mjŏng-bak ale výsledky týchto summitov nepovažoval za rozhodujúce pre prívetivé pokračovanie v nadchádzajúcom dialógu. Nukleárny program KĽDR bol tomu hlavnou príčinou.

KĽDR kritizovala administratívu I Mjŏng-baka a priamo aj jeho samotného pre jeho zahraničnú politiku. Bola značne pro-americká a pro-japonská. V spolupráci s USA armáda KR zvyšovala vojenské cvičenia na polostrove ako priamu reakciu na nukleárny program KĽDR. Jednalo sa hlavne o cvičenia *Team Spirit* ktoré priamo trénovali ako deaktivovať

---

zaistila ich účasť na summitoch a bilaterálnych rokovaniach, ktorý samotnú krajinu veľmi kladne so svete reprezentoval.

[162] N. Yoon, D.M. *Vision 3000, Denuclearization and Openness*. East Asian Review. Vol. 20. No. 2. 2008 . str. (2008) 10
Moon, CH.I, South Korea in 2008: *From Crisis to Crisis*. Asian Survey. Vol. 49. No. 1. 2008

[163] S. Synder. *Lee Myung-bak"s foreign policy: a 250-day assessment*. The Korean Journal of Defense Analysis. Vol. 21. No. 1. (2009) Str. 15

nukleárny program KĽDR.[164] Cvičenia sa od roku 2008 premenovali na tzv. *Key Resolve* podstata cvičení ale zostala nemenná a mala za úlohu deaktivovanie nukleárneho programu KĽDR. Cvičenia sa konali v polročnej perióde a zahrňovali letecké aj námorné manévre. KĽDR na tieto cvičenia reagovala správou o odvetných útokoch na územie KR. Nukleárny program a vojenské cvičenia na obidvoch stranách[165] prehlbovali medzi kórejský dialóg a komplikovali bezpečnostnú situáciu.

Vzťahy s KĽDR preto boli už z počiatku nástupu novej vlády nanajvýš nepriaznivé a až do konca funkčného obdobia I Mjŏng-baka sa výrazne nezlepšili. KĽDR brala prezidenta I Mjŏng-baka ako hlavnú prekážku v akomkoľvek budúcom dialógu od počiatku jeho nástupu do prezidentského úradu. Už počas inauguračného prejavu (25.februára 2008) sa vyjadril k medzi kórejským vzťahom a vyzýval k praktickému jednaniu a k implementácií vlastného plánu *Vízia 3000.*[166]

K ďalšiemu zhoršeniu vzťahov prišlo po 12. júli roku 2008 kedy bola v turistickej oblasti hory Kumgang zastrelená turistka z KR (53 - Park Wang-ja).[167] Tento incident vláda KĽDR odmietla vyšetriť a dokonca za tento čin niesť zodpovednosť alebo priznať akúkoľvek vinu. V najväčšej pravdepodobnosti išlo o náhodný čin jednotlivca kedy sa turistka omylom ocitla v nepovolenej oblasti. Odmietnutie KĽDR spolupracovať na vyšetrovaní malo za následok zrušenie turistických zájazdov do tejto oblasti nasledované zákazom civilnými vstupmi do KĽDR a dokonca až vyvarovaniu sa kontaktu s občanmi KĽDR. Paradoxom je že k tomuto závažnému incidentu prišlo v ten istý deň ako I Mjŏng-bak vystúpil pred Národnou radou KR kde navrhol že by bolo možné uznať výsledky predchádzajúcich medzi kórejských summitov. Načo následne spravil presný opak ako priamu reakciu na tento incident.

Následné ochladenie medzi KĽDR a KR prišlo na začiatku roku 2009, kedy KĽDR demonštrovala že si ponechá všetky vyvíjané jadrové zbrane[168] a učiní tak do doby pokým USA neprestanú svojimi vlastnými jadrovými zbraňami podporovať KR.[169]

---

[164] Tieto cvičenia vláda KĽDR berie ako jednoznačný agresívny akt a bezprostredné ohrozenie svojej národnej bezpečností.
H. N. Kim,. *The Lee Government"s Policy toward Denuclearization of North Korea and its Implications for South-North Korean Relations*. International Journal of Korean Studies. Vol. 15. No. 2. (2001) Str. 50
[165] Vojenské manévre zvýšila aj samotná KĽDR.
[166] South North Dialogue in Korea No.74 (February 2008 ~ December 2009). Seoul: Special Office for Inter-Korean Dialogue. Str. 11.
[167] 박왕야
[168] Tomto období nebolo stále jasné akým jadrovým arzenálom KĽDR disponuje.

V apríli roku 2009 KĽDR vypustila nosič ktorý mal do vesmíru vyniesť satelit, v skutočnosti ale s najväčšou pravdepodobnosťou išlo o test balistickej rakety .[170] Za tento akt bola KĽDR zo strany OSN znova sankciovaná, načo prehlásila že odstupuje od šesťstranných rozhovorov a opätovne sa ich nebude účastniť.

25. mája roku 2009 KĽDR prevádza druhý jadrový test. Podľa seizmografických ukazovateľov bol niekoľko krát väčší ako test prvý. Testy z roku 2006 a 2009 prebehli počas vlády dvoch rozdielnych politických sfér kedy jedna prezentovala prívetivú a humanitárnu politiku a druhá politiku pragmatickú, praktickú a agresívnu. Výsledok bol ale v konečnom dôsledku rovnaký. Obidva testy mali za následok zlyhanie unifikačnej politiky. Kedy bolo veľmi komplikované viesť dialóg o zjednotení s krajinou ktorá priamo ohrozuje jeho národnú bezpečnosť.

Aj cez ďalší nukleárny test prišlo postupne k menšiemu zlepšeniu vzťahov KĽDR a USA čo malo za následok zlepšenie vzťahov medzi kórejských. Prezident I Mjŏng-bak prejavil solidaritu a prehlásil že je ochotný sa stretnúť s lídrom KĽDR. Na rozdiel od predchádzajúcich vlád si toto stretnutie nedával za prioritu ale potvrdil že ak budú vhodné podmienky a priaznivá situácia rád sa tohto stretnutia zúčastní.

26. marca roku 2010 pri ostrove Peknjŏng potopila korvetu Čchŏnan.[171] Pri tomto incidente zomrelo 46 námorníkov KR a jednalo sa o najväčší vojenský konflikt v závislosti stratách na životoch. KĽDR sa odmietla k tomu útoku vyjadriť a popierala jeho vinu. Vyšetrovanie neskôr ukázalo že sa jednalo o torpédo námorníctva KĽDR. Okolo tohto útoku panovali špekulácie kedy sa mohlo jednať o útok úzkej skupiny ktorá konala samostatne a nezávisle od centrálneho vedenia. Čo podnecovalo otázku o stabilite režimu. Táto špekulácia sa ale nepotvrdila. Neospravedlnenie a nevyšetrovanie tohto prípadu blokovali akúkoľvek ekonomickú výmenu medzi krajinami. KR demonštrovala že jednania môžu ďalej pokračovať až po prešetrení incidentu a následné ospravedlnenie sa.

Nepriaznivá bezpečnostná situácia ale nemala vplyv na konkrétnu implementáciu unifikačnej politiky. 15. augusta roku 2010 na 65. výročí Kórejskej nezávislosti prezident

---

[169] V čase prehlásenia 12.februára roku 2009 následne menoval nového ministra pre Unifikáciu Hjŏn In-tchäka (현인택). Bol jedným zo strojov plánu Vízie 3000 ku KĽDR vyznával podobný postoj ako prezident I Mjŏng-bak. Bolo to z časti aj ako odpoveď na prehlásenia KĽDR.

[170] Vesmírnym programom KĽDR len maskovala testy balistických a medzikontinentálnych rakiet. V skutočnosti sa jej žiadny satelit na obežnú dráhu dostať nepodarilo. .http://www.theguardian.com/world/2009/apr/05/north-korea-rocket-launch

[171] 천안함침몰사건(Čchonan hamčchim mulsakŏn). Tomuto incidentu údajne predchádzali tajné rokovania o možnom nadchádzajúcom summite, KĽDR ale po administratíve I Mjŏng-baka požadovala sumu 500 miliónov dolárov, čo I Mjŏng-bak odmietol a rokovania boli následne v januári roku 2010 prerušené.

I Mjŏng-bak prehlásil že: „spojenie oboch Kórey príde a je treba sa na to realisticky pripraviť“. Predstavil preto potencionálny trojstupňový proces unifikácie. V prvej fázy by prišlo k podpisu mierovej dohody a denuklerizácií KĽDR, čo je základná a najpodstatnejšia podmienka pre opätovné zjednotenie. Následne by prišlo k ekonomickej integrácií a stabilizácií. V neposlednom rade by prišlo na posledný krok a to k "vytvorení spoločného Kórejského národa". Prezident navrhol zavedenie špeciálnej tzv. Unifikačnej dane, ktorá by mala z časti finančne pokryť nadchádzajúcu unifikáciu.[172] Toto prehlásenie otvorilo dlho nepropagovanú a až nechcenú tému a tou bola ekonomická otázka prípadnej unifikácie. I Mjŏng-bak ako druhú fázu unifikácie spomínal ekonomickú integráciu. Táto forma nepriamo naznačovala k možnému scenáru unifikácie ako zjednotenie pohltením KĽDR, ekonomicky silnejšou a stabilnejšou KR.[173] Zlé vzťahy s KĽDR a nepriaznivá bezpečnostná situácia ale nechali tento plán len v teoretickej rovine.

23. novembra roku 2010 situáciu skomplikoval nečakaný útok zo strany KĽDR na ostrov Jŏngpchjŏng.[174] Jednotky KR paľbu opätovali a uviedli svoju armádu do stavu najväčšej pohotovosti.[175]

Rok po útoku na ostrov Jŏngpchjŏng k žiadnym výrazným provokáciám zo strany KĽDR neprišlo. Aj tak zostávalo obdobie prezidentského mandátu I Mjŏng-bak najnebezpečnejšie o od konca Kórejskej vojny.

Na jar roku 2011 KĽDR iniciovala radu bilaterálnych jednaní s KR a z časti oslabila svoju nenávistnú kampaň voči I Mjŏng-bakovi.

---

[172] Daň mala za účel vyzbierať prvotnú „ekonomickú injekciu“ ktorá by bola okamžite použitá v prípade aktuálnej unifikácie, ktorá ako prezentoval I Mjŏng-bak sa nedá naplánovať.
http://www.ft.com/cms/s/0/7c2afef8-a855-11df-86dd-00144feabdc0.html
http://english.chosun.com/site/data/html_dir/2010/08/16/2010081600756.html

[173] Tento krok sa v unifikácií podstatne odlišoval hlavne od posledných dvoch liberálnych vlád nakoľko tie svojou politikou deklarovali že budú ekonomicky podporovať režim aby predišli jeho prípadnému kolapsu. Administratíva I Mjŏng-bak odmietala bezhlavo ekonomicky dotovať KĽDR bez jasne viditeľných záruk. Čím bola zo strany KĽDR kritizovaná za cielené podkopávanie režimu.

[174] (연평도) Pri tomto útoku boli usmrtený štyria ľudia z toho dvaja civilisti, čo vzbudilo nevalnú vlnu kritiky. Prečo KĽDR tento akt vykonala nie jasne dokázateľné v tej dobe ale trpela vážnou ekonomickou krízou a nedostatkom potravín, hovorilo sa aj o otázke nástupníctva kvôli stále sa zhoršujúceho zdravotného stavu Kim Čong-ila. Zlý zdravotný stav vodcu mal za následok nie len vnútroštátne reštriktívne opatrenia ale aj negatívnu propagandu voči I Mjŏng-bakovi, nakoľko ho režim KĽDR považoval ako hlavnú hrozbu pre svoj režim.
H. N. Kim,. *The Lee Government"s Policy toward Denuclearization of North Korea and its Implications for South-North Korean Relations*. International Journal of Korean Studies. Vol. 15. No. 2. (2011) Str. 49

[175] Zaujímavá bola reakcia občanov KR, nakoľko nevinili vládu zo spôsobeného útoku ale slabej reakcie na tento útok a požadovali tvrdšiu odpoveď. V nasledujúcich demonštráciách dokonca zazneli požiadavky okamžitej a tvrdej vojenskej odvete v prípade ďalšej provokácie zo strany KĽDR.

Neskoršie obidve strany súhlasili s návrhom Číny, pristúpiť k trojstupňovej ceste vedúcej k obnove šesťstranných rozhovorov, kedy prvý krok mal byť medzi kórejský dialóg týkajúci sa nukleárneho programu KĽDR.[176] Čína svojou ekonomickou a vojenskou silou mala čoraz väčší vplyv priamo na unifikačnú politiku. Čína bola najväčší ekonomický a politický spojenec KĽDR (v regióne v podstate jediný) a mala na KĽDR aj najväčší vplyv. Veľmi často ale zastávala *status quo* kedy jej stav v ktorom sa medzi kórejské rozhovory nachádzajú značne vyhovoval.

17. decembra roku 2011 umiera vodca KĽDR Kim Čŏng-il. Jedna z udalostí ktorá mohla byť v unifikačnej otázke historicky zlomová. V reálnej situácií ale znamenala len väčšie utlmenie vzťahov. Zlý zdravotný stav Kim Čŏng-ila bol jeden z hlavných dôvodov prečo bola vláda KR v medzi kórejských jednaniach pasívna až ignorantská a vzájomnému dialógu neprikladá veľkú váhu. Namiesto zlepšovania medzi kórejských vzťahov sa vláda venovala koncepcií plánu Vízie 3000 a pred pripravovala sa na kolaps režimu a jeho integráciu.[177] Vláda KR očakávala so smrťou Kim Čŏng-ila aj priamy kolaps režimu. Otázka ohľadne nástupníctva bola mätúca aj keď 2. júna roku 2009 bol za nástupcu označený najmladší syn Kim Čŏng-ila, Kim Čŏng-ŭn. O tomto synovi sa vedelo len veľmi málo overiteľných informácii (2 roky študoval na strednej škole vo Švajčiarsku) nakoľko sa na verejnosti doposiaľ objavil len raz a pre svoj mladý vek[178] bolo uchopenie jeho politickej moci neisté. Aj keď v tomto období disponoval viacerými politickými funkciami (člen politbyra, predseda komisie pre národnú bezpečnosť) jeho vedenie je oznámené 17. decembra 2011 oficiálne ho preberá až po štátnom pohrebe jeho otca Kim Čŏng-ila, 28. decembra 2011. 30. decembra 2011 sa stáva hlavným veliteľom ozbrojených síl.

I Mjŏng-bakova administratíva preto po smrti Kim Čŏng-ila zostávala v najväčšej pohotovosti. Vláda mala v pohotovosti pripravený koncepčný plán *5029* [179] čo je plán vojenskej intervencie pripravenej zasiahnuť v krízovej situácií (čo bola napríklad smrť vodcu krajiny) kedy by prišlo ku kontrole jadrových zbraní nebezpečnými osobami. Ako I Mjŏng-bak inicioval na začiatku nástupu do prezidentskej kancelárie predpokladal smrť vodcu počas

[176] H. N. Kim,. *The Lee Government"s Policy toward Denuclearization of North Korea and its Implications for South-North Korean Relations*. International Journal of Korean Studies. Vol. 15. No. 2. Str. 63, 2011

[177] Zvýšené vojenské manévre od nástupu prezidenta do úradu.

[178] Nakoľko presný dátum jeho narodenia nebol dostatočne overiteľný. Média KR mu odhadovali rok narodenia 1983, konkrétne 8. januára. (tento dátum ale nebol oficiálne potvrdený).

[179] Tento plán nepatrí k unifikačným scenárom KR, je to okamžitá reakcia armády KR v spolupráci s armádou USA v prípade nekontrolovateľného kolapsu z vnútra KĽDR. Podobným plánom tzv. *Chick plan* disponuje aj Čína. https://en.wikipedia.org/wiki/OPLAN_5029

svojho mandátu. Armáda KR ostávala v najvyššej pohotovosti, občania boli vyzvaný aby sa zdržali akýchkoľvek osláv a provokácií voči KĽDR. Žiadna vládna organizácia neposlala oficiálnu kondolenciu a rovnako nebola na štátny pohreb vyslaná žiadna oficiálna skupina s politickými predstaviteľmi.[180]

Po zmene vedenia na vedúcom poste v KĽDR[181] ostala krajina izolovaná a boli dlhodobo prerušené posledné zostávajúce jednania. Rovnaký bol aj nezáujem zo strany KR a preto až do konca funkčného obdobia prezidenta neprišlo k významným zmenám v medzi kórejskom dialógu. Vláda sa v unifikačných otázkach venovala koncepcií plánu Vízia 3000 a implementácií unifikačnej problematiky medzi vlastným obyvateľstvom. Bez dialógu s KĽDR.

Tesne pred koncom mandátu (12. februára 2003) I Mjŏng-baka prišlo zatiaľ k tretiemu a poslednému nukleárnemu testu. Rovnako ako pri prvých dvoch testoch bol pre armádu KR vyhlásený výnimočný stav.

Obchodná výmena

Z údajov Ministerstva unifikácie[182] môžeme vidieť rozdiel kedy by vláda I Mjŏng-baka prístup ku KĽDR výrazne zanedbávala. Môžeme si na porovnanie prejsť s vládou No Mu-hjŏna.

Stretnutie rozdelených rodín (No: 14 400 ľudí, I: I523), Ekonomická pomoc (No: 11,9 biliardy dolárov, I: 2,532 biliardy dolárov), medzi kórejské projekty (No: 352, I: 103), transportovaný materiál (No: 1,97 miliónu tony, I: 1,23 miliónu tony). Prekonala ju napríklad v návštevách civilistov (No: 387 tisíc, I: 661 tisíc), obchodná výmena (No: 5,1 miliárd dolárov, I: 8,7 miliárd dolárov) - v týchto údajoch je započítaný aj KIR. (No: 998 milióna dolárov, I: 1,9 miliardy dolárov).

[180] Pohrebu sa ale zúčastnila vdova po Kim Tä-džungovi - 이희호 (I Hŭi-ho) a predsedníčku Hyundai Group 훈정은 (Hjun Čŏng-ŭn). Ktoré viedli súkromnú skupinu 18.občanov z KR.
[181] Po nástupe Kim Čŏng-ŭn sa KĽDR značne izolovala nakoľko v krajine boli pravdepodobne vnútorné represie o upevňovanie centrálnej moci.
[182] http://eng.unikorea.go.kr/content.do?cmsid=1822

Od nástupu do prezidentského úradu sa I Mjŏng-baka snažil obchodné výmena podmieňovať výmenou za bezpečnostné a návratné záruky. Po KĽDR preto požadoval ekonomickú návratnosť .

Keďže ekonomická a politická stagnácia obmedzila medzi kórejský dialóg, otvorila sa šanca pre Čínu ktorá v krajine zvýšila svoj ekonomický a politický vplyv. Čína sa po 10 rokov trvajúcej Slnečnej politike cítila v medzi kórejskom dialógu izolovaná. S nástupom I Mjŏng-baka preto využila tejto stagnácie v medzi kórejských vzťahoch.[183]

V prípade KR a KĽDR v oblasti obchodnej výmeny sa jednalo stagnujúcu a znižujúcu sa skutočnosť.

2.2 Ministri pre unifikáciu

Vláda I Mjŏng-baka nebola špecifická len jeho osobnosťou ale aj politikmi zastávajúce jednotlivé posty v jeho vláde. Nakoľko je funkcií nespočetne veľa a v práci nie je priestor ich všetkých spomenúť budem sa chronologicky venovať len Ministrovi unifikácie.[184] Ako prvého si I Mjŏng-bak do úradu vybral bývalého veľvyslanca v Číne, Kim Ha-jŏnga[185]. Tento výber bol zaujímavý nakoľko Kim Ha-jŏng pôsobil v obidvoch predchádzajúcich vládach Slnečnej politiky s štýlom jednania I Mjŏng-baka nesympatizoval. Sám ale priznával že Slnečná politika nepriniesla očakávané výsledky a bola zo strany verejnosti aj značne kritizovaná. Na rozdiel od prezidentov Slnečnej politiky bol zástancom propagácie potláčania ľudských práv v KĽDR[186], načo mal v administratíve I Mjŏng-baka dostatok priestoru.[187] Ľudské práva, utečenci a následnú im poskytnutú pomoc patrili k jeho hlavnej agende.

Chcel unifikačnú problematiku viac rozšíriť medzi obyčajných ľudí, zriedením špeciálnych unifikačných centier ktoré spoločnosti hlbšie ozrejmovali unifikačnú problematiku. Rovnako chcel väčšiu integráciu severokórejských utečencov ktorý boli veľmi dôležitý v sociálnom charaktery prípadnej unifikácie.

---

[183] Ale keďže samotná KĽDR a Čína žiadne oficiálne štatistiky nezverejňujú môže byť výška a skutočný ekonomický vplyv len čistý dohad vlády KR.
[184] Počas prezidentského mandátu I Mjŏng-baka sa v úrade na Ministerskom poste vystriedali traja predstavitelia. V unifikačnej otázke vždy zastávali jedno z vedúcich postavení (spolu s Ministrom obrany a z časti Ministrom ekonómie)
[185] 김하영 (obdobie 11.marca 2008 až 11.februára 2009) v diplomacií pôsobil viac ako 35 rokov
[186] http://www.dailynk.com/english/read.php?cataId=nk00300&num=3376
[187] Slnečná politika sa potláčaniu ľudských práv moc nevenovala.

11. februára roku 2009 bol ale nahradený razantnejším Hjŏn In-tchäkom.[188] Nakoľko medzi kórejský dialóg sa stával komplikovanejší a Ministerstvo potrebovalo zástancu tvrdšieho štýlu. Bol jeden zo strojcov plánu Vízie 3000 a videl rovnaký pragmatický prístup v politike voči KĽDR ako I Mjŏng-bak. Rovnako bol dlhoročný odporca Slnečnej politiky. Bol ale zástanca tvrdšieho prístupu ku KĽDR ktorý mal za jeho funkčné obdobie výrazné zhoršenie vzťahov s KĽDR a bol nepriamo obviňovaný z potopenia korvety Čchŏnan, za svoje negatívne postoje voči KĽDR. Severokórejská Agentúra KCNA[189] o ňom pravidelne prehlasovala že je „zradca národa“, anti-unifikačný maniak“ a jeho prehlásenia sú „neodpustiteľné akty zrady“. Odvolaný bol práve kvôli zlým vzťahom s KĽDR. Do popredia radil Nemeckú unifikáciu príklad ktorý si treba z tohto procesu zobrať.

Pre svoj až moc agresívny štýl jednaní s KĽDR bol 30. augusta roku 2011 nahradený mierenejším Ju U-ikom.[190]

Silná osobnosť unifikačnej politiky počas mandátu I Mjŏng-baka. Jednalo sa znova o bývalého veľvyslanca v Číne a odporcu Slnečnej politiky. Za to ale optimista v medzi kórejských vzťahoch. V úrade vystriedal nepopulárneho Hjŏn I-täka. Ju U-ik bol do úradu dosadený kvôli jeho veľmi dobrým vzťahom s Čínou a kladným vzťahom k I Mjŏng-bak unifikačnej politike.

Ju U-ik roku 2011 prišiel s návrhom založenia súkromnej zbierky a verejných donácií. Zbierky ktorými by sa vyzbierala časť financií na pokrytie budúcej unifikácie. Túto negatívne vnínamnú situáciu rád porovnával s Ázijskou finančnou krízou z roku 1998 kedy sa za rekordne krátky čas darovalo enormné množstvo súkromného majetku (zlato, umelecké diela, cennosti) a financií. Položky darovali občania KR na stabilizáciu vtedy veľmi zlej ekonomickej situácie. Preto tento moment z roku 1998 prirovnával k prípadnej unifikácií. Za menej ako 4 mesiace sa vtedy vyzbierali až 2 miliardy dolárov.

Verejnú a dobrovoľnú vec začal gestom vlastnoručne vyrobenej keramickej vázy ktorú nazval – unifikačná váza[191] a sám do nej vložil prvý dobrovoľný príspevok. Rovnako vyzval aj nekórejskú verejnosť a súkromné podnikateľské subjekty po celom svete, že sú vítaný prispieť na tuto budúcu historickú udalosť. K návrhu na verejnú zbierku prišlo už v čase unifikačnej dane a týmto symbolickým aktom sa začala jej realizácia.

---

[188] 현인택 (obdobie 12.februára 2009 až 30. augusta 2011).
[189] Korean Central News Agency –조선중앙통신 (Čosôndžungangtchongsin).
[190] 유우익 (Ju u-ik).
[191] 청화통일(Čchŏnghwatchongil) http://www.koreaherald.com/view.php?ud=20120716000939

Idea celej verejnej zbierky (spolu s unifikačnou daňou) je vytvoriť balík financií ktoré budú prvotne a okamžite slúžiť na prípadnú unifikáciu. Verejnosť je značne skeptická a videla v tom korupčný škandál a nelegálne obohacovanie sa. Nakoľko cela záležitosť je veľmi fádne riešená a neurčuje sa pôvod darovaných financií vyskytla sa medzi verejnosťou otázka, čo s týmito financiami v prípade že k unifikácií nikdy nepríde. Prezident s ministrom deklarovali že peniaze budú užité vo verejný prospech.

Zvolenie bývalých Ministrov do úradu unifikácie vybratých ako bývalých veľvyslancov v Číne viedlo I Mjŏng-bak k jasnému vývoju budúcej situácie v oblasti unifikácie. Nakoľko si uvedomoval že Čína v oblasti unifikačného problému Kórejského ostrova hraje nepodstatnú rolu a v budúcnosti bez jej náklonnosti bude veľmi náročné prísť ku kompromisom s KĽDR.

Všetci traja ministri spolu s I Mjŏng-bakom mali spoločnú ideu vniesť unifikáciu medzi bežné obyvateľstvo, do médií a vo všeobecnosti rozšíriť tento problém do súčasnej spoločnosti. Preto vznikali nové centrá na podporu vzdelania severokórejských utečencov a ich väčšej integrácie do spoločnosti.[192] V médiách začali vysielať televízne show rôzneho charakteru v ktorom vystupovali len severokórejský utečenci kde rozprávali o živote v KĽDR, svojom úteku, živote v KR a podobne. Tieto show v spoločnosti propagácie severokórejských utečencov zaznamenali v kórejskej spoločnosti nevalný úspech.

[192] Počas vlády I Mjŏng-baka dosiahol počet utečencov ktorým sa podarilo dostať až do KR v priemere číslo až 2650. Čo je o 1000 viac ako v predchádzajúcich obdobiach (rok 2009 bolo toto číslo až 2929, čo je doposial historické maximum). Väčšinu ich tvorili ženy. http://eng.unikorea.go.kr/content.do?cmsid=1822

2.3 Unifikačná daň a verejné zbierky

Kontroverzná ale o to podstatnejšia téma ktorú predniesol I Mjŏng-bak 15. augusta roku 2010 na 65. výročí od konca japonskej okupácie. Pokiaľ má k unifikácií prísť musí sa z niečoho zaplatiť a na tento moment sa musí vláda a obyvateľstvo KR pred pripraviť.[193]

Spomenul že unifikácia definitívne príde a toto je moment kedy o nej môžeme reálne hovoriť. A obyvateľstvo môže o nej reálne hovoriť.[194]

Samotné toto prehlásenie vznieslo vlnu nevôle a kritiky. I Mjŏng-bak bol kritizovaný, nakoľko medzi kórejské vzťahy boli na najnižšej úrovni za posledné dlhodobé obdobie . Zo strany obyvateľstva zneli názory kedy demonštrovali že by sa I Mjŏng-bak mal najprv snažiť o obnovenie medzi kórejského dialógu a až potom prísť s návrhmi ako je unifikačná daň.[195] Obyvateľstvo sa cítilo počínaním jeho vlády v značnom nebezpečenstve. (potopená korveta Čchŏnan)

Unifikačná daň teda prišla neočakávaná a následne aj nevítaná. Aj keď je táto téma dôležitá okamžite spustila vlnu kritiky.[196]

Obyvatelia KR sú dlhodobo pre opätovnú unifikáciu krajiny (aj keď pri mladých ľuďoch medzi 20. až 30 rokmi nie je táto odpoveď taká jedno značná ako pri ich starších spoluobčanoch). Pokiaľ ale príde na ekonomickú otázku viac kladné názory sa začínajú rozchádzať.[197] Národ KR berie finančnú stránku celej unifikácie veľmi skepticky a odmieta sa na nej podieľať. Väčšina obyvateľstva zástava názor prečo by mali míňať vlastne ťažko zarobené úspory na niekoho kto sa im neustále vyhráža a aj keď sú jeden národ väčšina obyvateľstva videla občana KĽDR maximálne v televízií.

Celý koncept unifikačnej dane ale priniesol reálny pohľad na podstatu unifikácie. Pracuje s neznámou kedy unifikácia príde v istom časovom horizonte a treba byť na ňu pred pripravený. Omnoho dôležitejšia otázka ale je z čoho sa zaplatí. (reakcia obyvateľstva a

---

[193] http://www.economist.com/blogs/banyan/2010/08/south_koreas_reunification_tax
[194] Bolo to jeho prvé verejne prehlásenie o unifikácií krajiny odkedy nastúpil do úradu prezidenta.
[195] 통일세 (tchongilse)
[196] http://www.csmonitor.com/World/terrorism-security/2010/0815/Why-South-Korea-is-proposing-a-reunification-tax
[197] http://www.newrepublic.com/article/world/magazine/92781/korean-unification
http://www.koreaherald.com/view.php?ud=20140507001120

politických oponentov na toto prehlásenie bola veľmi negatívna , nakoľko unifikačnú daň kritizovali ale reálny podnet na získanie financií ktoré by pokryli prípadnú unifikáciu už nemali).

V januári v roku 2011 stanica KBS (*Korean Broadcasting System*) spravila anketu medzi vybranými respondentmi (1200) kedy si viac ako 70 percent opýtaných unifikáciu praje a zvyšok skorej praje. Keď sa ale tých istých respondentov spýtali či sú za tento počin ochotný zaplatiť rovnaký počet 70 percent opýtaných uviedlo veľmi nepresvedčivo že by asi boli ochotný zaplatiť a 30 percent jednoznačne uviedlo že si platiť nič neprajú. (anketa ale neuvádzala výšku sumy). Podobná anketa ktorá zase mapovala výšku nákladov na jedného obyvateľa ktorou by sa musel minimálne na unifikácií podieľať asi 40 percent respondentov uviedla že by bola ochotná pristúpiť k čiastke 50 dolárov ročne, 11 percent by bolo ochotných zaplatiť sumu v rozmedzí 50 až 100 dolárov ročne a len 1 percento opýtaných tisíc dolárov ročne.

Reakcie KĽDR na tento výrok boli veľmi agresívne nakoľko brala tento akt ako ohrozenie svojho režimu kedy vinila vládu KR že podkopáva stabilitu politického systému v KĽDR a výrokmi ako unifikačná daň sa pred pripravuje k jej kolapsu.

2.3 Konfrontácia s nukleárnym programom KĽDR

21. septembra roku 2009 kedy bol I Mjŏng-bak na politickej návšteve kongresu v USA[198] a pri tento príležitosti predstavil ráznejší prístup k nukleárnemu programu KĽDR. Medzinárodne bolo anglicky zaužívané pomenovanie *Grand Bargain.*[199] I Mjŏng-bak sa snažil týmto konkrétnym prístupom zamedziť v nedôverčivú a premenlivú politiku KĽDR. KĽDR často menila svoje rozhodnutia a odmietla dodržovať podpísané dohody a svoje záväzky. KĽDR menila postavenie a názory voči jednotlivým zainteresovaným krajinám tak, aby daná situácia hrala len v jej prospech. KĽDR sa správa neštandardne a nepredvídateľne kedy bezdôvodne vyhlasuje plnú bojovú pripravenosť a vyhráža sa KR a USA jadrovými útokmi. Touto cestou aj demonštruje zníženie ekonomických sankcií a žiada humanitárnu pomoc.

I Mjŏng-bak predstavil postoj a taktiku, ako reakciu na tieto provokácie zo strany KĽDR. Pracoval s 4 bodovým konceptom jednaní voči agresívnemu štýlu KĽDR: 1) užšia spolupráca štátov účastniacich sa šesťstranných rozhovorov, pri vyjednávaní s KĽDR, 2) v prípade že KĽDR podstúpi kroky k denuklerizácií, je KR ochotná v napomáhaní pri oživení ekonomiky a nebude politicky ohrozovať režim Kim Čŏng-ila) jednania budú založené na dialógoch a tlaku, kedy budú jednotlivé kroky nie len oceňované ale aj sankciované 4) presadenie komplexného riešenia a výsledkov pred voči KLDR a následne dosiahnutie čiastočných riešení.[200] Koncepcia bola úzko spojená s plánom Vízia 3000.

Proces nebol zameraný ani tak na unifikáciu ako na vyjednávací proces a zlepšenie dialógu. *Grand Bargain* mal celú agresívne jednanie KĽDR pohltiť.[201] Tento štýl jednania sa mal týkať aj ostatných zúčastnených strán (hlavne v 6 stranných rozhovoroch – ako Čína, USA). Pretože KĽDR bývala nepredvídateľná aj voči štátom okolo.[202]

---

[198] Za cieľom prehĺbenia americko-kórejskej aliancie a jej plánoch do budúcna.

[199] 북한 핵정책 (Bukhan Häkčchok). V našom jazyku ťažko prekladateľný výraz a preto ho označujem ako „Konfrontácia s nukleárnym programom KĽDR“. Ako je popri kórejskom a anglickom názve (Grand Bargain) špecifikovaný.

[200] Moon, CH.I, South Korea in 2008: *From Crisis to Crisis.* Asian Survey. Vol. 48. No. 1. 2008

[201] http://www.dailynk.com/english/read.php?cataId=nk00400&num=5440

[202] http://www.hani.co.kr/arti/english_edition/e_northkorea/378020.html

2.4. Plán Vízia 3000

Po pragmatickej a konkrétne mierenej politike voči KĽDR považujem za ďalší hlavný bod unifikačnej politiky vlády I Mjŏng-baka plán nazývaný *Vízia 3000.*[203] Plán staval na základe reálnych možností ako dosiahnuť unifikáciu v najbližšom desaťročí. Plán si prioritne zakladal na denuklerizácií a ekonomickej kooperácií s KĽDR.

Administratíva I Mjŏng-baka predstavila princípy a politiku voči KĽDR ktorá mala stavať na základoch „politiky vzájomných benefitov a spoločnej prosperity". K tomuto mal viesť plán „*Vízia 3000 cez denuklerizáciu a otvorenie*" skrátene „*Vízia 3000*".

Tento plán pracoval s myšlienkou „napadnúť" kapitalistické základy socialistickej KĽDR. Vychádzal z faktu že sa všetky socialistické štáty začlenili do svetového medzinárodného obchodu. A veril že KĽDR bude túto trajektóriu nasledovať. Preto si plán zakladal na prezentácií kapitalizmu ako kladného faktoru.

Plán staval na desať ročnom fungujúcom obchode medzi KĽDR a KR počas Slnečnej politiky, kedy pravidelne prebiehalo niekoľko obchodných výmen, dohodnutých na dvoch medzi kórejských summitoch. Rovnako plán balansoval s myšlienkou že si KĽDR navykla na moderný obchodný systém a kapitalistické hodnoty s ktorými sa mala možnosť stretnúť počas implementovania Slnečnej politiky[204]. Ale už v prvých fázach a mesiacoch administratívy I Mjŏng-baka sa medzi kórejský dialóg uberal nepriaznivým smerom a podľa KĽDR za to preberá zodpovednosť vláda I Mjŏng-baka. Administratíva I Mjŏng-baka len zvolila pragmatickejšie riešenie hlavne v ekonomických otázkach. Nakoľko Slnečná politika bola natoľko liberálna a benevolentná až z KĽDR nepriamo vytvorila štát, vlastniaci jadrový arzenál. KĽDR v reakcií za neposkytnutie ekonomickej pomoci zvolil štýl jednania a vyhrážok na úrovni vzniku novej Kórejskej vojny, tvrdého úderu na Sŏul, ktorý bude zaplavený *„morom ohňa"*[205]. Dôvodov prečo okamžite po I Mjŏng-bakovom nástupe do prezidentského úradu, prišlo k následnému agresívnemu jednaniu mohlo byť hneď niekoľko. Určite za to môže samotná KĽDR a jeho nevypočítateľná politika a kroky ktorými sa voči

[203] 비핵, 개방, 3000'하 남북경협 해법으로서 자원공동개발 (Pihäk, käbang, 3000"ha Nambukkjŏnghjŏp Häbŏpŭlosŏ Čawŏnkongtongkäbal).
[204] Toto tvrdenie bolo ale zavádzajúce nakoľko KĽDR nebola navyknutá na konkurenčné prostredie ktoré kapitalistický systém bežne ponúka ale zneužívala svoje postavenie potencionálnej hrozby kedy slabé bezpečnostné záruky vymieňala za hospodársku a humanitárnu pomoc.
[205] Bola KĽDR často užívaná metafora na vojenskú provokáciu KR.

novému najvyššiemu predstaviteľovi KR z počiatku jeho vlády prezentuje.[206] Rovnako je z časti na vine aj samotná Slnečná politika a jej benevolencia voči KĽDR na domácej aj zahraničnej scéne. V neposlednej rade to bol aj sám I Mjŏng-bak svojimi počiatočnými prehláseniami kedy prehlásil že politika voči KĽDR nie je priorita jeho vlády a odmietnutie uznať výsledky predchádzajúcich medzi kórejských summitov.[207] Hlavný dôvod ale ostáva na strane KĽDR ktorá sa bojí svojej destabilizácie na základe kapitalistického spôsobu fungovania štátu. Stagnácia ekonomiky KĽDR a medzinárodne sankcie uvalené USA a OSN kvôli nukleárnemu programu, dostávali KĽDR do čoraz väčšej politickej a ekonomickej izolácie. Slnečná politika si zakladala na koncepte pomáhaní KĽDR aj na medzinárodnej politickej scéne v podstate na plnej čiare zlyhala. Preto sa KĽDR čoraz viac obávala „absorbovania Juhom“.[208] KĽDR nemohla ekonomike KR konkurovať v žiadnej oblasti, rovnako na tom bola aj v konkurencií k okolitým štátom v regióne. Disponovala len lacnou pracovnou silou a väčším nešpecifikovaným množstvom nerastného bohatstva. Vízia 3000 ale tieto fakty hodnotila ako ekonomicky využiteľný benefit.

Plán Vízia 3000 staval prioritne na denuklerizácií a postupnom otváraní sa KĽDR. Bohužiaľ pre vedenie KĽDR by podľa ich presvedčenia znamenali tieto kroky kolaps režimu, takže ho brali ako bezprostredné ohrozenie samotnej svojej existencie.

KĽDR na tento plán negatívne reagovala už v deň prezidentovej inaugurácie kedy ho prezentoval. Neodmietla a respektíve ani nemohla odmietnuť každú položku ktorú plán prinášal. Ekonomický základ pre Víziu 3000 bolo dostať KĽDR[209] do povedomia medzinárodnej komunity a zapojiť ju do svetového obchodu. Čo by malo priamy efekt a zlepšenie vo vzťahoch medzi kórejských.

I Mjŏng-bakova politika voči KĽDR sa niesla v štýle „vzájomných benefitov a spoločnej prosperity“. Výrokom vzájomných benefitov a spoločnej prosperity mala vláda na mysli 2 základné veci:[210]

1. Odstrániť akékoľvek presvedčenie že by sa KR snažila o ekonomické absorbovanie KLĎR alebo tzv. unifikácia absorbovaním.[211] Rovnako zvýšená

[206] Vláda KĽDR takzvane „napína a ukazuje svaly“ v prvých 3 až 4 mesiacoch od zvolenia nového prezidenta KR
[207] CH. I. Moon, *South Korea in 2008: From Crisis to Crisis. Asian Survey*. Vol. 49. No. 1., 2009
[208] Jedna z možností unifikácie a tou je absorbovanie štátu (ekonomicky), Je to jedna z možných variant z predpokladaných unifikačných scenárov. Ktorú ale plán Vízie 3000 podnecoval.
[209] Podobný koncept ktorý mala aj Slnečná politika.
[210] Suh, Jae Jean, The Lee Myung-bak Government’s North Korea Policy - A Study on its Historical and Theoretical Foundation, KINU (Korea Institute for National Unification), Seoul, 2012, str. 3
[211] KĽDR na to reagovala značne skepticky.

podpora pri rozhovoroch o denuklerizácií krajiny medzi KĽDR a USA. Kedy by za prípadnej denuklerizácie, KR apelovala u USA na hospodársku pomoc a zlepšenie diplomatických vzťahov a zároveň by sama prispel hospodárskou pomocou.

2. Pomôcť KĽDR v ekonomickej oblasti a oblasti hospodárskeho a technologického vývoja. Kedy by touto pomocou KR pomohla rovnako aj sebe. Investíciami a možnosťami ktoré KĽDR potenciálne prinášal by sa, otvorili nové príležitosti a pracovné miesta pre obyvateľstvo KR. Plán sa držal aj myšlienky ako pred pripraviť jednotlivé zainteresované inštitúcie a firmy na fungovanie unifikovaného štátu. A spoločná reálna ekonomická kooperácia (mimo hospodársku a humanitárnu pomoc) by tomu bola jasný príkladom.

Plán politiky „vzájomných benefitov a spoločnej prosperity“ bol predstavený prezidentovi 26. marca 2008 a bol potvrdený a predstavený prezidentom 2. júla toho istého roku[212] pred zasadnutím Národného zhromaždenia, kedy I Mjŏng-bak prehlásil:

„Naša priorita je KĽDR denuklerizovať a nájsť spoločnú cestu Severu a Juhu k vzájomným benefitom a spoločnej prosperity“[213]

Výravy ktoré tento plán užíva teda „benefity“ a „prosperita“ boli kľúčové slová z roku 1991 keď prišlo k čiastočnej dohode medzi KR a KĽDR.[214]

Vízia 3000 sa skladala z troch základných politických opatrení ktoré mali viesť k zlepšeniu situácie v KĽDR. Denuklerizácia KĽDR, postupné otváranie KĽDR a ekonomická spolupráca medzi KĽDR a KR. Ak by bola vyriešená otázka denuklerizácie a politické vedenie KĽDR by bolo ochotné spolupracovať a otvoriť medzinárodným ekonomickým jednaniam bolo by možné aplikovať niekoľko ekonomických stimulov na zlepšenie hospodárskej situácie v KĽDR. Možnosť pôžičky od medzinárodných finančných inštitúcií (ako napríklad medzinárodného menového fondu), príval medzinárodných investícií a generovanie vzájomného kórejského obchodu.

---

[212] South North Dialogue in Korea No.74(February 2008 ~ December 2009) Str.12 http://eng.unikorea.go.kr/content.do?cmsid=1821

[213] Suh, Jae-jean, The Lee Myung-bak Government's North Korea Policy - A Study on its Historical and Theoretical Foundation, KINU (Korea Institute for National Unification), Seoul, (2012) str. 9

[214] Dohoda obsahovala prehlásenia ako zmierenie napätia, zastavenie agresie, výmena a kooperácia. Práve výmena a kooperácia boli vtedy kľúčové slová dohody. V tomto prípade sa len zamenili za slová „benefit“ a „prosperitu“.

Plán videl jednoznačný a aj nepodmienečný základ celého obsahu v denuklerizácií KĽDR. Denuklerizácia by vedela následne vyriešiť väčšinu hlavných problémov. Vízia 3000 hovorila o unifikácií v najbližšom období (10 rokov), ale len cez jednoznačnú ekonomickú stabilizáciu KĽDR a postupného otvárania. Rovnako presadzovala tvrdenie že unifikáciu je možné previesť až po ekonomickej stabilite KĽDR. Pri postupnom otváraní KR narážal plán na prepojenie polostrova cez budovanie infraštruktúry, železničných priecestí a potrubí pre naturálne zdroje.[215] Po ekonomickej stabilizácií KĽDR, je možné hovoriť o konkrétnych unifikačných krokoch a následne ich začať implementovať. Celý plán bol v podstate predpríprava na unifikáciu a hlavne znižovanie enormných výdajov ktoré bude unifikácia stáť.

Vízia 3000 obsahovala a podporovala návrh aby KĽDR nasledovala vzor Číny, Vietnamu, Ruska a bývalých krajín socialistického bloku. Aby implementovala ich kapitalistický systém a priamo nasledovala ich predchádzajúce kroky. Kroky ktoré boli zabehnuté *Know How*. Plán rovnako kládol dôraz na ich súčasný ekonomický úspech a kontinuálny rast aj v čase ekonomickej krízy ktoré z veľkej časti postihli krajiny západnej Európy. Čína a Vietnam boli úspešný výsledok ekonomickej transformácie.[216]

Číslo „3000“ nám naznačovalo možnosť, kedy by KĽDR nasledovala jednotlivé body plánu k „spoločným benefitom a vzájomnej prosperite“ dokázala by jej ekonomika rásť tempom krajín, ktorý majú HNP 3 tisíc dolárov na obyvateľa.[217] Samozrejme všetky tieto tvrdenia by neboli vláde KĽDR garantované počas rekordne krátkeho obdobia. Ale systematickými a postupnými krokmi by KĽDR mohla v blízkej dobe (3-5 rokov) dosiahnuť výrazného ekonomického, sociálneho a hospodárskeho zlepšenia za podmienok, ktoré boli v pláne predstavené. Ekonomický rast by najbližšom desaťročí len napredoval a každoročne by sa niekoľkonásobne zvyšoval. Všetko ale stavalo na dvoch primárnych bodoch a tou boli, denuklerizácia a prejav spolupráce vlády KĽDR.

Administratíva prezidenta I Mjŏng-baka sa zameriavala na tri primárne časti a tou boli: Vyriešenie jadrovej otázky (denuklerizácia), Otvorenie KĽDR (otvorenie a modernizácia a rozvíjanie jej ekonomiky KĽDR (3000 dolárov per capita).

[215] Čím by sa KR zvýšil a zrýchlil export a import, ušetrenie financií momentálne vynakladaných na expanziu a využívanie prírodných zdrojov (nakoľko KR skoro žiadnymi prírodnými zdrojmi nedisponuje).
[216] Podobnú myšlienku (vzor Vietnamu a ČLR) mala aj Slnečná politika na jej realizáciu ale neprišlo.
[217] Suh, Jae-jean, The Lee Myung-bak Government’s North Korea Policy - A Study on its Historical and Theoretical Foundation, KINU (Korea Institute for National Unification), Seoul, (2012) str. 12

2.4.1 Denuklerizácia

Z troch cieľov plánu bolo vyriešenie nukleárnej otázky prioritou. Dôvod bol vzhľadom na napredujúci nukleárny program viac než potrebný. Bezpečnostné riziko a a skutočnosť že KĽDR sa snaží vytvoriť vyvinúť použiteľnú jadrovú zbraň, tvoril veľkú prekážku v medzi kórejských vzťahoch a aj zahraničných vzťahoch. Krajina ktorá operuje s nukleárnym programom tak ako KĽDR a neustále ho zneužíva na vyhrážanie sa svojmu okoliu čím ohrozuje bezpečnosť v regióne, nikdy nemôže participovať na globálnych trhoch, voľne obchodovať, vytvárať medzinárodné transakcie na finančných trhoch a hlavne nemôže byť solídny partner pre medzinárodné spoločenstvo. A priamo to tak nadväzuje na nemožnosť oživiť svoju ekonomiku. Nukleárny program ktorý má KĽDR k dispozícií a prezentuje ho ako program na civilné použitie, rovnako zneužíva na zastrašovanie a vydieranie okolitých krajín. V základe tento krok priamo prepájal medzi kórejské vzťahy a ekonomický vývoj KĽDR, preto ho administratíva I Mjŏng-baka prioritizovala na prvé miesto. Cez neúspešné jednania v denuklerizácií polostrove nebolo dosiahnuť ďalší bod plánu a tým zlepšiť ekonomickú kooperáciu.

Vyriešiť jadrovú otázku KĽDR chcelo vedenie KR docieliť pomocou šesťstranných rozhovorov[218]. Konkrétne mali KĽDR naviesť k postupnej denuklerizácií výmenou za hospodársku a ekonomickú pomoc zo strany KR. Predchádzajúca liberálna vláda mala za názor že postupným oživovaním (teda pravidelnými dotáciami), dokáže systém vitalizovať natoľko, že sa postupne otvorí sám. Rovnako by režim sám upustil od jadrového programu a zvolil by cestu k ekonomickej prosperite. Táto stratégia bola v medzi kórejských vzťahoch značne neúčinná. Unifikačná politika od konca deväťdesiatych rokov musela začať riešiť tento problém, ktorý je v základe najväčšou prekážkou pre akékoľvek jednania v medzi kórejských alebo zahraničných vzťahoch. Slnečná politika tento fakt ignorovala a jej neúspech sa skončil mal z časti za výsledok prvý jadrový test. I Mjŏng-bakov odkaz platil aj pre jeho nástupcu, ktorému týmto plánom odkázal neústupné jednanie v oblasti denuklerizácie Kórejského polostrova.

[218] KĽDR z nich ale odstúpila.

2.4.2. Otvorenie a modernizácia

V 21. storočí zostáva KĽDR poslednou až hermeticky uzavretou krajinou neopúšťajúca stalinistický systém fungovania štátu. Je až neuveriteľné že so svojím politickým aparátom a centrálne riadením hospodárstvom prežila až do dnešného dňa. Preto pre budúcu unifikáciu krajiny bolo nepodmienečné KĽDR aspoň z časti modernizovať. Ekonomické otvorenie krajiny a vstup na zahraničné trhy bol pred naplnenie druhého bodu bezpodmienečný.[219] Základ pre tento krok bola stabilizácia diplomatických vzťahov s USA a podporovala napravenie vzťahov s Japonskom.[220] V prípade stabilizácie vzťahov s Japonskom a USA ako rešpektovaných predstaviteľov moderného a demokratického sveta, by mohla KĽDR v očiach svetového spoločenstva získal štatút, štátu s ktorým je možné normálne ekonomicky a politicky kooperovať. Na základe niekoľkých výskumov na seba nezávislých inštitúcií (POSCO Research Institute (Kórea), China Reform (Čína), International Policy Studies (Tokyo), Center for Korean Studies (Moskva)) bol termín „normalizácia“ zmenený na súčasne používaný termín „modernizácia“, kvôli možnej iritácii a provokácie KĽDR.[221] KĽDR je na medzinárodnej scéne braná ako krajina nebezpečná, nevypočítateľná, nerešpektujúca medzinárodné dohody, politickú slobodu, základné ľudské práva a všeobecne ohrozuje svetový mier. Bez „veľkých“ hráčov (Japonsko, USA) ktorý by potvrdili tvrdenia a zaručili sa spolu s KR za KĽDR že, prechádza jasnou zmenou, prestáva byť hrozbou a je schopná dodržať výsledky dohodnutých jednaní pre svetové spoločenstvo. Ostatné krajiny by pristupovali ku KĽDR s väčšou dôverou ktorá by viedla k lepšej ekonomickej situácií a stabilite.

Dosiahnutie modernizácie a otvorenia, by bolo hlavne bez USA značne komplikované a môžeme povedať že až nereálne. Preto druhý bod podporoval sériu bilaterálnych stretnutí s USA. Tie by sa ale na priamo odvíjali od výsledných rozhovorov v oblasti denuklerizácie.

Otvorením sa myslí priamy vstup KĽDR do medzinárodnej komunity. Týmto vstupom plán Vízie 3000, myslí nasledovanie rovnakých krokov ako bývalé krajiny socialistického

[219] V opačnom prípade akéhokoľvek okamžitého kolapsu KĽDR by mohli byť následky pre obidve krajiny katastrofálne. KR by mohli ekonomicky zruinovať a KĽDR do politického a ekonomického chaosu s veľmi nestabilnou bezpečnostnou situáciou.
[220] KR navrhovala aby sa Japonsko finančne vyrovnalo s KĽDR. Rovnako ako s KR v roku 1965. Japonsko spočiatku túto ideu podporovalo a dokonca ju samo navrhovalo KĽDR. Ale s novou dekádou a horšiacou sa ekonomickou a demografickou situáciou v Japonsku, nakoniec samotné Japonsko od tohto návrhu ustúpilo.
[221] Charles, Wolf, Jr, *Modernizing the North Korean System Objectives, Method, and Application,* RAND Corporation, Washigton, (2008) str. 69

bloku a postupné interné zavádzanie trhovej ekonomiky. Tieto kroky sú základom pre neskorší ekonomický vývoj a hospodárske napredovanie krajiny. Zavedenie trhovej ekonomiky na domácej scéne je podmienka pre vstup na medzinárodné trhy. KĽDR sa ale tomuto modelu vyhýbala a preto pre ňu bolo komplikované sa ekonomicky stabilizovať.

2.4.3 Dosiahnutie 3 tisíc dolárov *per capita*

Plán Vízia 3000 chce zrealizovať ekonomický rast KĽDR ktorý by bol rovný s krajinami, ktorých HNP sa nachádza na 3 tisíc dolároch na osobu. Číslo 3000 bolo zvolené na základe HNP KR z roku 1988 kedy hostila letnú olympiádu v Sŏule. Toto číslo bolo považované za reálne a dosiahnuteľné aj pre krajinu akou bola KĽDR (pokiaľ bude implementovať body plánu). Tento bod by mal doviesť a stabilizovať ekonomiku na úroveň kedy by bola samostatná a patrila by k priemerne bohatým krajinám svetového spoločenstva s veľmi reálnymi víziami budúcej ekonomickej prosperity.

Plán ako toto číslo dosiahnúť obsahoval 3 základné bodové línie.

Za prvé je paralela medzi denuklerizáciou a kladným vývojom medzi kórejských vzťahov. Pre nukleárny program KĽDR bola táto téma v medzi kórejských vzťahoch prioritná. V Industriálnom komplexy Käsŏng stále pobeží výroba bez ohľadu na vyvíjajúcu sa politickú situáciu. Kladné jednanie v medzi kórejských vzťahoch a dosiahnutie viditeľných dohôd by zabezpečilo dodávanie potravín a humanitárnej pomoci.

Za druhé je navýšenie zahraničných investícií výmenou za postupnú denuklerizáciu. Pri navýšení investícií by mala sama KĽDR pred pripraviť vhodné podmienky na ich uskutočnenie (vyčlenenie vhodných regiónov, zabezpečenie prijateľných podmienok na podnikanie). Čím by si získala dôveru zahraničných investorov.

Tretí bod je prepojenie piatich krokov k ekonomickému vývoju.[222] Prezident I Mjŏng-bak tento návrh spomínal už vo svojej predvolebnej kampani a po nástupe do prezidentskej kancelárie sa ho bude snažiť aplikovať.

[222] 1) ukázať KĽDR pred investormi v jeho lepšom svetle a následne ho spropagovať vo svete.

Cieľ 3 tisíc dolárov *per kapota* bude možné dosiahnuť keď sa úspešne zavŕši tento trojstupňový proces. Keď bude pravidelne pokračovať denuklerizácia so vzájomným prepojením ekonomického vývoja a s postupným otváraním KĽDR je možné túto métu nadobudnúť do desiatich rokov.[223]Ak bude KĽDR úspešne denuklerizovať polostrov, KR sa zaručí že bude KĽDR pomáhať v hľadaní zahraničných investorov a bude ručiť pri medzinárodných pôžičkách. Trojtisícová méta je pri dodržiavaní týchto bodov viac než reálna.

Plán Vízia 3000 nie je priama politika voči denuklerizácií KĽDR ale realistický plán ktorý pracuje s denuklerizáčným procesom ako základným bodom pre ďalšie rokovania. Nakoľko aplikovanie tohto plánu môže KR učiniť jedine v prípade kladného postavenia KĽDR k otázke denuklerizácie. Plán rovnako vylučoval neúplnosť alebo nedodržanie spomenutých trochu bodov. Nadobudnúť trojtisícový ciel bude možné jedine na základe úspešnosti všetkých bodov. Realita by mohla vyzerať nasledovne: Ekonomický vývoj a stabilizácia KĽDR môže začať jedine v prípade kladného progresu v otázke denuklerizácie. V prípade že KĽDR o denuklerizácií nechce diskutovať bude to mať priamy efekt na možnosť zahraničného investovania, nakoľko investori budú odmietať investovať do krajiny disponujúcej s nestabilným jadrovým arzenálom a v rovnakom prípade KR odmietne za KĽDR poskytnúť požadované záruky. Tým pádom bez zahraničných investícií a bez pomoci KR nie je možné KĽDR otvoriť svetu a následne ju modernizovať. Plán preto podporuje a propaguje všetky 3 kroky zároveň. Bez vzájomného fungovania všetkých bodov nie je možné dosiahnuť kladného výsledku.

Plán sa snaží pragmaticky čerpať a inšpirovať z predchádzajúcich dosiahnutých krokov na základe čoho by dosiahol nové ciele. Opiera sa o 4. júlovú deklaráciu z roku 1972 podpísanú prezidentom Pak Čŏng-huim, zmluvu z roku 1991 navrhnutú administratívou prezidenta Ro Tä-ua a deklarácie z medzi kórejských summitov podpísaných prezidentmi Slnečnej politiky, Kim Tä-džungom a No Mu-hjŏnom.[224]

---

2) väčšia a propagácia podpora pracovnej sily (KĽDR spolu s KR malo prezentovať KĽDR ako krajinu s lacnou a kvalitnou pracovnou silou, po vzore ČLR ktorá podobnú politiku uplatňovala začiatkom 70. rokov a výrazne jej pomohla naštartovať ekonomiku)

3) financovanie medzinárodnej pomoci a kooperácie.

4) vybudovanie diaľničného a železničného spojenia medzi KĽDR a KR a postupne tak prepojiť celý polostrov.

5) podpora občanov KĽDR a následné zabezpečenie ich základných ľudských potrieb a práv.

[223] Suh, Jae-jean, The Lee Myung-bak Government's North Korea Policy - A Study on its Historical and Theoretical Foundation, KINU (Korea Institute for National Unification), Seoul, (2012) str. 28

[224] I Mjŏng-bak nepovažoval výsledky predchádzajúcich rokovaní za smerodajné. Viac menej sa snažil eliminovať chyby a následne sa pri implementácií nového plánu z nich následne poučiť.

Predchádzajúce vlády boli všetky zamerané hlavne na vývoj medzi kórejských vzťahov a ich zlepšenie hlavne z politického hľadiska nakoľko administratíva I Mjŏng-baka sa snažila presvedčiť KĽDR aby sa uberal v smere bývalých krajín socialistického bloku.[225] Teda plánu postupného otvárania a ekonomických reformácií, na základe čoho sa neskôr a samovoľne môžu vyvíjať medzi kórejské vzťahy. Logika plánu bola podobná administratíve „*mieru a prosperity*" ktorá bola hlavným heslom administratívy prezidenta No Mu-hjŏna. Plán si ale namiesto mieru a prosperity dával ako ciele denuklerizáciu, otvorenie KĽDR a 3 tisíc dolárov HNP. Mier a prosperita sú vo svojej podstate slová denuklerizácia a 3 tisíc dolárov HNP a bolo pridané slovo otvorenie. Otvorenie KĽDR je veľmi dôležité a práve v tom je iná stratégia Vízie 3000. Otvorenie je rovnako dôležité ako denuklerizácia a denuklerizácia je rovnako dôležitá ako dosiahnutie 3 tisíc dolárov *per capita*.

Plán „mieru a prosperity" zahrňoval národné a nacionalistické hodnoty. Vízia 3000 pracuje s myšlienkou globalizácie a s budúcou podporou medzinárodnej komunity. Ako dostať KĽDR na medzinárodné finančné trhy. Predchádzajúca liberálna vláda sa snažila o podporu KĽDR neustálym zvyšovaním hospodárskej pomoci a ekonomickej pomoci. Vízia 3000 chcela jednoznačne KĽDR dostať do medzinárodnej komunity a politického spektra, aby mohla KĽDR dodržiavať základné medzinárodné štandardy. To by malo priamy efekt na medzi kórejské vzťahy a vzťahy zahraničné. Nadviazanie vzťahov medzi KĽDR a ostatnými krajinami bolo podstatnejšie a smerodajnejšie ako vzťahy medzi kórejské.

Rozdiel bol aj v pohľade na meniacu sa KĽDR priamo z jej vnútra. Obidva plány (miera a prosperita/Vízia 3000) počítali s 10 ročným časovým horizontom kedy predpokladali, že do desiatich rokov prebehne v jadre KĽDR niekoľko podstatných ekonomických a sociálnych zmien. Čas vnútorných zmien v KĽDR totižto prišiel presne v čase kedy prišla Slnečná politika s týmto plánom, preto bolo ľahké si myslieť že Slnečná politika jasne zmenila KĽDR.

V skutočnosti to boli finančné problémy a až 20 percentný prepad priemyselnej výroby ktorým KĽDR v tom čase musela čeliť.[226]

Počas vlády Slnečnej politiky, vláda neustále podporovala KĽDR rôznymi dotáciami, humanitárnou pomocou. Vláda KR pomáhala vystavať industriálny komplex v Käsŏngu a horské turistické centrum v okolí hory Kumgangu. Tu môžeme vidieť kedy KĽDR dokázala

[225] Podobné úvahy mala už Slnečná politika, tá ale neurčovala konkrétne kroky ktoré by mala KĽDR podstúpiť.
[226] Kim, Seok-jin, A Reexamination of the Possibility of a China-Vietnam Reformation Model Being Applied to North Korea Korea Institute for Industrial Economics and Trade, Seoul, (2008) Str. 22

obdŕžať podstatnú finančnú pomoc a dotácie aj bez zmeny svojho režimu a politicko-ekonomických reforiem.

Administratíva I Mjŏng-baka sa práve tomuto systému pomoci, chcela vyvarovať a týmto plánom podporiť konkrétne kroky ktoré by KĽDR ekonomicky pomohli. Za konkrétne ekonomické investície chcela vláda KR vidieť konkrétne výsledky.

Odborník na KĽDR profesor Andrei Lankov sa v máji roku 2008 k tomuto plánu vyjadril že aj keď obsahuje pragmatické riešenia a na rozdiel od Slnečnej politiky je ekonomicky prospešnejší a praktickejší ale KĽDR ho nikdy neprijme. A môže ho dokonca považovať až za anti-unifikačný plán. Základ prečo ho KĽDR ho nebude nikdy akceptovať pochádza už z názvu kedy Vízia 3000: Denuklerizácia[227] a otvorenie (nasledované prosperitou) boli základné nástroje na podkopanie režimu. KĽDR slúži nukleárny program ako obranný, vyjednávací, zastrašovací nástroj a v konečnom dôsledku ako jeden z podstatných zdrojov príjmu. Do istej miery fungujúci nukleárny program je aj jediným úspechom počas vlády Kim Čŏng-ila a je malá pravdepodobnosť že by sa ho vláda KĽDR dobrovoľne vzdala. V prípade slova otvorenie[228] bola situácia podobná kedy jediné čo režim delilo od kolapsu bola jeho izolácia. Vláda KĽDR si kvôli obyvateľstvu nemohla dovoliť ekonomickú a politickú slobodu. V neposlednej rade bolo 3000 dolárov *per capita*, ktorého variant bola rovnako neakceptovateľná. Ekonomické zlepšenie samotného obyvateľstva a ich možnosť si dovoliť kúpiť veci ktoré aj keď sú zakázané, ale obyčajný ľudia na ne nemajú peniaze aby si ich mohli dovoliť kúpiť napríklad na čiernom trhu (zahraničné filmy, mobilné telefóny a podobne), neprichádzalo v úvahu. Preto bol tento plán zo strany KĽDR neakceptovateľný a konfrontoval ho ako bezprostredné podkopania suverenity režimu.[229]

[227] 비핵 (pihäk).
[228] 개방 (käbang)
[229] http://www.atimes.com/atimes/Korea/JE14Dg01.html

3. Unifikačné scenáre

V prípade unifikačnej politiky môžeme čerpať z minulosti. Konkrétne rok 1989, kedy sa spojilo Západné a Východné Nemecko. Táto situácia ale bola diametrálne odlišná ako situácia Kórejského polostrova. Preto sa môžeme držať iba zopár úsekov ale ako celok, zjednotenie Nemecka na Kórejskú otázku aplikovať nemôžeme. Určité zložky z Nemeckej unifikácie ale v tejto kapitole použijem ako príklad a spomeniem napríklad čomu by sa v tomto mohla Kórea vyvarovať.

Prečo treba tieto varianty neustále rozširovať a analyzovať keď v podstate už 65. rokov neprebehla žiadna významná zmena ?

Tak nečakane ako prišiel pád Sovietskeho zväzu ktorý následne viedol k okamžitému zjednoteniu Nemecka tak rovnako nečakane prísť aj kolaps KĽDR. KĽDR môže fungovať na rovnakom politickom základe bez ďalších zmien aj niekoľko dekád ale môže rovnako skolabovať do kalendárneho konca roka.

V súčasnosti má KR niekoľko scenárov ohľadne budúcej unifikácie.[230] Scenáre zahŕňajú veľmi nebezpečné možnosti napríklad cez vojenskú intervenciu, ekonomický a politický kolaps, náhlu zmena vedenia, živelná pohromu, pohltenie Čínou, občiansku vojna v rámci KĽDR, ako aj cez prijateľnejšie varianty ako vzájomné dohody, ekonomickú stabilizáciu, mierová unifikácia a aj možnosť nikdy krajinu neunifikovať. V konečnom dôsledku sa ale delia sa 3 majoritné plány s niekoľkými podskupinami. Scenár pre KR nezahrňuje variantu kedy by k unifikácii prísť nikdy nemuselo a krajiny by fungovali ako 2 suverénne na sebe nezávislé štáty s rozdielnou ideológiou a politickou situáciou.

V prvom scenári je kolaps KĽDR, jedná sa ale o kolaps ekonomický z dôvodu nedostatku základných materiálov, potravín, surovín a podobne. Pri tomto sa očakáva že KR celú KĽDR v podstate prirodzene pohltí bez vypuknutia ozbrojeného konfliktu.[231] Tento scenár ale obsahuje fakt že by z veľkej časti zahŕňal intervenciu Číny čo by mohlo viesť k zvýšeniu napätia na polostrove a viesť k ozbrojenému konfliktu.

[230] Hovoríme len o scenároch KR, nakoľko vlastnými scenármi disponuje Čína, USA, Rusko, Nato, OSN a dokonca aj Japonsko. Tieto scenáre sa ale pripravujú na reakciu danej krajiny v prípade kolapsu KĽDR.
[231] Táto možnosť je prijateľnejšia len z dôvodu nevypuknutia ozbrojeného konfliktu, ale po finančnej stránke je absolútne devastujúca pretože KĽDR bude z väčšej časti absolútne závislá od KR. Čo ju môže finančne zruinovať.

V druhom sa jedná o najprijateľnejšie riešenie kedy KĽDR aplikuje ekonomické reformy po vzore Číny alebo Vietnamu. Na základe čoho by KĽDR začala byť reálne sebestačná dokonca s istým ekonomickým rastom.

Tretí scenár je unifikácia na základe vojenského konfliktu, kedy sa predpokladá že KR prípadný konflikt vyhrá a nebudú do neho zasahovať krajiny ako ČLR, Rusko a USA. Pravdepodobnosť že by sa tohto konfliktu nezúčastnila tretia strana je ale neskutočne nízka a tento scenár dokonca vedia k potencionálnemu svetovému konfliktu. Každopádne môžeme s istotou povedať že tento scenár je nanajvýš nepriaznivý po každej jeho stránke. Možnosť že KR konflikt vyhrá je veľmi pravdepodobný ale rovnaká je aj bezpodmienečne vysoká pravdepodobnosť že bude mať niekoľko stotisícové straty na hlavne civilných životoch.

Keď sa pozrieme na možnosti ktoré z týchto scenárov vychádzajú, je isté je že najprijateľnejší variant bude zlepšenie situácie priamo zvnútra KĽDR.[232] Benefity ktoré unifikácia prinesie pre región sú nasledovné (o benefitoch pre KR a KĽDR a rovnako aj nevýhodách, načrtnem v ďalšej samostatnej kapitole). Unifikácia pomôže svetovému trhu nakoľko množstvo krajín a firiem bude chcieť participovať na unifikácii investíciami ako nového potencionálneho trhu. Unifikácia prinesie množstvo obchodných možností pre okolité krajiny ako Japonsko a Čína.[233] V neposlednom rade prinesie vojenskú stabilitu a pokoj v oblasti kedy by unifikovaná Kórea, pod správou KR bola pod kontrolou. Japonsko sa nemusí obávať možnej agresie alebo únosov v oblasti, Čína prestane mať problémy so severokórejskými utečencami a v neposlednom rade USA a samotná KR prestane čeliť nonstop trvajúcej hrozbe zo strany KĽDR.

V globálnom geopolitickom kontexte by sa uzavrela dlhotrvajúca kapitola Studenej vojny a svet by prestal vnímať Kórejský polostrov ako „krajiny s tými dobrými a zlými“.

Tieto pravdepodobné scenáre ale nezahŕňajú reakciu Číny ktorá je v unifikačnom procese dosť zásadný artikel.[234] Čína si v realite unifikáciu nepraje aj keď navonok rozhovory podporuje. V prípade pravdepodobnosti že Kórejský polostrov bude v budúcnosti unifikovaný bude určite pod správou KR, teda pro-americkej a demokratickej krajiny.

---

[232] Aplikovaním ekonomických a politických reforiem.
[233] Japonsko očakáva solídne oživenie ekonomiky práve s budúcim serióznym obchodom s KĽDR. Rovnako pre Čínu sa zlepšia situácia v pohraničnej oblasti kedy budú môcť ľudia legálnou a jednoduchšou cestou obchodovať s obyvateľmi KĽDR.
[234] Jeden z hlavných faktorov ktorý zásadne odlišuje Kórejskú situáciu od situácie Nemeckej.

Hlavný dôvod prečo unifikáciu Čína nepodporuje, je priamy kontakt s americkým obyvateľstvom[235], na pozadí sa obáva masívnemu exodu obyvateľstva KĽDR na svoje územie.[236] Preto radšej Čínsky, ideologicky spriaznený režim stimuluje ekonomiku (aj na základe medzinárodných sankcií) KĽDR a celú krajinu si ponecháva ako nárazník aby sa vyvarovala priamemu kontaktu s americkými vojenskými zložkami. Preto Čína ako celok figuruje v každom aspekte unifikačnej problematiky a má na celú záležitosť podstatnejšie slovo ako mali USA a SSSR v prípade Nemecka.

V možnostiach ktoré si teraz zhrnieme sa preto budeme venovať faktorom ktoré budú mať len priamy efekt na KR, KĽDR a ich unifikačnú situáciu s ktorou sa krajiny budú musieť v budúcnosti vyrovnať.

3.1. Pravdepodobné scenáre unifikácie

Ekonomický kolaps KĽDR

Scenár ktorý si nepraje nikto zo zúčastnených. Najmenej KR. Znamenalo by to pre ňu nekontrolovateľné a nesystematické množstvo výdajov, ktoré by mohlo krajinu dostať do bankrotu a následne finančne zruinovať. Finančne by to zasiahlo aj Čínu, USA nakoľko by sa bolo treba okamžite postarať o 22 miliónové obyvateľstvo ktoré by bolo vystavené priamemu ohrozeniu života. Priamy ekonomický kolaps by viedol ku kolapsu politickému a z veľkej pravdepodobnosti k vojenskej intervencii.[237] Pri tejto možnosti sa najviac skloňuje fakt že KĽDR by skolabovala a KR by ju automaticky pohltila.

Politický kolaps KĽDR

Veľmi krehký a nebezpečný variant. Líder KĽDR, relatívne mladý vodca Kim Čŏng-ŭn ktorého obyvateľstvo na základe *„kultu osobnosti“* berie ako jediného politického

[235] V tomto aspekte sa jedná o vojenské zložky USA ktorý sa na polostrove nachádzajú.
[236] Pri najoptimistickejších prognózach sa hovorí o troch miliónoch utečencov (pri každom možnom scenári). Nakoľko oblasť DMZ je zo strany KĽDR minimálne infraštruktúrovaná a 38. rovnobežka veľmi dobre zabezpečená bude obyvateľstvo panicky utekať cez Čínske pohraničie.
[237] KR a USA by sa snažili situáciu stabilizovať o čo by sa samozrejme snažila aj sama Čína a mohlo by prísť k priamemu stretu Amerických a Čínskych armádnych zložiek.

predstaviteľa, krajina sa jeho zvrhnutím, prípadným atentátom[238],náhlou smrťou dostane do politického chaosu. Bola by porušená priama línia moci ktorá bola 70. rokov v rukách rodiny Kim Il-sŏnga. Aj keď je situácia vo vnútri KĽDR akákoľvek je tu aspoň minimálna politická stabilita ktorá funguje viac ako 70. rokov. Politický kolaps by priamo viedol ku kolapsu ekonomickému a následne pravdepodobne k ozbrojenému konfliktu. V tejto možnosti vzniká aj hrozba občianskej vojny. Pravdepodobne by ale znova viedla k intervencií okolitých štátov (hlavne KR a Číny).

Ekonomické reformy

Najprijateľnejšie riešenie ktoré sa snažia podporovať zúčastnené štáty aj medzinárodné spoločenstvo.[239] Jediná krajina ktorá je voči tomuto riešeniu je samotná KĽDR ktorá má strach že zlepšenie ekonomickej situácie obyvateľstva by priamo podkopalo autoritatívny politický režim ktorý je v rukách vybranej elity. Kim Čŏng-ŭn a jeho najbližší predstavitelia dobrovoľne tieto reformy odmietajú aplikovať. Na základe ekonomických reforiem ktoré by v KĽDR prebehli by sa zlepšila jej interná ekonomická situácia ktorá by výrazne znížila náklady na prípadnú budúcu unifikáciu. Svetové spoločenstvo pevne verí v to že práve toto bude cesta ktorou by sa mala KĽDR uberať. V prípade úspešných procesov ekonomickej integrácii do celosvetového trhového systému by hrozila až prudká sociálna zmena ktorá by mohla znovu viesť k masovému exodu alebo internému konfliktu.

Ozbrojený konflikt

Najdevastujúcejšia možnosť pre samotný polostrov, región a v konečnom dôsledku ohrozenie svetového mieru. Unifikačný scenár ktorý má za následok súčasnú stagnujúcu situáciu. Veľmi agresívne a nepredstaviteľné jednanie KĽDR a časté vyhrážky preventívneho útoku. Nechávajú túto verziu vo veľmi aktuálnom a potenciálnom stave. V prípade ozbrojeného konfliktu by sa pravdepodobne do okamžitej intervencie zapojila z okolitých krajín minimálne Čína alebo USA[240], čo by viedlo s pravdepodobnosťou k participácii krajín ako Ruska a Japonska. V prípade absencií okolitých krajín a nechanie vyriešenie konfliktu v rámci KĽDR a KR je situácia rovnako alarmujúca. Jednalo by sa o stotisícové straty na životoch aj to len za použitia konvenčných zbraní.[241] Je veľká pravdepodobnosť že KR by

[238] Bruce W. Bennett, Defense Analyst, *Preparing for the Possibility of a North Korean Collapse*, The Heritage Foundation http://www.heritage.org/events/2013/10/north-korean-collapse

[239] Tento scenár podporuje aj samostatná Čína (aj keď na samotnú unifikáciu má rozdielny názor) nakoľko by si hospodársky „oddýchla“ od neustáleho ekonomického podporovania Severu.

[240] USA, už len fakt že v prípade vojnového konfliktu, hlavné velenie armády KR majú na starosti samotné Spojené štáty americké.

[241] Pri použití jadrových zbraní by konflikt okamžite prerástol do globálneho rozsahu.

ozbrojený konflikt vyhrala (v prípade veľmi optimistickej varianty absencie nukleárneho arzenálu). Následky by ale dlhodobo predstavovali veľmi zlé vyhliadky pre polostrov a región.[242]

Ekonomické pohltenie Čínou

Na základe rýchleho ekonomického rozpínania Číny je táto skutočnosť veľmi reálna ale málo predstaviteľná. Jedna z vecí ktorú by KR s USA nedopustila a ohrádza sa voči tomu aj samotné vedenie KĽDR. Nakoľko čínska ekonomika rastie enormným tempom a do roku 2020 so svojím objemom bude zastávať prvú priečku[243], skloňuje sa táto možnosť čoraz častejšie. Pokiaľ ekonomika KĽDR neprevezme čínsky alebo vietnamský ekonomický model, bude k tejto variante stále napredovať. Tento záver by si určite neprialo vedenie KR ale aká by bola priama reakcia poprípade intervencia sa dá ťažko odhadovať.

Živelná pohroma

Nepredvídateľná životná pohroma alebo dlhodobý problém s poľnohospodárstvom by mohol predčasne rozhodnúť o budúcnosti Kórejského polostrova. Vláda KĽDR má dlhodobo problém uživiť svoje obyvateľstvo[244] a čo len jedna nepredvídateľná udalosť môže zmeniť vnútornú politiku krajiny. Hladomor z deväťdesiatych rokov sa podarilo udržať táto situácia sa ale nemusí opakovať a v prípade enormného nedostatku potravín by mohla viesť k masívnemu exodu alebo absolútneho chaosu ktorý by vláda KĽDR nedokázala udržať ani pod hrozbou smrti.[245] Tento scenár nás dostáva k ekonomickému a politickému kolapsu krajiny s rovnakým záverečným scenárom pravdepodobného ozbrojeného konfliktu.

Dva samostatné štáty

[242] Už len z dôvodu že KR je na globálnom trhu veľmi silný ekonomický partner a vývozca.
[243] http://www.bloomberg.com/news/2014-04-30/china-set-to-overtake-u-s-as-biggest-economy-using-ppp-measure.html
[244] Hlavne hladomor z polovice 90 siatych rokov mal za následok smrť minimálne 1 milión ľudských životov (reálne mohlo prísť až k 3 miliónom). Je to obdobie z rokov 1994 – 1998 zvané aj ako „*náročný marec*“ – (고난의 행군/Kokan Huihängkun). Reálne čísla ľudských strát alebo informácie nie sú k dispozícií, nakoľko udalosť otriasla politickým režimom KĽDR v tom čase izolovaná a kvôli smrti bývalého vodcu Kim Il-sŏnga prebiehalo trojročné smútočné obdobie.
[245] Veľa utečencov ktorý sa úspešne dostanú do KR opisujú že situácia v KĽDR je veľmi zlá a sú ochotný riskovať svoje vlastné životy a životy svojich rodín aby sa z krajiny dostali nakoľko sú presvedčený že by v krajine zomreli pre nedostatok jedla.

Možnosť ktorú KR aj KĽDR odmietajú ale zo súčasnej situácie je to veľmi reálna možnosť. Štáty sa nikdy unifikujú a budú fungovať ako 2 samostatné krajiny. Vzhľadom na to že krajina je rozdelená skoro sedemdesiat rokov a na obidvoch stranách zostáva málo jedincov ktorí by si jednotnú Kóreu pamätali. Preto každý prezident KR prezentuje že sa bude snažiť priblížiť k unifikácií v jeho funkčnom období..

Všetky tieto možnosti a možné scenáre sú na pozadí faktu že je vláda KĽDR, veľmi nepredvídateľná, nespoľahlivá a nebezpečná pre celý región (vrátane svojho jediného spojenca Číny) s použiteľným jadrovým arzenálom . Každý scenár stroskotá na tom že KĽDR vlastní jadrový arzenál a preto sú všetky neagresívne scenáre podmienené denuklerizáciou KĽDR. Až potom je možné pristúpiť ku konkrétnym krokom. V prípade úspechu tohto kroku je možné postupovať a pracovať na unifikácií krajiny.

3.1 Ekonomická otázka unifikácie:[246]

Táto kapitola je najdôležitejšia v celom budúcom unifikačnom procese. Vieme že predchádzajúce vlády túto tému spomínali a prerokúvali ale ku konkrétnym číslam a riešeniam sa dostávame až u administratívy I Mjŏng-baka. Najdôležitejšie je odkiaľ a ako túto sumu získať a ako ju najefektívnejšie znížiť.

Keď vychádzame z faktov vieme povedať že cena bude neskutočne vysoká a skoro z celej časti ju zaplatí KR. Optimisticky predbežná výška sumy sa v podstate pravidelne mení a závisí od viacerých faktorov ako napríklad súčasná bezpečnostná situácia na polostrove ktorá má priamy dopad na ekonomickú situáciu KĽDR.[247] Od pádu sovietskeho zväzu a odkedy má KĽDR aktívny nukleárny program sa pre ňu ekonomická situácia prakticky len zhoršuje. Z jednoduchosti vieme povedať že, čím horšia ekonomická situácia v KĽDR tým väčšie výdaje a zvyšovanie celkovej unifikačnej sumy pre KR.

---

[246] Číselné údaje a scenáre čerpané z http://keia.org/, http://www.unityinfo.co.kr/. http://koreanunification.net/

[247] Jedná sa o ekonomické sankcie hlavne od USA, KR, Japonska a medzinárodný tlak ktorý má podstatný vplyv na ekonomiku krajiny.

Počas vlády I Mjŏng-baka bola niekoľko krát načrtnutá suma ktorú by unifikácia stála.[248] KINU[249] prišiel s predbežnou sumou od 1 do 6 bilióna amerických dolárov v prípade že by unifikácia prebehla do roku 2030 až 2050 v stave *status quo,* teda za súčasnej politickej a ekonomickej situácie. [250] V prípade že by prebehla do roku 2050 a situácia by sa nijako nezlepšila môžeme hovoriť až o dvojnásobku celej sumy. Predbežnú sumu nie je možné kalkulovať, ale je rozdelená do dekád kedy by bolo možné túto sumu rozdeliť na 1.1 bilióna dolárov do roku 2020, 2,8 bilióna dolárov do roku 2030 a v roku 2050 až dvojnásobok predchádzajúcej sumy teda skoro 6 biliónov dolárov.[251]

Väčšina tejto sumy by sa rozdelila do piatich kategórií:

1. Kategória – konsolidácia a re-administrácia Pchjŏngjangskej vlády. Musí sa pretransformovať každá politická jednotka KĽDR spolu s jurisdikciou a administratívou

2. Kategória – vyrovnanie životnej úrovne medzi KR a KĽDR. Pravdepodobne najnákladnejšie časť (ako v prípade Nemecka kedy tvorila táto položka až 65 percent celkových výdajov). Rozdiel je ale v životných úrovniach taký veľký že túto sumu nikto nevi

3. Kategória – vybudovanie infraštruktúry a zabezpečenie sociálnej a kultúrnej zložky KĽDR

4. a 5. Kategória – zameraná na fúziu armád a trhovej ekonomiky.

Množstvo týchto nákladov bude enormné. Ako ich znížiť, prišla KR s nasledovnými tvrdeniami. Najekonomickejšie je stimulovať KĽDR a aplikovať na neho ekonomické reformy (Vízia 3000) aby sa sám stabilizoval a postupne by sa tieto náklady znižoval.

Konkrétna výška nákladov sa odvíja od jednotlivého scenáru zjednotenia a situácie na polostrove.

---

[248] Jedná sa o počiatočné čísla nakoľko KĽDR žiadne štatistické údaje nezverejňuje a preto je skutočnú sumu veľmi ťažké zistiť (koľko peňazí bude skutočne Sever potrebovať nie je jasné).

[249]통일연구원 (tchongiljŏnkuwon).

[250] Údaj bol zverejnený v roku 2010 a počítal s 20 ročnou periódou kedy by sa krajiny unifikovali.
Pozn. Suma za zjednotenie Nemecka sa do dnešného dňa sa pohybuje okolo 2 biliónov eur.

V prípade neparticipovania KĽDR na ekonomickej otázke unifikácie chce vláda KR ročne odkladať 1 percento z HDP čím by znížila svoje počiatočné náklady. Do toho by sa započítala aj unifikačná daň a verejné zbierky (v predpoklade by to malo priniesť až polovicu celkovej prvotnej sumy ktorá by musela byť na unifikáciu vynaložená).

Ďalšie zníženie nákladov (v prípade že unifikácia prebehne pokojne a mierovou cestou) je prvotná fúzia armád, kedy by sa počty armád KĽDR (1,1 milióna) KR (700 tisíc) mohli zredukovať až o 70 percent. A vojaci by sa mohli podieľať na budovaní infraštruktúry v KĽDR. Fúzia armád by bola priamo prepojená s redukciou výdajov na zbrojenie ktoré majú obidve krajiny vysoké.

Pre KR by sa automaticky otvorila cesta na pevninu kedy by sa jej zredukovali náklady na logistiku, palivá a energie ktoré momentálne prerába na exporte (z dôvodu nemoženj prejazdnosti polostrova). Súčasne trvá preprava Pusan – Moskva až 2 mesiace. Tento čas by sa vedel skrátiť na 2 týždne.

KR by sa znížil tzv. *Korean Discount* [252], kedy by v očiach svetových investorov prestala byť vnímaná ako krajina v „nepriateľskom prostredí“ (kvôli bývalej neustálej hrozbe KĽDR, ktorá ale prestane byť nebezpečenstvom) a zvýšil by sa jej tak príliv investícií práve z dôvodu pominutia tejto hrozby. KR by dostala štatút *Korea Premium* čo by prilákalo späť investorov a obchodných partnerov ktorý sa práve kvôli geopolitickému nebezpečenstvu zdráhali s KR obchodovať.

V neposlednej rade by zvýšil počet pracovných miest o niekoľko desiatok tisíc, KR by dostala prístup k nerastným surovinám ktoré by mala možnosť využiť, firmy KR by mali možnosť na okamžitú expanziu a v neposlednom rade know-how ktoré keď by sa integrovalo na celú KĽDR, čím by sa očakával relatívne rýchli a stabilný rast .

Tieto ekonomické prognózy sú všetky založené na silnom optimistickom scenári ale pri dobrej implementácií nie sú nereálne nedosiahnuteľné. V prípade zlej adaptácie celého procesu môže mať ekonomická stránka unifikácie katastrofálne následky a môže obidve krajiny dostať do absolútneho bankrotu a politickej nestability.

Kórejský polostrov má na to prostriedky, možnosti aj odhodlanie aby z celého unifikačného procesu nakoniec vyšiel „víťazne“. Oproti Nemecku ktoré má úspešnú unifikáciu za sebou, má jednu veľkú výhodu a tou je možnosť učiť sa na jej chybách a na celý proces sa pred pripraviť.

[252] http://www.economist.com/node/21547255

4.4 Sociálny charakter unifikácie

Po ekonomickej stránke je sociálny charakter rovnako dôležitý a je na rovnakej úrovni. Spoločná koexistencia budúceho Kórejského národa je dôležitá pre ekonomickú a politickú stabilitu. Krajiny sa nachádzajú na od seba na opačných koncoch medzinárodných rebríčkov. Kým KR zastáva popredné miesta v ekonomike, životnej úrovne a sociálneho zabezpečenia, pre KĽDR sú to pozície posledné. Občania týchto dvoch národov z iných sociálnych a ideologických skupín sa budú musieť spolu naučiť žiť.

V prípade Nemecka to boli práve občania východného bloku ktorý ťahali celé 2 dekády za kratší koniec (u KĽDR to môže trvať niekoľko generácií). Spojenie Nemecka sprevádzali oslavy nadšenie národa a okolitých štátov. Keď sa budeme riadiť hociktorým predbežným scenárom, nadšenie ho sprevádzať určite nebude. Aj najoptimistickejšie riešenie celého problému prinesie obom národom frustráciu.

Nálady občanov KR sú nám známe. Väčšina ktorá by teoreticky krajinu unifikovala sa narodila do rozdelenej Kórei a pamätá si hlavne zastrašovanie, vyhrážanie sa zničením a reakcie medzinárodného spoločenstva ktoré na KĽDR ako celok, pozerá veľmi negatívne. To všetko v pozadí ekonomickej otázky kedy je jasné že všetky výdaje spojené s unifikáciou budú musieť zaplatiť občania KR.

Špeciálnou kapitolou unifikácie sú Severokórejský utečenci.[253] Ich počet od začiatku deväťdesiatych rokov [254] činí k dnešnému roku okolo 25 tisíc, žijúcich na území KR.[255] Pri utečencoch je vidieť integráciu obyvateľstva. Vláda KR sa musí pripraviť na neodvrátiteľné a to hlavne na viac ako 20 miliónov obyvateľov KĽDR žijúcich viac ako 6. dekád v prísnej Stalinistickej diktatúre. Bez znalosti voľného myslenia, obchodu, základných ľudských práv a hodnôt človeka.

---

[253] Ohľadne názvu sa v KR dlhšie polemizovalo. Obecne nazývaný 탈북자(tchalpokdža) tzv. „ľudia ktorý odišli zo severu“, nakoľko názov ich diskriminoval. v roku 2008 ich Ministerstvo pre unifikáciu začalo nazývať - 새터민 (sätchŏmin) tzv. „Ľudia novej domoviny“. V súčasnosti sa používa aj termín 북한이탈주민 (pukhanitchaldžumin) tzv.“ obyvatelia ktorý sa zriekli KĽDR“.

[254] V tomto období začali úteky rapídne narastať, z dôvodu pádu železnej opony a veľkého sucha a neúrody ktoré malo na svedomí obrovský hladomor za následok čoho zomrelo až 3 milióny ľudí. Od rozdelenia sa odhaduje na zhruba 150 až 350 tisíc. Počty sú skreslené a toto číslo je odvodené od skutočného úteku za hranice štátu. Pokusov o útek, ktorý vo väčšine prípadov nevyšiel je omnoho viac.

[255] Celkový počet utečencov žijúcich v iných krajinách ako Čína, Laos, dnešná RS nie je presne známy nakoľko žijú v utajení zo strachu pred perzekúciou a následným, vrátením do vlasti kde ich čaká krutý osud v pracovných táboroch, následne ukončený popravou. Výnimkou sú krajiny ako Thajsko, Mongolsko ktoré *Víta utečencov zo severu* a neskôr ich vydáva na vlastné náklady do KR.

Túto neľahkú úlohu zastrešuje Ministerstvo pre unifikáciu v spoločnosti ďalších organizácií nepolitického a neziskového charakteru. Od roku apríla 1962 platí zákon kedy vláda KR dáva utečencom rovnaké práva ako svojmu obyvateľstvu (každý občan KĽDR je aj občanom KR). V praxi to znamená, v prípade že sa občan KĽDR dostane bezpečne do KR je mu automaticky pridelené občianstvo.

Proces ktorým musia prejsť je na materiál celej práce (nakoľko hrozí že sú to agenti podstrčený z KĽDR) my si ale načrtneme ich integráciu do systému. Prechádzajú programom v centre Hanawŏn ktoré zastrešuje Ministerstvo pre unifikáciu. Jedná sa o adaptačný program kde ich musia špeciálne vyškolený pracovníci naučiť základné kapitalistické a demokratické hodnoty, psychické vyrovnanie sa s celým problémom integrácie a pred pripraviť ich na život v KR.

Týmto procesom bude musieť prejsť asi každý obyvateľ KĽDR a preto bude analýza adaptácie utečencov základným kameňom v tomto sociálnom vyrovnaní.

Situácia je ale už len v tomto počte (25 tisíc severokórejcov žijúcich v KR) nesmierne komplikovaná. Väčšina má problém s integráciou, modernou konzumnou spoločnosťou, jazykom (rozdielny dialekt a v severokórejčine neexistujúce amerikanizmy) a stretáva sa s dennou diskrimináciou a neschopnosť si nájsť prácu a uplatniť vzdelanie.

Vyštudovaný človek v KĽDR (napríklad doktor, biológ) si hľadá prácu s veľkými problémami dobré pracovné zaradenie vo svojom obore. Nakoľko školy v KĽDR legislatíva KR neuznáva. Načo sú si nútený hľadať podradné a slabo platené práce. Podobný scenár čaká aj unifikovanú Kóreu ktorá tento problém bude musieť vyriešiť. Neskutočne súťaživá a konzumná spoločnosť ktorá panuje v KR je pravým opakom socialistického systému KĽDR.

Svoje problémy a obavy majú aj obyvatelia KR ktorý sa v prvom rade boja obyvateľov KĽDR ako celku. Neustále vyhrážky ktoré trvajú celé dekády mali za následok obavu bezpečia pred „národom KĽDR“ . Preto už na utečencoch žijúcich v KR je značné ich vyčleňovanie zo spoločnosti a značná diskriminácia (pretože odlišnosťou jazyka a správania sú automaticky rozpoznaný ako „ti zo severu“).

Kvôli ekonomickej otázke sa boja o svoje pracovné miesta ktoré by mohli byť v budúcnosti nahradené práve lacnou pracovnou silou z KĽDR. Čím by znova vznikala diskriminácia a frustrácia.

Každá jedna inštitúcia či už štátneho alebo súkromného charakteru sa bude musieť na túto realitu pripraviť a už teraz je jasné že chýba enormný počet odborníkov ktorý by sa tejto oblasti venovali.

Napríklad školský systém sa bude musieť zreformovať aby zgeneralizoval učebné látky a hlavne prístup výučby ku občanom KĽDR.

Podobný scenár reformácie sa bude týkať každého vládneho rezortu a súkromnej spoločnosti.

Záver

Unifikačná problematika Kórejského polostrova zostáva aj po 65. rokoch stále nevyriešená a s určitosťou môžem poznamenať že ani v najbližších rokoch tomu nebude inak.

V práci sa snažím v stručnosti zhrnúť historický vývoj unifikačnej politiky KR a ako sa táto politika a problematika prispôsobovala vývoju času. Už od počiatku rozdelenia krajiny obidve vlády prezentovali unifikáciu krajiny ako prioritu národného významu. Ani po 65. rokoch k tomuto historickému počinu stále neprišlo a je v nedohľadne. Za najväčšiu chybu považujem jednanie jednotlivých vlád v samotnej unifikačnej problematike a vnímanie jej priority v historickom slede udalostí. Nepriaznivá domáca ekonomická situácia sa striedala s nepriaznivou bezpečnostnou situáciou a zároveň im do toho sekundovala neistota. Aj keď si každá vláda KR dávala za prioritu Kóreu unifikovať, bolo náročné sa len priblížiť k tomuto stavu. Za 65. rokov od rozdelenia sa v KR vystriedalo množstvo vlád, ktoré každá implementovala odlišnú unifikačnú politiku a spolu sa dostali do roku 2014 kedy je unifikácia v nedohľadne a Kórejský polostrov je ohrozovaný nukleárnym programom.

Obdobie ktorému sa v práci venujem beriem za podstatné v oblasti komplexne riešiť problémy. Vláda KĽDR sa unifikačnej politike značne etablovala na spôsob vlád, KR a dokázala z nich dlhodobo čerpať prostriedky. Prezident I Mjŏng-bak chcel za výmenu týchto prostriedkov garancie a komplexné riešenia. Pragmaticky chcel po KĽDR aby sa rovnakou časťou podieľala na procese ktorý by viedol k unifikácií. Administratíva I Mjŏng-baka odkryla otázky ako ekonomické pozadie unifikácie, generačný rozdiel a podstatné vnímanie unifikácie ako reálne dosiahnutého výsledku. Predstavila budúcim vládam otázky s ktorými sa budú musieť vysporiadať.

Administratíva I Mjŏng-baka počas funkčného obdobia nemala žiadne stretnutia na najvyššej politickej úrovni ako jeho predchodcovia, rovnako sa nesnažil o bezhlavú ekonomickú záchranu KĽDR. Vláda I Mjŏng-baka ale unifikačnú otázku otvorila medzi ľuďmi a predhodila im reálne témy ktorými sa bude musieť spoločnosť zapodievať.

Vzhľadom na poslednú 15 ročnú éru unifikačnej politiky kedy sa na priamo konfrontoval liberalizmus s konzervativizmom a obidva prúdy priniesli rovnaký nekonkrétny výsledok.

Preto po konci prezidentského mandátu I Mjŏng-baka nie je možné určiť ani predvídať ktorým smerom sa bude unifikačná politika uberať.

Prezidentka Pak Kŭn-hje ktorá po I Mjŏng-bakovej vláde prevzala prezidentský mandát bude musieť na novo vybudovať medzi kórejský dialóg a tým začať ich novú éru.

Zoznam použitej literatúry:

Knižná monografia:

Breen, Michael.. (2014) *„The Koreans: Who They Are, What They Want, Where Their Future Lies“*, New York: Tomas Dunne Books.

Buzo, Adrián. (2003). *Partyzánská Dynastie,* Praha: BB/art vol.2.

Cha. Victor. (2014). *Korean Unification in a New Era (CSIS Reports).* Washington: Center for Strategic and International Studies

Charles, Wolf. Jr. (2008). *Modernizing the North Korean System Objective. Method, and Application,* Washigton.: RAND Corporation.

Chong, Bong-uk. (1997). *North Korea: Uneasy, shaky Kim Jong-il regime.* Seoul: Naewoe Press.

Cotton, Jaymes. (1995). *Politics and Policy in the New Korean State: From Roh Tae-Woo to Kim Young-Sam.* Palgrave Macmillan.

Chubb, Danielle L. (2014). *Contentious activism and inter-Korean relations.* New York: Columbia University Press.

Chung, Chong-shik. (1979). *Korean unification: source materials, with an introduction*. Seoul: Research Center for Peace and Unification.

Eberstadt. Nicholas. (2000). *The end of North Korea*. Washington: Aei Press.

Foley, A. James. (2003). *Korea's Divided Families: Fifty years of separation.* London: RoutledgeCurzon.

Flassbeck. Heiner. (1996). *German Unification - An Example for Korea?* Darthmouth. Dartmouth Pub Co

Fuqua, Jacques L. (2011). *Korean Unifi cation. Inevitable Challenges*. Washington: Potomac Books.

Grzelczyk, Virginie. (2009) *„Six-Party Talks and Negotiation Strategy: When Do We Get There?“, International Negotiation* 14, vol. 1

Hwang, Kyung-moon. (2010). *A History of Korea (Palgrave Essential Histories Series).* London: PALGRAVE MACMILLAN.

Jang, Jing-sung. (2014) *„Dear Leader“*, New York: Atria.

Joo, Jae-woo. (2008). *Korea's new president facing new challenges : "Korea 747", "pragmatism, "reciprocity" and "new diplomacy".* Singapore : East Asian Institute, National University of Singapore

Kirk, Donald. (2010) *Korea Betrayed: Kim Dae Jung and Sunshine.* New York: Palgrave Macmilian

Kim, Byung-kook. and Vogel, Erza., F. (2013) *The Park Chung Hee era : the transformation of South Korea*. Boston: Harvard College.

Kim, Seok-jin. (2008) *A Reexamination of the Possibility of a China-Vietnam Reformation Model Being Applied to North Korea.* Seoul: Korea Institute for Industrial Economics and Trade.

Kleiner, Juergen. (2005). „*The Bush Administration and the Nuclear Challenges by North Korea*“. Washington: Diplomacy & Statecraft 16. vol. 2.

Koehler. Robert. (2008). *Korea's CEO President - Lee Myung-bak.* Seoul: Seoul Selection.

Kolektiv autorú. (2001). *Dějiny Koreje*. Praha: Nakladetelství Lidové noviny.

Kwak, Tae-hwan and Joo. Seung-ho. (2010). *Peace regime building on the Korean Peninsula and Northeast Asian security cooperation*. Burlington: Ashgate Publishing Company.

Kwak, Tae-hwan (2006). *„The Six-Party Talks and North Korea's Denuclearization: Evaluation and Prospects“*. Burlington: Pacific Focus 25,vol. 2.

Lankov, Andrej. (2007). *North of the DMZ.* North Carolina: McFarland & Company, Inc.,Publishers.

Lawrence. H. Battistin. (1952). *The Korean Problem in the Nineteenth Century,* Monumenta Nipponica, Tokyo: Sophia University Vol. 8. No. 2.

Levin, Norman and Ha. Yong-sup. (2002). *Sunshine in Korea*: *the South korean debate over policies toward North korea.* Pittsburgh: RAND.

Levin, Norman and Ha. Yong-sup. (2002). *Sunshine in Korea.* USA: RAND.

Lee, Chae-jin. (2006). *A troubled peace, U.S. policy and the two Koreas*. Baltimore: The Johns Hopkins University Press.

Lee, Hyonk-k David. (2004). *Unification Strategy for North and South Korea*. Monterey: The Naval Postgraduate School

Meyers. Robert. J. (2001). *Korea in the cross currents:a century of struggle and the crisis of reunification*. New York: Palgrave.

Moon, Chung-in, (2009). *South Korea in 2008: From Crisis to Crisis*. Seoun: Asian Survey. Vol.49. No. 1.

Moon, Chung-in. (2012). *The Sunshine Policy: in defense of engagement as a path to peace in Korea.* Seou:, Korea : Yonsei University Press

Myung, Oak. K. (2011). *The new Korea: An inside look at South Korea's economic rise*. New York: American Management Association.

Nálevka. Vladimír. (2009). *Stalinova hra o Zemi jitrní svěžesti,* Praha: Nakladatelství Epocha. Edice: Polozapomenuté války.

National Unification Board . (1990). *A comparison of unification policies of South and North Korea*. Los Angeles: National Unification Board.

National Unification Board. (1993). *Korea's unification policy based on the three-phased approach to unification and its three guiding principles*.Los Angeles: National Unification Board.

Norman. D. Levin and Ha. Yong-sup. (1999). *The shape of Korea's future South Korean attitudes toward unification*. Pittsburg: RAND.

Olsen, A. Edward. (2005) *Korea,the divided nation (Praeger Security International)*. Westport: Preager Security International.

Oberdorfer, Don. (1997). *The Two Koreass: A contemporary history.* New York: Basic Books.

Park, Young-ho and Kim Hyeong-ki. (2010). *2010 Unification Clock: When Will We See a Unified Korea?* Seoul: KINU.

Pitchard, L. Charles. (2007). *Failed diplomacy: the tragic story of how North Korea got the bomb*. Virginia: Harrisonburg.

Pollack, D. Jonhatan. (1999). *Preparing for Korean Unification: Scenarios and Implications*. Washington: RAND.

Public Relations Association of Korea. (1973). *International Cultural Society of Korea, South-North dialogue in Korea*. Seoul: International Cultural Society of Korea.

Seoul Research Center for Peace and Unification. (1979). *The Peaceful Unification of Korea : Questions and Answers*. Seoul: Seoul Research Center for Peace and Unification.

Seoul Research Center for Peace and Unification. (1979). *International Cultural Society of Korea, South-North dialogue in Korea*, Seoul: Seoul Research Center for Peace and Unification.

Shin, Gi-wook and Robinson, Michael. (1999). *Colonial modernity in Korea*. Cambridge. Mass: Harvard University Asia Center: Distributed by Harvard University Press.

Suh, Jae-jean. (2012). *The Lee Myung-bak Government's North Korea Policy - A Study on its Historical and Theoretical Foundation.* Seoul: KINU.

Suh, Jae-jean. (2007). *Norh Korean Economic Crisis and Regime Durability*. Seoul: KINU.

Suh, Jae-jean. (2004). A *Future of North Korea from the Perspective of the World Systems Theory*. Seoul: Hwanggeumal,.

Sung, Chul-yang. (2001). *South Korea Sunshine Policy: Progress and Predicaments*. Vol.25.1:4. Seoul: Winter edition.

White Paper on Human Rights in North Korea. (2007). Seoul: KINU.

Wolf, Charles. Jr., Akramov. Kamil. (2004). *North Korean paradoxes circumstances, costs, and consequences of Korean unification*. Pittsburgh: RAND.

Wolf, Charles Jr. And Norman. Levin. (2008). *Modernizing the North Korean Sysytem: Objectives Methods and Application*, Pittsburg: RAND: Center for Asia Pacific Policy.

Yoon, Duk-min. (2008). *Vision 3000, Denuclearization and Openness*, East Asian Review. Vol. 20. No. 2.

Internetové zdroje:

http://keia.org/

http://koreanunification.net/

http://www.usfk.mil/

http://www.kcna.nk/

Dmz War (1995 - bližšie nešpecifikovaná editácia) získané 12. Augusta 2014 z koreanwar: http://www.koreanwar.org/html/dmz_war.html

Grand Bargain (22. Septembra 2009) získané 5. Mája 2014 z Korea Times: http://www.koreatimes.co.kr/www/news/opinon/2009/09/137_52267.html

German Unification (21.mája 2014) získané 6.júna 2014 z wikipedia: https://en.wikipedia.org/wiki/Economic_history_of_the_German_reunification

Ostpolitik (1.januára 2015) získané 5.júna 2014 z wikipedia: https://en.wikipedia.org/wiki/Ostpolitik

Nordpolitik/북방 정책 (28.júna 2013) získané 28. mája 2014 z wikipedia: https://en.wikipedia.org/wiki/Nordpolitik

Legacy of Nordpolitik (17. februára 2010) získané 14. Mája 2014 z Korea Times: http://www.koreatimes.co.kr/www/news/opinon/2010/02/137_60963.html

Rangoon bombing/아웅 산 묘역 테러 사건 (31.decembra 2014) získané 16. Apríla 2014 z wikipedia: https://en.wikipedia.org/wiki/Rangoon_bombing

Unifikačná problematika – obecné správy: http://www.unityinfo.co.kr/

Unifikačná problematika – obecné správy: http://www.tongilnews.com/

Unifikačná problematika – obecné správy: http://english.yonhapnews.co.kr/

Unifikačná problematika – obecné správy: http://www.nuac.go.kr/english/main_en.jsp

Hanawon/하나원(21.decembra 2014) získané dňa 17.júna 2014 z wikipedia: https://en.wikipedia.org/wiki/Hanawon

New resettlement center opens for N.K. defectors (12.mája 2012) získané dňa 13.mája 2014 z The Korea Herald: http://nwww.koreaherald.com/view.php?ud=20121205000813

Cash for summit scandal (19.augusta 2011) získané dňa 12.mája 2014 z wikipedia: https://en.wikipedia.org/wiki/Cash-for-summit_scandal

Why South Korea is proposing a reunification tax (15.augustra 2010) získané dňa 14. Apríla 2014 z The Christian Science Monitor: http://www.csmonitor.com/World/terrorism-security/2010/0815/Why-South-Korea-is-proposing-a-reunification-tax

North Korean Femine/고난의 행군 (17.júna 2014) získané 17.augusta 2014 z wikipedia: https://en.wikipedia.org/wiki/North_Korean_famine

Korea under Japanese rule/일제강점기 조선 (20.novembra 2014) získané 22.novembra 2014 z wikipedia: https://en.wikipedia.org/wiki/Korea_under_Japanese_rule

Korean war (nešpecifikované datovanie) získané 11.júna 2014 z shmoop: http://www.shmoop.com/korean-war/diplomacy.html a http://www.shmoop.com/korean-war/timeline.html

United Nation (17.marca 2014) získané 25.marca 2014 z britannica: http://www.britannica.com/EBchecked/topic/616264/United-Nations-UN

Vietnam War/베트남 전쟁(30.októbra 2014) získané 11. Decembra 2014 z wikipedia: https://en.wikipedia.org/wiki/Vietnam_War#South_Korea

Mao Zedong/마오쩌둥 (16. októbra 2014) získané 27.novembra 2014 z wikipedia: https://en.wikipedia.org/wiki/Mao_Zedong

Legacy of Nordpolitik (17. februára 2010) získané 21.novembra 2014 z Korea Times:http://www.koreatimes.co.kr/www/news/opinon/2010/02/137_60963.html

Inter Korean Summit/남북정상회담 (2. októbra 2014) získané 23.novembra 2014 z wikipedia: https://en.wikipedia.org/wiki/Inter-Korean_Summit

North Korea rocket launch „fails" (5. apríla 2009) získané 6.mája 2014 z The Guardian: http://www.theguardian.com/world/2009/apr/05/north-korea-rocket-launch

Seoul proposes Korean unification tax (10. apríla 2010) získané 5.mája 2013 z Financial Times: http://www.ft.com/cms/s/0/7c2afef8-a855-11df-86dd-00144feabdc0.html

North Korea rocket launch fails (13.apríla 2012) získané 16.júna 2014 z BBC: http://www.bbc.com/news/world-asia-17698438

Inter Korean Summit/남북정상회담 (6.októbra 2014) získané 7.októbra 2014 z wikipedia: https://en.wikipedia.org/wiki/OPLAN_5029

South Korea reunification tax (18.apríla 2010) získané 15.júna 2014 z The Economist: http://www.economist.com/blogs/banyan/2010/08/south_koreas_reunification_tax

No 'Unification Tax' Right Now, Lee Promises (18.augusta 2010) získané 17.júla 2014 z The Chosun Ilbo: http://english.chosun.com/site/data/html_dir/2010/08/18/2010081800232.html

44% of S. Koreans unwilling to shoulder unification cost (7.mája 2014) získané 8.júna 2014 z The Korean Herald: http://www.koreaherald.com/view.php?ud=20140507001120

North Korea: Salami or Hedgehog? (13.mája 2005) získané 1.júla 2014 z The Chosun Ilbo: http://english.chosun.com/site/data/html_dir/2005/05/13/2005051361032.html

Grand Bargain Aims to Swallow Salami Tactics (22.septembra 2009) získané 11.apríla 2014 z DailyNk: http://www.dailynk.com/english/read.php?cataId=nk00400&num=5440

South Korean Unification Minister Yu Woo-ik (17.januára 2012) získané 12.augusta 2014 z Korea IT times: http://www.koreaittimes.com/story/19378/ministry-unification-seeks-renewal-inter-korean-dialogue

Preparing for long-cherished national dream (16.júla 2012) získané 12.augusta 2014 z The Korea Herald: http://www.koreaherald.com/view.php?ud=20120716000939

Seoul presses for 'unification jar' (11.mája 2012) získané 25.augusta 2014 z The Korea Times: http://www.koreatimes.co.kr/www/news/biz/2012/05/116_110814.html

South Korea's Lee Names New Unification Minister (31.augusta 2011) získané 20.júna 2014 z Bloomberg: http://www.bloomberg.com/news/2011-08-30/s-korea-s-lee-names-new-unification-minister.html

President Lee's 'grand bargain' seen as hardline (22.septembra 2009) získané 3.júna 2014 z thehankyoreh: http://www.hani.co.kr/arti/english_edition/e_northkorea/378020.html

Yongbyon Nuclear Scientific Research Center/녕변핵시설 (19. novembra 2014) získané 29.novembra 2014 z wikipedia: https://en.wikipedia.org/wiki/Yongbyon_Nuclear_Scientific_Research_Center

Kim Jong-un/김정은 (9.januára 2015) získané dňa 9.januára 2014 z wikipedia: https://en.wikipedia.org/wiki/Kim_Jong-un

*Lim Dong-won/*임동원 (1.mája 2014) získané dňa 6.mája 2014 z wikipedia: https://ko.wikipedia.org/wiki/임동원

2006 North Korean nuclear test/ 2006 년 조선민주주의인민공화국 핵 실험 (14.novembra 2014) získané dňa 6.decembra 2014 z wikipedia: https://en.wikipedia.org/wiki/2006_North_Korean_nuclear_test

Treaty on the Non-Proliferation of Nuclear Weapons (9.augusta 2014) získané dňa 10.augusta 2014 z wikipedia: https://en.wikipedia.org/wiki/Treaty_on_the_Non-Proliferation_of_Nuclear_Weapons

Six-party talks/육자 회담 (4.mája 2014) získané dňa 6.mája 2014 z wikipedia: https://en.wikipedia.org/wiki/Six-party_talks

Northern Limit Line /북방한계선 (1.decembra 2014) získané dňa 2.decembra 2014 z wikipedia:https://en.wikipedia.org/wiki/Northern_Limit_Line

June 15th North–South Joint Declaration/남북 공동선언 (20.apríla 2013) získané dňa 11.júla 2014 z wikipedia: https://en.wikipedia.org/wiki/June_15th_North%E2%80%93South_Joint_Declaration

Inter-Korean Summit/남북정상회담 (2.októbra 2014) získané dňa 2.decembra 2014 z wikipedia: https://en.wikipedia.org/wiki/Northern_Limit_Line

Haeju/해주시 (25.decembra 2014) získané dňa 11.januára 2015 z wikipedia:https://ko.wikipedia.org/wiki/해주시

CHAEBOLS AND THE KOREA DISCOUN T (6.februára 2014) získané dňa 1.marca 2014 z wirelesspeninsula: http://wirelesspeninsula.com/2014/02/06/chaebols-and-the-korea-discount/

An Initiative for Peaceful Unification on the Korean Peninsula: (31.marca 2014) získané 25.mája 2014 z Korea.net: http://www.korea.net/Government/Briefing-Room/Presidential-Speeches/view?articleId=118517

Lee Hu-rak/이후락 (18.decembra 2014) získané dňa 11.januára 2015 z wikipedia: http://en.wikipedia.org/wiki/Lee_Hu-rak

National Intelligence Service/국가정보원 (6.januára 2015) získané dňa 11.januára 2015 z wikipedia: http://en.wikipedia.org/wiki/National_Intelligence_Service_(South_Korea)

Supreme People's Assembly/최고 인민 회의 (12.septembra 2014) získané dňa 2.januára 2015 z wikipedia:http://en.wikipedia.org/wiki/Supreme_People%27s_Assembly

Engaging North Korea: The Clouded Legacy of South Korea's Sunshine Policy (19.augusta 2010) získané dňa 16.júna 2010 z America Enterprise Institute: http://www.aei.org/article/foreign-and-defense-policy/regional/asia/engaging-north-korea-the-clouded-legacy-of-south-koreas-sunshine-policy/

North Korea–South Korea relations/남북 관계 (2.decembra 2014) získané dňa 3.decembra 2014 z wikipedia: http://en.wikipedia.org/wiki/North_Korea%E2%80%93South_Korea_relations

Korean Unification Flag/통일기 (3.novembra 2014) získané dňa 14.novembra 2014 z wikipedia: http://en.wikipedia.org/wiki/Korean_Unification_Flag

Axe murder incident/판문점 도끼 살인 사건 (4.júla 2014) získané dňa 17.júla 2014 z wikipedia: http://en.wikipedia.org/wiki/Axe_murder_incident

Joint Security Area/공동경비구역 (28.decembra 2014) získané dňa 4. januára 2014 z wikipedia: http://en.wikipedia.org/wiki/Joint_Security_Area

Ten Point Programme for Reunification of the Country (19.januára 2013) získané dňa 7. júla 2014 z wikipedia: http://en.wikipedia.org/wiki/Ten_Point_Programme_for_Reunification_of_the_Country

Kim Jae-gyu/김재규 (22.novembra 2014) získané dňa 22. decembra 2014 z wikipedia: http://en.wikipedia.org/wiki/Kim_Jae-kyu

Fourth Republic of South Korea/유신 (3.augusta 2014) získané dňa 4. augusta 2014 z wikipedia:http://en.wikipedia.org/wiki/Yusin#Yusin_Constitution

Hanahoe/하나회 (15.marca 2013) získané dňa 1. augusta 2014 z wikipedia: http://en.wikipedia.org/wiki/Hanahoe

Korea Military Academy/육군사관학교 (8.decembra 2014) získané dňa 17. decembra 2014 z wikipedia: http://en.wikipedia.org/wiki/Korea_Military_Academy

Korean reunification/한국의 재통일 (11.decembra 2014) získané dňa 17. decembra 2014 z wikipedia: https://en.wikipedia.org/wiki/Korean_reunification

The Korea discount (9.februára 2012) získané dňa 6. júla 2014 z The Economist: http://www.economist.com/node/21547255

Hyun In-taek/현인택 (9.novembra 2014) získané dňa 16. decembra 2014 z wikipedia:https://en.wikipedia.org/wiki/Hyun_In-taek

KIC to promote N. Korea's reform, reduce unification costs for S. Korea: CRS report (27.marca 2011) získané dňa 18.augusta 2014 z Yonhap News Agency:

http://english.yonhapnews.co.kr/national/2011/03/27/13/0301000000AEN20110327000100315F.HTML

S. Korea to seek global support for unification with N. Korea in 2011 (29.decembra 2010) získané dňa 18.augusta 2014 z Yonhap News Agency: http://english.yonhapnews.co.kr/national/2010/12/28/31/0301000000AEN20101228008700315F.HTML

N. Korea may have interest in 'Grand Bargain': Lee (31.januára 2010) získané dňa 16.júla 2014 z Yonhap News Agency: http://english.yonhapnews.co.kr/business/2010/01/30/95/0502000000AEN20100130001500320F.HTML

The Second World War (11.januára 2015) získané dňa 12.januára 2015 z wikipedia: http://en.wikipedia.org/wiki/World_War_II

Korean Demilitarized Zone/한반도 비무장지대 (7.januára 2015) získané dňa 12.januára 2015 z wikipedia: http://en.wikipedia.org/wiki/Korean_Demilitarized_Zone

United States Forces Korea/주한 미군 (1.januára 2015) získané dňa 11. Januára 2015 zo z wikipedia: http://en.wikipedia.org/wiki/United_States_Forces_Korea

Korean Institute for National Unification/통일연구원 (nešpecifikovaný dátum) získané dňa 10.januára 2015 z KINU: http://www.kinu.or.kr/eng/about/about_02_01.jsp

*Seoul National University – Institute for Peace and Unification studies/*서울대학교 통일평평화연구원 (nešpecifikovaný dátum) získané dňa 10.januára 2015 z IPUS: http://tongil.snu.ac.kr/ipus/

DEFCON (12.januára 2015) získané dňa 12.januára 2015 z wikipedia: https://en.wikipedia.org/wiki/DEFCON

Chun Doo Hwan (10.júna 2012) získané dňa 14.júna 2014 z britannica: http://global.britannica.com/EBchecked/topic/116919/Chun-Doo-Hwan

*Chun Doo Hwan/*전두환 (6.januára 2015) získané dňa 10.januára 2015 z wikipedia: https://en.wikipedia.org/wiki/Chun_Doo-hwan

Politologický časopis - Czech Journal of Political Science (2008/4) pp. 338 získané dňa 11.januára 2015 z CEEOL: http://www.ceeol.com/aspx/issuedetails.aspx?issueid=927af3a7-a297-4d96-8d9e-36146d0c58b4&articleId=39fb9f31-7ab1-4267-b4ce-69aeaaec5380

Sunshine Policy for Peace & Cooperation (28. mája 2002) získané dňa 11.apríla 2014 z Ministry of Unification: http://eng.unikorea.go.kr/content.do?cmsid=1920&mode=view&cid=32771

Lee Lays Out 3-Stage Master Plan for Reunification (16. augusta 2010) získané dňa 12.apríla 2014 z Chosun Ilbo: http://english.chosun.com/site/data/html_dir/2010/08/16/2010081600756.html

Koreas not eye-to-eye on Vision 3000 (Andrei Lankov) (14. mája 2008) získané dňa 24.augusta 2014 z Asia Times: http://www.atimes.com/atimes/Korea/JE14Dg01.html

Kim Ha Joong, the Minister of Unification, "Must Completely Part with the Sunshine Policy" (12. marca 2008) získané dňa 27.augusta 2014 z Asia Times: http://www.dailynk.com/english/read.php?cataId=nk00300&num=3376

U.S.-U.S.S.R. Joint Commission on Korea. (1945 - 1948) (nešpecifikovaná datácia) získané dňa 28.augusta 2014 z National Archives: http://research.archives.gov/organization/1183134

Internetové databázy:

http://www.worldcat.org/

http://dl.nanet.go.kr/index.do/

http://www.dlibrary.go.kr/

http://nkis.re.kr/

http://lib.estrorecollege.org/

https://www.ebsco.com/

http://www.jstor.org/

https://kiss.kstudy.com/

http://ckis.cuni.cz/

http://www.nl.go.kr/nl/index.jsp

http://library.harvard.edu/

http://lib.kinu.or.kr/

Odborné články a periodiká v angličtine:

17th. Presidential Transition Committee. (2008). *A success story goes on: Lee Myung-bak administration's governance philosophy and key economic policies*. Seoul: Korean Overseas Culture and Informatioin Service.

Jang, Hyeong-su, (2008) „*North Korea and International Financial Institutions: Issues and Responses*, Spring.

Lim, Eul-chul. (2007),„*Goals and Tasks for International cooperation to Support North Korea Economic Developmen.*, Winter

Zoellick, Robert (2007), „*Long Division* „ The Wall Street Journal.

Lee, Sang-hoon (2010). *Syngman Rhee's Vision and Reality: The Establishment of the Nation and Thereafter*, Seoul: The Review of Korean Studies Volume 14 Number 3 : 33-60.

Park, Young-ho (2010). *Unification Clock: Predicting Korean Unification*, Seoul: KINU

Park, Hun-bong (2010). *CHINA'S POSITION ON KOREA's UNIFICATION AND US FORCES KOREA*. The Journal of East Asian Affairs. Vol.24(1), pp.117-154 [Peer Reviewed Journal]

Huh, Chan-guk and Sung-hee Jwa (1999) *Economic Policy : During and After the Unification in Korea.* Seoul: KERI

Collective of authors (2001). *Constitutional Handbook on Korean Unification (Economic Issues)*. Seoul: KERI

White papers (vydané medzi rokmi 1996 až 2014) primárne preskúmania "bielych stránok" vydané v rokoch 2010 a 2013 získané dňa 14.decembra 2014 z Ministry of Unification: http://eng.unikorea.go.kr/content.do?cmsid=1819

Norris, Robert S. and Hans, M. Kristensen. (máj/jún 2005) *"North Korea's nuclear program, Bulletin of the Atomic Scientists"*. http://thebulletin.org

Použité brožúry a booklety vydané Ministerstvom pre unifikáciu:

"*Unification Policy in preparation for a unified Korea" (Lee Administration's North Korea Policy 2008-2012).* (6.februára 2013) získané dňa 14.júna 2014 zdroj: http://eng.unikorea.go.kr/content.do?cmsid=1920&mode=view&page=&cid=32798

FAQ - Unification Jar (29.októbra 2012) získané dňa 14.júna 2014 zdroj: http://eng.unikorea.go.kr/content.do?cmsid=1920&mode=view&page=&cid=32797

Preparing for Unification - Unification Jar (17.augusta 2012) získané 14.júna dňa 2014 zdroj: http://eng.unikorea.go.kr/content.do?cmsid=1920&mode=view&page=&cid=32796

Policy of Mutual Benefits and Common Prosperity (17.septembra 2008) získané 14.júna 2014 zdroj: http://eng.unikorea.go.kr/content.do?cmsid=1920&mode=view&page=2&cid=32784

The National Security Strategy of the Republic of Korea (4.septembra 2009) získané dňa 14.júna 2014 zdroj: http://eng.unikorea.go.kr/content.do?cmsid=1920&mode=view&page=2&cid=32788

Lee Myung-bak Administration's North Korea Policy (17.mája 2010) získané dňa14.júna 2014 zdroj: http://eng.unikorea.go.kr/content.do?cmsid=1920&mode=view&page=2&cid=32789

The ROK government helps North Korean refugee resettlement (18.októbra 2010) získané dňa 14.júna 2014 zdroj: http://eng.unikorea.go.kr/content.do?cmsid=1920&mode=view&page=2&cid=32790

A Pleasant Walk with the Institute for Unification Education toward Unification (27.septembra 2011) získané 14.júna 2014 zdroj: http://eng.unikorea.go.kr/content.do?cmsid=1920&mode=view&page=1&cid=32792

History of Inter-Korean Relations (máj 2002) získané dňa 17.augusta 2014 zdroj: http://eng.unikorea.go.kr/content.do?cmsid=1806

South North Dialogue in Korea No.74(February 2008 ~ December 2009) získané dňa 10.decembra 2014 zdroj: http://eng.unikorea.go.kr/content.do?cmsid=1821

Odborné práce v češtine:

Bakalářská práce Pavla Šáry (2012). *Šestistranné rozhovory: cesta k vyřešení severokorejského jaderného problému?*. Univerzita Karlova v Praze.

Diplomová práce Moniky Černé (2008). *Severní Korea na přelomu 2. tisíciletí - její role na mezinárodním poli.* Univerzita Karlova v Praze.

Diplomová práce Jaromíra Chlady. (2008) *Ekonomický vývoj KLDR po pádu světové socialistické soustavy*. Karlova v Praze.

Bakalářská práce Lucie Finkové. (2010). *Transformace korejského hospodářství v letech 1953-79*. Univerzita Karlova v Praze.

Zdroje v kórejčine:

Kwon, Ki-ung. (25.júna 2012) Kim Tä-džung, No Mu-hjŏn mitčch I Mjŏng-bak Čŏngbuûi, äbukčŏng čchäk pikjo jŏnku, Korjôtähakkjo côngčchäktähakwon. kukčekwankjehakkwa.

(2008). I Mjŏng-bak Čŏngbuûi Täbukčông pukhakkûi panûng: Säroun täbukčŏngčchekûl üihakk čeon, tchongilčŏngčchäkjŏnku, str. 51-77.

서울사회경제연구쇠한울아카데미. (2012). *이명박 정부 경제정책의 기조와 평가*. 국립중앙도서관. 서울. (Sŏul sahökjöngdže jŏngusöhanol akchademi. *I Mjŏng-bak čŏngbu kjöngdže čcheků̆ikičowa pchjŏga*. Kuklipčungangdosŏkwan. Sŏul.)

한국통일전략학회. (2007). *이명박 정부 출범과 통일정책의 방향*. 서울. (Hanguk tchongilč*ŏnljakhakgö*. *Mjŏng-bak čŏngbu čhulbŏmkwa tchongilčngčchekŭ panghjang.* Sŏul.)

한반도평화포럼. (2012). *잃어버린 5 년 다시 포용정책이다.* 서울. (Hanbandopchjŏnghwapcholŏm. *Ilhŏbŏlin 5njontasi pchojongčŏngčchekida*. Sŏul.)

윤영관, 이장로 (2009). *남북경제협력 정책과 실천과제*. 한울아카데미. 서울. (Jun Jŏng-kwan, I Čang-ro. *Nambukkjŏngdžehjŏrjŏk čŏngčchekkwa silčonkwačche*. Hanul akchademi. Sŏul.)

이장규. (2014). *대한민국 대통령들의 한국경제 이야기.* 살림. 서울. (I Čang-kju. *Tähan minkuk Dätchongljŏngdulŭ Hanguk kjŏdže ijaki.* Sallim. Sŏul.)

이명박. (2007). *이명박의 흔들리지 않는 약속*. 랜덤하우스코리아. 서울. (I Mjŏng-bak. *I Mjŏng-bakŭ Hŭndŭlliči anhnŭn jaksok*. Rändŏmhausŭ kchoria. Sŏul.)

이명박시대파워엘리트 (2008). *매일경제정치부지음*. 서울. (I Mjŏng-bak sidepchawŏ ellitchŭ. *Meilkjŏngdžečŏngčchibučiŭm*. Sŏul.)

박헌봉. (2010). *한국동북아논총*. China`s Position on Korea`a Unification. Vol.55. p.355. (Pak Hŏn-pong. *Hangug dongbukanončhong*.)

김유찬. (2007). *이명박 리포트*. 한국의정발저연구소.서울. (Kim Ju-čhan. *I Mjŏng-bak ripchotchu*. Hangukŭčongbalčŏjŏnguso. Sŏul.)